İŞKUR

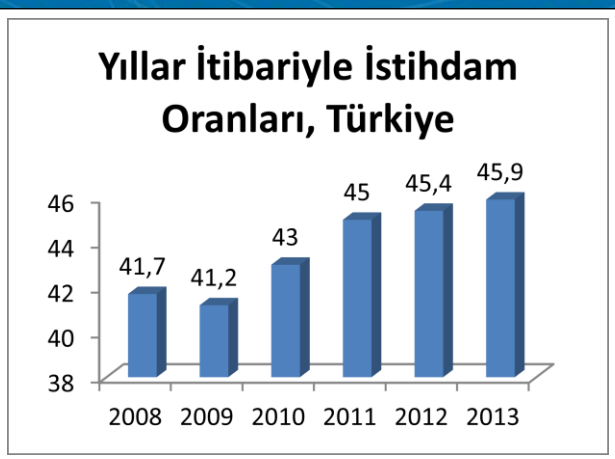

2014

MERSİN

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MERSİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

Raporu Hazırlayanlar:

Emrah ÇAKAR- Ferize ESKİOCAK

SUNUŞ

Ülkelerin ekonomik gelişmesi ve istikrarlı büyüme arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Ekonomik gelişmesini sağlamış, istikrarlı büyüme hedeflerine ulaşmış ülkeler istihdam politikalarını, istikrarlı büyümelerini sürdürülebilir kılacak şekilde düzenleme çabası içerisindedirler. İşsizliğin artması sadece üretim, ekonomik kalkınma ve büyümeyi olumsuz etkilemekle kalmayıp aynı zamanda birtakım sosyal problemleri de beraberinde getirmektedir.

İşgücü piyasasının sorun ve ihtiyaçlarının doğru bir şekilde tespit edilebilmesi, sağlıklı ve güncel bir veri tabanı ile mümkün olabilmektedir. İşsizlikle mücadele sürecini daha etkin bir şekilde yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek için, işgücü piyasasını arz ve talep yönleriyle detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği kaçınılmazdır. Bu bağlamda, işgücü piyasasındaki mevcut durum ve ihtiyaçlara ilişkin bir çok veriyi sunan işgücü piyasası analiz raporları baz alınarak, işsizlerin vasıflı hale getirilmesi, işgücü piyasasında arz ve talebin doğru bir şekilde eşleşmesini sağlayacak olan aktif işgücü programlarının amaca uygun bir şekilde yürütülmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Mersin ilimizde işgücü piyasasının 2014 Haziran ayı itibariyle anlık fotoğrafını çeken Mersin İşgücü Piyasası Analiz Raporunun İŞKUR başta olmak üzere işverenlerimize, iş arayanlara, üniversitelerimize, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgili paydaşlara önemli bir veri kaynağı olacağına ve ilimizde işsizliğin çözümüne önemli katkısı olacağına inancım tamdır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen başta Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli olmak üzere, tüm ilgililere teşekkür eder, raporun Mersinimize ve tüm kullanıcılara hayırlı olmasını temenni ederim.

Özdemir ÇAKACAK
Mersin Valisi

ÖNSÖZ

İşsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunu kuşkusuz günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biridir. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyolojik ve psikolojik sorunlar ile huzursuzlukları da beraberinde getirerek toplumsal yapıyı önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle Türkiye İşgücü Piyasasının en etkin aktörlerinden biri olma rolünü üstlenen Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), bir yandan istihdam artırıcı çalışma ve projelere ağırlık verirken bir yandan da işsizlik ödeneği aracılığıyla işsiz kalan vatandaşlarımızın yaşadığı sıkıntılara belli oranlarda çare olmaktadır. Gerek işsizlikle mücadele etme ve istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapan Kurumumuzun bu süreci daha etkin yürütebilmesi gerekse tüm ekonomik ve sosyal tarafların dâhil olduğu etkili istihdam politikaları oluşturulabilmesi amacıyla işgücü piyasasının mevcut durumunu ve işgücü piyasasında ortaya çıkan talepleri detaylı bir şekilde analiz etme gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bu noktadan hareketle 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında, İlimiz genelinde, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) veri tabanındaki TÜİK işyeri kayıt sisteminden belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 3.638 işyeri ziyaret edilmiş, 3.149 işyeri ile görüşülüp işyeri bilgi formları uygulanmıştır. İşveren veya işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşme yönteminin uygulandığı ziyaretler kapsamında; işgücü piyasasında mevcut durum ve çalışan sayıları, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekler, bu mesleklerde istenen beceriler, temininde güçlük çekilen meslekler ile gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimleri tespit edilmiştir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırmasından elde edilen veriler, genel işgücü göstergeleri ve Kurumumuz verileri kullanılarak, hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, İl düzeyinde işgücü piyasasına ilişkin birçok veriyi ve analizi içermekte olup, bu yönüyle de tüm ekonomik ve sosyal taraflara genel bir rehber olma özelliği taşımaktadır.

Özenli bir çalışma sonucunda ortaya çıkan Mersin İşgücü Piyasası Araştırma Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli ile çalışmaya katkı sağlayan tüm taraflara teşekkür eder, rapor kitabının İlimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını dilerim.

Mustafa KUTLU
Mersin Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ v
GRAFİKLER LİSTESİ vii
KISALTMALAR viii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 6
BİRİNCİ BÖLÜM 8
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 8
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 8
İŞKUR GÖSTERGELERİ 10
KAYITLI İŞSİZ 10
AÇIK İŞLER 11
İŞE YERLEŞTİRMELER 12
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 13
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 15
İKİNCİ BÖLÜM 17
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 17
AMAÇ VE YÖNTEM 17
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 19
İŞYERİ VERİLERİ 19
MEVCUT İSTİHDAM 33
AÇIK İŞ VERİLERİ 40
SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞ 40
CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ 41
AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI 42
SEKTÖRLERE VE İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ 43
SEKTÖRLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI 45
AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 46
MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ 47
AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUBUNA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 48
MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 49
AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 50
MESLEKLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI 52
MESLEKLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI 54
EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 55

EĞİTİM DURUMU VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 56
EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI (İHRACAT YAPAN FİRMALAR-YABANCI ORTAKLIĞI OLAN FİRMALAR) 57
AÇIK İŞLERİN EĞİTİM DURUMUNUN ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI 59
AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI 60
BECERİLER VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 61
EĞİTİM DURUMUNUN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI 62
İHRACAT YAPAN FİRMALARDA AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI 64
AÇIK İŞ ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI 65
AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI (YABANCI ORTAKLIĞI OLAN FİRMALAR-İHRACAT YAPAN FİRMALAR) 66
İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE ARAMA KANALININ DAĞILIMI 67
TEŞVİKTEN YARARLANAN İŞYERLERİNİN ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI 68
İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANMA DURUMUNA GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI . 69
İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANAN VE AÇIK İŞ TALEBİ VEREN İŞYERLERİNİN ARAMA KANALLARINA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 70
İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE AÇIK İŞ 71
İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ 71
İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ 72
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 73
TGÇM SEKTÖREL DAĞILIMI 73
TGÇM MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI 77
TGÇM MESLEK DAĞILIMI 81
TGÇM NEDENLERİ 82
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 86
SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ 87
MESLEK GRUPLARI İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ 88
MESLEKLER İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ 89
SONUÇ 93
KAYNAKÇA 103
EKLER 104
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 104
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 109
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 110
Ek 4- 2014 yılı İşkur İşgücü Piyasası Analiz Çalışması (İPA) Örnek Planı 117
Ek 5- Ek Tablolar 121
Ayrıntılı bilgi için iletişim: 123

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 8
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 10
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 11
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*) 12
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2013) 13
Tablo 6: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*) 14
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2013) 15
Tablo 8: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014*) 16
Tablo 9: Büyüklüklerine Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 19
Tablo 10: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları 20
Tablo 11: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları 22
Tablo 12: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı oranları 24
Tablo 13: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri oranları 26
Tablo 14: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları 28
Tablo 15: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranları 30
Tablo 16: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları 32
Tablo 17: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları 33
Tablo 18: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları 34
Tablo 19: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları 35
Tablo 20: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları 37
Tablo 21: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler 39
Tablo 22: Sektörlere Göre Açık İş Oranı 40
Tablo 23: Cinsiyete Göre Açık Oranı 41
Tablo 24: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 42
Tablo 25: Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı 43
Tablo 26: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 45
Tablo 27: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 46
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı 47
Tablo 29: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 48
Tablo 30: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı 49
Tablo 31: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 50

Tablo 32: Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı 52
Tablo 33: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 54
Tablo 34: Eğitim durumuna Göre Açık İş Dağılımı 57
Tablo 35: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı 59
Tablo 36: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı 62
Tablo 37: İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı 64
Tablo 38: Açık İşlerin Arama Kanlına Göre Dağılımı 66
Tablo 39: İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanalının Dağılımı 67
Tablo 40: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı 68
Tablo 41: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan Ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı 70
Tablo 42: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı 71
Tablo 43: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı 71
Tablo 44: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı 72
Tablo 45: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları 73
Tablo 46: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları 75
Tablo 47: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Oranları 76
Tablo 48: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları 77
Tablo 49: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları 78
Tablo 50: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Toplam Çalışan Sayısına oranları 79
Tablo 51: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama oranları 80
Tablo 52: Mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımının geçen yıl ile karşılaştırılması 81
Tablo 53: TGÇM nedenlerinin Meslek içindeki dağılım oranları 82
Tablo 54: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları 83
Tablo 55: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması 84
Tablo 56: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları 87
Tablo 57: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 88
Tablo 58: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 20 Meslek 89
Tablo 59: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması 90
Tablo 60: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı 91
Tablo 61: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 92

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 9

Grafik 2: İşyeri Özellikleri..... 21

Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları 23

Grafik 4: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri oranları 25

Grafik 5: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri oranları 27

Grafik 6: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Oranları 29

Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranları..... 31

Grafik 8: Çalışanların Cinsiyete Göre Sektörel Dağılımı..... 36

Grafik 9: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı..... 38

Grafik 10: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı 55

Grafik 11: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 56

Grafik 12: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı..... 60

Grafik 13: Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 61

Grafik 14: Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı 65

Grafik 15: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı..... 69

Grafik 16: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması..... 85

Grafik 17: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Veren İşyerlerinin Oranı 86

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İİMEK: İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TGÇM: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UMEM: Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücüne Katılma Oranı, İşsizlik Oranı ve İstihdam Oranı, işgücü piyasası açısından oldukça önem arz eden verilerdir. Genel olarak; İşsizlik Oranının yüksek, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranlarının ise düşük seyretmesi işgücü piyasasının sıkıntılarının başında gelmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun İl düzeyinde genel işgücü göstergeleri verilerine göre, 2009 yılında 54,4 olan işgücüne katılma oranı, 2008 yılına göre yaklaşık 5 puan artmış, istihdam oranı ise en yüksek olduğu 2011 yılından sonra düşüşe geçerek, 2013 yılında % 50,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. İşsizlik Oranlarına bakıldığında; işsizlik oranının en yüksek olduğu yıl, %17,6 oranı ile 2009, bunu sırasıyla, %14,1 oranı ile 2010, %13,1 oranı ile 2008 ve %12,4 oranı ile 2013 yılı izlemektedir.

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımları incelendiğinde; 2013 ve 2014 yılı için de en fazla kayıtlı olunan mesleklerin, beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik) gibi vasıf gerektirmeyen meslekler olduğu göze çarpmaktadır. Her iki yıl için de en fazla kayıtlı olunan mesleklerin neredeyse aynı olduğu görülmektedir.2013 yılında 19.358, 2014 yılı ilk 8 ayında ise 11.065 açık iş alınmıştır.

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce yapılan işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımları incelendiğinde; en fazla işe yerleştirme yapılan mesleklerin başında beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik), güvenlik görevlisi, el ve makine dikişçisi(genel) ve satış danışmanı meslekleri olduğu görülmektedir. Burada, yine vasıf gerektirmeyen mesleklerde en fazla işe yerleştirmenin yapıldığı göze çarpmaktadır.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde, Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce 438 adet kurs/program açılmış ve bu programlardan 651 kadın, 900 erkek olmak üzere toplam 1551 kişi faydalanmıştır. Aynı dönemde, Toplam 6.095 kişi işsizlik ödeneğine hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine hak kazananların meslekleri incelendiğinde; 900 kişi ile Beden İşçisi(Genel) mesleğini, 359 kişi ile Beden İşçisi(Temizlik), 232 kişi ile Büro Memuru(Genel), 227 kişi ile Şoför-Yük Taşıma ve 216 kişi ile Satış Danışmanı mesleklerinin takip ettiği görülmektedir.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Mersin ilinde işgücü piyasasının talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 2014 yılı 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında Mersin İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir.

Mersin ilinde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile; Mersin'deki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde

güçlük çekme nedenleri, 2015 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir.

Alan çalışması Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen Mersin'deki özel sektörde faal olan 10+ istihdamlı işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Mersin'de tam sayım yöntemi ile çalışılmıştır. Yani Mersin ilindeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 3.638 işyeri ziyaret edilmiş, 3.149 işyeri ile yüz yüze görüşülmüştür.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında en fazla işyeri %25,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunmaktadır. Bu sektörü sırasıyla, %20,4 ile İnşaat sektörü, %15,1 ile İmalat sektörü ve %14,2 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir. İlk dört sırada yer alan sektörlerdeki işyeri sayısı toplam işyeri sayısının %75'ini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde bulunan işyerlerinin %48,4'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalandıklarını beyan etmişlerdir. İŞKUR'dan talebi olan işyerlerinin oranı %41,4, devletten herhangi bir teşvik alan işyerlerinin oranı % 32,3, ihracat yapan firmaların oranı %14,1, yabancı ortaklığı olan firmaların oranı %3,1, kısmi çalışma yapan işyeri oranı %8,8, kreş imkânı olan işyeri oranı %1, servis imkânı olan işyeri oranı %35,4 ve eğitim düzenleyen işyeri oranı %1'dir.

Mersin İli için referans dönemde yüz yüze görüşme gerçekleştirilen işyerinden sadece 104 adedinde yabancı ortaklık bulunduğu beyan edilmiştir. Genel olarak bakıldığında firmaların sadece %3,1'inin çeşitli oranlarda yabancı ortaklığa sahip olduğu ve %96,9 gibi oldukça yüksek oranlı kısmının ise tamamen yerli sermayeyi temsil ettiği görülmektedir.

12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasını kapsayan dönem içerisinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması neticesinde 482 firmanın ihracat gerçekleştirdiği bilgisine ulaşılmıştır. Mersin İli geneli için bakıldığında ise ihracat yapan işyerlerinin oranı %14,1 gibi düşük bir seviyeye tekabül etmektedir.

Yüz yüze görüşme gerçekleştirilen işyerinden sadece 300'ünde part-time çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Sayısal değerler açısından bakıldığında en fazla part-time çalışman toptan ve perakende ticaret, eğitim, ulaştırma ve depolama ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Araştırma kapsamında Mersin ili genelinde mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı 354 ile sınırlı kalmaktadır.

Kuruluş yıllarına göre işyerlerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, toplam işyerlerinin %50,5 ile yarsından fazla bir kısmının 10 yılın altında bir geçmişe sahip olduğu göze çarpmaktadır. Bu işyerlerinin de 855 tanesi 5-9 yıl ve 865 tanesi ise sadece 0-4 yıl önce kurulmuştur. 10 ila 19 yıl arası geçmişe sahip işyerlerinin oranı ise %30,3 olup, bu işyerlerinden 506 tanesi 10-14 yıl arası, 526 tanesi ise 15-19 yıl arası geçmişe sahiptir. 20 ila 24 yıllık bir geçmişe sahip işyeri sayısı 333 ile toplam işyerlerinin %9,8'lik bir kısmını temsil

ederken 25 ve üzeri yıllık geçmişe sahip işyeri sayısı sadece 324'tür. Bu sayı ise toplam işyerlerinin %9,5'lik bir kısmını oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında ulaşılan işyerlerinde mevcut istihdam sayısı 102.223 olarak beyan edilmiştir. Mevcut istihdamın sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en çok çalışanın 25.229 kişi ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu rakam toplam çalışanların %24,7'lik bir kısmına tekabül etmektedir. Çalışan sayıları açısından imalat sektörünü ise toplam çalışanların %18,4'ü ile toptan ve perakende ticaret, %15,3'ü ile inşaat ve %13,2'si ile ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir.

Araştırma kapsamında Mersin İli genelinde çalışanların %40,1'lik kısmı 10-49 arası işçiye sahip işyerlerinde çalışmaktadır. %38,3'lük kısım 50-249 arası işçi çalıştıran işyerlerinde ve %16,5'lik kısmı da 250 ve üzeri sayıda işçi çalışan işyerlerinde görev yapmaktadırlar. 1-9 arası işçi çalıştıran işyerlerinde çalışan işçilerin oranı %5,1 olarak görülmektedir.

Araştırma kapsamında Mersin İli genelinde çalışanların %79,4'ünün erkek, %20,6'sının ise kadın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından yüksek olduğu iki sektör; %59,1'lik kadın çalışan oranıyla insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ile %58,9'luk kadın çalışan oranıyla bilgi ve iletişim sektörüdür. Erkeklerin en çok çalıştıkları meslekler beden işçiliği, şoförlük, güvenlik görevlisi, satış danışmanı ve büro memurluğu şeklindedir. Kadın çalışanlar için ise sıralama değişiklik göstermekte olup ilk sırada satış danışmanlığı mesleği yer almaktadır. Genel sıralamada yer alan beden işçiliği ve büro memurluğu mesleklerinin ardından ise el ve makine dikişçisi, bilgisayar operatörü ve muhasebeci gibi meslekler gelmektedir.

İşgücü piyasası talep araştırması kapsamında referans dönem içerisinde yapılan görüşmelerde işverenlerce 1.846 adet açık iş olduğu bildirilmiştir. Sektörlere göre açık iş oranı verilerine göre 2013 yılında Mersin İli geneli için geçerli açık iş oranı %4,1 iken 2014 yılında bu oran %1,8'e gerilemiştir. Mersin İli için açık iş verme oranı %16,1 olarak hesaplanmıştır. Bir başka deyişle araştırma kapsamında yüz yüze görüşme yapılan işverenden 550 tanesi açık iş bildiriminde bulunmuştur.

Mersin İlinde işverenlerin genel olarak kullanmakta oldukları arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı %72,7 oranıyla ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını takiben %53,2'lik oranı ile geleneksel bir arama kanalı olan ve işverenlerin hali hazırda aktif olarak kullanmaya devam ettikleri akraba-eş dost kanalı yer almaktadır. Gazete ilan vb. kanallar %18,3 oranında internet sosyal medya ise %16,0 oranında tercihler arasında bulunmaktadır. Mersin İli itibariyle özel istihdam bürolarının yaygın olmaması tabloya da yansımış olup %1,6'lık bir oranda bu arama kanalının tercih edildiği belirtilmiştir.

Açık işlerin sektörlere ve cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin %48,6'lık kısmı için erkek çalışan tercih edildiği %39,6'lık kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın ''fark etmez'' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin sadece %11,8'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği belirtilmiştir.

Mersin İli genelinde en çok açık iş bildirimi yapılan meslek el ve makine dikişçisi olup, araştırma kapsamında ve referans dönemi içerisinde işverenler ve temsilcileri tarafından bu meslekte 126 açık iş bildirimi yapılmıştır. Bu, toplam açık işlerin %6,8'lik kısmını oluşturmaktadır. Bu mesleği sırasıyla 113 kişi ve %6,1'lik oranı ile beden işçisi, 97 kişilik açık iş ve %5,2'lik açık iş dağılımı ile garson (servis elemanı), 91 kişi ve %4,9 açık iş dağılımı ile güvenlik görevlisi ve 83 kişilik açık iş ve %4,5'lik açık iş dağılımı ile satış danışmanı mesleği takip etmektedir.

En çok açık iş bulunan meslekler için işverenler tarafından talep edilen beceriler incelendiğinde, iş ahlakına sahip olmanın doğal olarak tüm meslekler için yüksek oranlarda talep edildiği gözlenmektedir. Fiziki ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki ve teknik bilgiye sahip olma ve takım çalışması becerileri farklı oranlarda olmakla beraber listede yer alan tüm meslekler için işverenler tarafından talep edilmektedir.

Eğitim durumuna göre açık iş dağılımına bakıldığında, işverenlerin açık işler için talep ettikleri eğitim seviyeleri arasında herhangi bir eğitim seviyesine karşılık gelmeyen ''fark etmez'' cevabının %36 gibi oldukça yüksek bir oranla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla %22 oranıyla genel lise eğitim seviyesi, %20 oranıyla lise altı eğitim seviyesi ve %10 oranıyla da meslek lisesi düzeyinde eğitim talebi izlemektedir. Aslında eğitim durumuna göre açık iş dağılım oranları arasında yer alan fark etmez ve lise altı eğitim düzeyinin toplamı %56 seviyesiyle çok çarpıcı olmakla birlikte en çok açık iş bulunan meslek sıralamaları ile söz konusu oranlar paralellik göstermekte ve örtüşmektedir.

Eğitim durumu ve cinsiyete göre açık iş dağılımında işverenlerin bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri erkek çalışanların %42,8'inin eğitim durumuna önem vermedikleri görülmektedir. Bu oran çok ciddi bir seviyede olup kadın çalışanlar için fark etmez oranı erkeklerin neredeyse yarısı düzeyinde, %22,6'dır.

Yabancı ortaklığı olan firmaların bildirim yaptıkları açık işlerde talep ettikleri meslek yüksekokulu seviyesinde eğitime sahip çalışan oranı %11,4 iken bu oran Mersin İli genelinde sadece %4,1'dir. Yine benzer şekilde Yabancı ortaklığı olan firmaların bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri lisans seviyesinde eğitime sahip çalışan oranı %21,1 iken bu oran Mersin İli genelinde sadece %7,1'dir.

Açık işler için işverenler tarafından adaylarda aranan becerilerin ilk sırasında %67,2 oranıyla iş ahlakına sahip olma becerisi gelmektedir. Bu becerinin ilk sırada yer almasının çok doğal olmasına karşılık tüm işverenler tarafından ve tüm açık işler için talep edilmemiş olması da dikkat çekicidir. İşverenler tarafından açık işler için talep edilen becerilerden ikincisi %62,0 oranıyla yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübeye sahip olmadır. Bu beceriyi takiben üçüncü sırada yer alan beceri ise %58,2 ile fiziki ve bedensel yeterliliktir. İletişim ve ifade yeteneği ile takım çalışması becerileri de işverenler tarafından öncelikli ve ağırlıklı olarak talep edilen beceriler arasında yer almaktadır.

Buna karşılık olarak bazı becerilerin ise işverenler arasında fazla talep görmediği söylenebilir. Proje tabanlı çalışma becerisi %16,5 oranı ile çok fazla talep edilmeyen bir beceri olarak son sıralarda yer almakla birlikte %10 düzeyinin altında kalan 3 beceriden satış ve pazarlama becerisi %9,0, seyahat edebilme esnekliği ise %8,8 oranına sahiptir. Yabancı dil becerisi ise %4,3 oranı ile listenin son sırasında yer almaktadır.

İşyeri büyüklüğüne göre arama kanalı tercihleri konusunda 1-9 ve 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerinin İŞKUR aracılığını tercih etme oranlarının, 50-249 arası işçi çalıştıran işyerlerine oranla ve genel ortalamaya göre nispeten düşük oldukları görülürken, 250 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinde bu oranın %44,2'ye kadar düşmesi dikkat çekmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde toplam 3.129 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmıştır. En fazla temininde güçlük çekilme bildirimi İmalat sektöründe yapılmıştır. Bu sektörde temininde güçlük çekilme bildiriminin toplam içerisindeki payı %27,3'tür. İmalat sektörünü sırasıyla %22,6 oranı ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü %14,4 oranı ile İnşaat sektörü ve %9,0 oranı ile Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında yüz yüze görüşme yapılan işverenlerden 1.071'i eleman temininde güçlük çektiklerini bildirmişlerdir. Bu işverenlerin %42'si temininde güçlük çekilen mesleği karşıladıklarını belirtmişlerdir. 2014 yılında temininde en fazla güçlük çekilen meslek %6,3 oranı ile El ve Makine Dikişçisi mesleği olmuştur. Bu mesleği sırasıyla; %3,6 ile Satış Danışmanı, %3,6 ile Şoför-Yük Taşıma, %2,9 ile Garson(Servis Elemanı) ve %2,7 ile Hemşire meslekleri izlemektedir. En fazla temininde güçlük çekilme nedenleri olarak, %81,1 oranı ile gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve %76,4 oranı ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri öne çıkmaktadır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Net istihdam artışı veren işyerlerinin oranı %20,5 iken, net istihdam azalışı veren işyerlerinin oranı ise %4,9 olmuştur. Artış beklentisi en fazla olan meslek, güvenlik görevlisi mesleği olmuştur. Güvenlik görevlisi dışında, beden işçisi (genel), beden işçisi (inşaat), temizlik görevlisi, garson (servis elemanı), aşçı, satış danışmanı gibi mesleklerde artış olması beklenmektedir. İstihdam azalışı beklenen meslekler; bilgisayar operatörü, soğutma ve havalandırma teçhizatı tecritçisi, alçı dekorasyonu (kartonpiyer), montajcı (kurgucu) gibi mesleklerdir.

GİRİŞ

Ekonomik anlamda ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile istikrarlı büyüme arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Ancak sanayileşmesini ve altyapısını tamamlamış, istikrarlı büyüme hedeflerine ulaşmış ülkelerin bile çözüm bulması gereken sorunların başında istihdamın genişletilmesi ve işsizliğin azaltılması gelmektedir. Bu sorunların etkileri gelişmiş veya gelişmekte olan tüm ülkelerde farklı düzeylerde de olsa sosyal sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle ülkemizde ve dünyada istihdamı artırabilmek ve işsizlik sorunuyla mücadele etmek öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Sürecin etkin bir şekilde yürütülebilmesi ise işgücü piyasasının ihtiyaçlarının derinlemesine bir şekilde incelenmesini zorunlu kılmaktadır.

İstihdam konusunda, hem ulusal hem de yerel düzeyde etkin ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik adımların atılabilmesi için öncelikle işgücü piyasasındaki verilerin derlenmesine ve piyasayı tam anlamıyla yansıtan bir veri tabanına ihtiyaç vardır. Ülkemizde kamu istihdam hizmetlerini yürütmekte olan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), bu amaca uygun olarak çalışmalar yapmakta olup, gerçekleştirdiği talep araştırması vasıtasıyla işverenlerin ihtiyaç, beklenti ve görüşlerine başvurmaktadır. Elde edilen veriler il düzeyinde derlenen arz verileri ile birlikte analize tabii tutularak rapor kitabı haline getirilmektedir. İŞKUR, işgücü piyasasının önemli bir paydaşı olarak talep tarafında yer alan işverenler ile arz tarafında yer alan işçileri bir araya getirme görevinin yanında, mesleki ve teknik eğitim ile istihdam arasında bağlantı kurmak gibi önemli bir işlevi üstlenmiş olan, işçi, işveren ve sosyal paydaşların bir araya geldiği ve yerel düzeyde istihdama yönelik kararların alındığı İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun da asil üyelerindendir.

İşverenlerin beklentilerini karşılayabilecek nitelikte işgücüne hızlı bir şekilde ulaşmasını sağlamak, buna bağlı olarak da işsizlerin daha vasıflı hale gelmesi için uygulanacak aktif işgücü programlarını belirlemek amacıyla hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporu, işgücü piyasasındaki mevcut durum ve ihtiyaçlara ilişkin olarak birçok veriye bir arada ulaşılmasını sağlamaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek ve bu mesleklerde istenen becerileri tespit etmek, temininde güçlük çekilen meslekleri belirlemek, gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimlerini belirlemek amacıyla İŞKUR tarafından işyerlerine 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Bilgi Formu uygulanmıştır.

Bu çerçevede TÜİK işyeri kayıt sisteminden Mersin İli için belirlenen 10+ istihdamlı işyerlerine tamsayım yöntemi ile ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Analiz kapsamında meslek sınıflandırması için ISCO 08 ile uyumlu Türk Meslekler Sözlüğü (TMS), ekonomik faaliyet kolları sınıflandırmasında ise Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev2.0) esas alınmıştır.

Mersin İşgücü Piyasası Araştırma Raporu iki temel bölüm ile sonuç kısmından oluşmaktadır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işsizlik oranları, işgücüne katılım oranları ve istihdam oranları gibi işgücü göstergeleri ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü özet bir analize tabi tutulmuştur. Bu bölümde ayrıca İŞKUR'a ait kayıtlı işsiz, açık işler, işe yerleştirmeler, kurs ve kursiyerler ile işsizlik ödeneği verileri ele alınarak ilin işgücü piyasası bir de İŞKUR verilerinin kullanımı yoluyla analize tabi tutulmuştur.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Mersin işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir. Bu kapsamda hazırlana ikinci bölüm; işyerleri ve mevcut istihdam, açık iş verileri, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam eğilimleri alt başlıklarını içermektedir.

Sonuç bölümünde, Mersin işgücü piyasası arz ve talep yapıları birlikte ele alınmakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasası değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	49,2	42,8	13,1
2009	54,4	44,8	17,6
2010	55,3	47,5	14,1
2011	53,7	48,7	9,2
2012	51,6	46,7	9,5
2013	50,7	44,4	12,4

Kaynak: TÜİK

Türkiye İstatistik Kurumu'nun İl düzeyinde genel işgücü göstergeleri verilerine bakıldığında; İşgücüne katılma oranının 2009 yılında, 2008 yılına kıyasla yaklaşık 5 puan arttığı görülmektedir.

İstihdam oranının en yüksek olduğu 2011 yılından sonra yavaş yavaş düştüğü gözlenmektedir.

İşsizlik Oranlarına bakıldığında ise; işsizlik oranının en yüksek olduğu yıl, %17,6 oranı ile 2009, bunu sırasıyla, %14,1 oranı ile 2010, %13,1 oranı ile 2008 ve %12,4 oranı ile 2013 yılı izlemektedir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

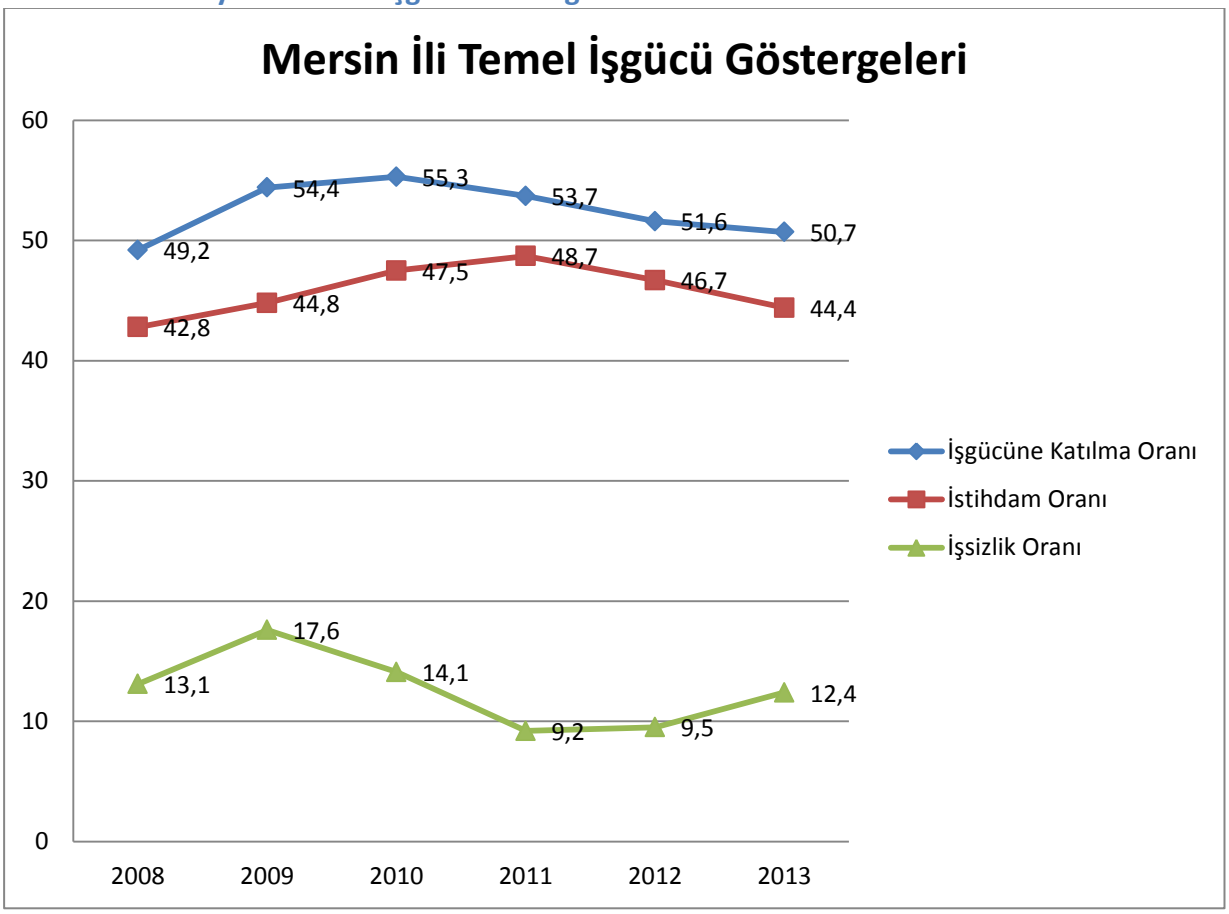

Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle Mersin İli temel işgücü göstergeleri zaman serisi grafiği incelendiğinde; en fazla dalgalanmanın işsizlik oranlarında olduğu görülmektedir. İşsizlik oranının en düşük çıktığı 2011 yılında, işgücüne katılma oranının yüksek olması göze çarpmaktadır.

Türkiye için, 2008 yılında %46,9 olan için işgücüne katılma oranı, yıllar itibariyle artış göstererek 2013 yılında %50,8 olmuştur. 2013 yılında Mersin ilinin işsizlik oranı %12,4 iken, Türkiye için bu oran daha düşük olup, %9,7'dir.

Mersin ili ile Türkiye, istihdam oranları bakımından karşılaştırıldığında; 2008 yılından 2013 yılına kadar Türkiye için istihdam oranının arttığı, Mersin ili için ise, 2011 yılından sonra düşüşe geçtiği söylenebilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

KAYITLI İŞSİZ

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	13.862	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	10.495
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	6.956	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	5.729
BÜRO MEMURU (GENEL)	4.536	BÜRO MEMURU (GENEL)	3.694
SATIŞ DANIŞMANI	2.119	SATIŞ DANIŞMANI	2.296
SEKRETER	1.797	SEKRETER	1.829
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.580	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.725
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1.367	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1.374
ÖN MUHASEBECİ	1.318	ÖN MUHASEBECİ	1.354
AŞÇI	1.125	ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	1.220
ÇAYCI	996	ÇAYCI	1.063
Diğer Meslekler	33.673	Diğer Meslekler	32.656
Toplam	**69.329**	**Toplam**	**63.434**

Kaynak: İŞKUR

**:Ocak-Ağustos sonu itibariyle alınmış veridir.*

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımları incelendiğinde; 2013 ve 2014 yılı(Ocak-Ağustos) içinde en fazla kayıtlı olunan mesleklerin, beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik) gibi vasıf gerektirmeyen meslekler olduğu göze çarpmaktadır. Her iki yıl içinde en fazla kayıtlı olunan mesleklerin neredeyse aynı olduğu görülmektedir.

En fazla başvuru yapılan meslekler sıralamasının ilk iki sırasında beden işçiliği mesleklerinin yer alması, Kuruma başvuranların eğitim düzeyleri ile de örtüşmektedir. Bu durum Türkiye genelinde yapılan başvurularla da hemen hemen örtüşmektedir. Kuruma yapılan başvuruların büyük bir çoğunluğunu gerçekleştiren, eğitim düzeyi düşük ve vasıfsız

kişilerin yönelebilecekleri meslekler genellikle bedenen çalışılabilecek meslekler olabilmektedir.

AÇIK İŞLER

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	6.466	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5.175
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	4.864	BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ	1.432
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	2.398	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1.050
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.471	SATIŞ DANIŞMANI	983
SATIŞ DANIŞMANI	1.130	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	633
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	988	GARSON (SERVİS ELEMANI)	467
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	566	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	399
ÖN MUHASEBECİ	526	ÖN MUHASEBECİ	361
GARSON (SERVİS ELEMANI)	500	BÜRO MEMURU (GENEL)	336
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	449	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	229
Diğer Meslekler	14.082	Diğer Meslekler	5659
Toplam	**32.423**	**Toplam**	**15.779**

Kaynak: İŞKUR

**:Ocak-Ağustos sonu itibariyle alınmış veridir.*

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce alınan açık işlerin mesleklere göre dağılımları incelendiğinde; en fazla kayıtlı olunan mesleklerde olduğu gibi, vasıf gerektirmeyen mesleklerde en fazla açık iş alındığı görülmektedir. 2013 yılında 32.423, 2014 yılı ilk 8 ayında ise 15.779 açık iş alınmıştır.

İŞE YERLEŞTİRMELER

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3.706	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5499
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	3.551	BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ	1.274
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1.016	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	692
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	536	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	610
SATIŞ DANIŞMANI	430	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	394
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	383	SATIŞ DANIŞMANI	275
SEKRETER	309	BÜRO MEMURU (GENEL)	152
GARSON (SERVİS ELEMANI)	261	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	129
ÖN MUHASEBECİ	223	GARSON (SERVİS ELEMANI)	121
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	203	KASİYER	107
Diğer Meslekler	5.655	Diğer Meslekler	2.794
Toplam	**16.273**	**Toplam**	**12.047**

Kaynak: İŞKUR

**:Ocak-Ağustos sonu itibariyle alınmış veridir.*

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce yapılan işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımları incelendiğinde; en fazla işe yerleştirme yapılan mesleklerin başında beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik), güvenlik görevlisi, el ve makine dikişçisi(genel) ve satış danışmanı meslekleri olduğu görülmektedir. Burada, yine vasıf gerektirmeyen mesleklerde en fazla işe yerleştirmenin yapıldığı göze çarpmaktadır.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2013)

KURS TÜRÜ	2013			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
İŞ.YET.KURS/İSTİHDAM GARANTİLİ	86	796	1.364	2.160
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	667	535	558	1.093
UMEM PROJESİ	49	467	363	830
UMEM PROJESİ/İEP	164	226	159	385
İŞ.YET.KURS/GENEL	26	153	316	469
GİRİŞİMCİLİK	8	99	130	299
ENGELLİ KURSLARI	15	110	75	185
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	1	11	0	11
Toplam	**1.016**	**2.397**	**2.965**	**5.362**

Kaynak: İŞKUR

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce açılan kurs/programların dağılımı tablosuna göre; İşgücü Yetiştirme Kursları-İstihdam Garantili kapsamında 86 adet kurs açılmış, toplamda 2.160 kişi faydalanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı kapsamında 667 adet program açılmış ve bu programlar sonucunda 535 erkek, 558 kadın olmak üzere toplam 1.093 kişi faydalanmıştır.

UMEM Projesi kapsamında 49 adet kurs açılmış, 830 kişi faydalanmıştır.

Genel kapsamlı 26 kurs açılmış ve 469 kişi faydalanmıştır.

2013 yılında toplam 1.016 kurs/program açılmış olup; 2.397'si erkek, 2.965'i kadın olmak üzere toplam 5.362 kişi faydalanmıştır.

Tablo 6: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)

KURS TÜRÜ	2014*			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	371	251	274	525
UMEM PROJESİ	8	115	27	142
UMEM PROJESİ/İEP	16	43	29	72
MESLEK EDİNDİRME KURSLARI/İSTİHDAM GARANTİSİZ	18	88	293	381
MESLEK EDİNDİRME KURSLARI/ ÖZEL POLİTİKA	18	66	230	296
GİRİŞİMCİLİK	3	45	33	78
ENGELLİ KURSLARI/KOMİSYON KAYNAKLI	3	28	14	42
ESKİ HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR/KURUM KAYNAKLI	1	15	0	15
Toplam	**438**	**651**	**900**	**1.551**

*Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos*

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce 2014 yılında açılan kurs ve programların dağılımları tablosuna göre; İşbaşı Eğitim Programı kapsamında 371 adet program açılmış olup, bu programlar neticesinde 525 kişi faydalanmıştır. 78 kişiye yönelik 3 adet Girişimcilik kursu açılmıştır. 3 adet Engelli kursu açılmış, 28 erkek, 14 kadın olmak üzere toplam 42 kişi faydalanmıştır.

Toplam bazda bakıldığında; 438 adet kurs/program açılmış ve bu programlardan 651 kadın, 900 erkek olmak üzere toplam 1.551 kişinin faydalandığı görülmektedir.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2013)

2013	
MESLEK	**İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	950
BÜRO MEMURU (GENEL)	291
SATIŞ DANIŞMANI	258
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	249
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	233
ÖN MUHASEBECİ	178
MUHASEBECİ	150
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	119
SEKRETER	111
AŞÇI	101
Diğer Meslekler	3.930
Toplam	**6.570**

Kaynak: İŞKUR

2013 yılında Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne işsizlik ödeneği için başvurup işsizlik ödeneğine hak kazananların meslekleri incelendiğinde; 950 kişi ile Beden İşçisi(Genel) mesleğini, 291 kişi ile Büro Memuru(Genel), 258 kişi ile Satış Danışmanı, 249 kişi ile Beden İşçisi(Temizlik) ve 233 kişi ile Şoför-Yük Taşıma mesleklerinin takip ettiği görülmektedir. Toplam 6.570 kişi işsizlik ödeneğine hak kazanmıştır.

Tablo 8: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014*)

2014*	
MESLEK	**İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	900
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	359
BÜRO MEMURU (GENEL)	232
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	227
SATIŞ DANIŞMANI	216
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	181
ÖN MUHASEBECİ	164
ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	126
MUHASEBECİ	124
SEKRETER	111
Diğer Meslekler	3.455
Toplam	**6.095**

*Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos*

2014 yılında(Ocak-Ağustos) Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne işsizlik ödeneği için başvurup işsizlik ödeneğine hak kazananların meslekleri incelendiğinde; 900 kişi ile Beden İşçisi(Genel) mesleğini, 359 kişi ile Beden İşçisi(Temizlik), 232 kişi ile Büro Memuru(Genel), 227 kişi ile Şoför-Yük Taşıma ve 216 kişi ile Satış Danışmanı mesleklerinin takip ettiği görülmektedir. Toplam 6.095 kişi işsizlik ödeneğine hak kazanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İŞYERİ VERİLERİ

Tablo 9: Büyüklüklerine Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	1-9	10-49	50-249	250+	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	9	21	8		38
İmalat	125	268	107	15	514
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		1		1	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	9	1	1	12
İnşaat	366	277	48	6	697
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	280	512	71	0	862
Ulaştırma ve depolama	87	347	48	2	484
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	46	112	10	1	169
Bilgi ve iletişim	2	11		2	16
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	15	2	0	22
Gayrimenkul faaliyetleri	5	13	1	0	19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	57	63	4	1	125
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23	46	31	2	102
Eğitim	34	104	19	0	156
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	10	62	18	1	91
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	3	1	0	7
Diğer hizmet faaliyetleri	43	39	10	1	93
Toplam	**1094**	**1903**	**379**	**33**	**3409**

Tablo 10: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları

Sektörler	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1,1%
İmalat	15,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,4%
İnşaat	20,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	25,3%
Ulaştırma ve depolama	14,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,0%
Bilgi ve iletişim	0,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,0%
Eğitim	4,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,7%

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında en fazla işyeri %25,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunmaktadır. Bu sektörü sırasıyla, %20,4 ile İnşaat sektörü, %15,1 ile İmalat sektörü ve %14,2 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir. İlk dört sırada yer alan sektörlerdeki işyeri sayısı toplam işyeri sayısının %75'ini oluşturmaktadır.

Grafik 2: İşyeri Özellikleri

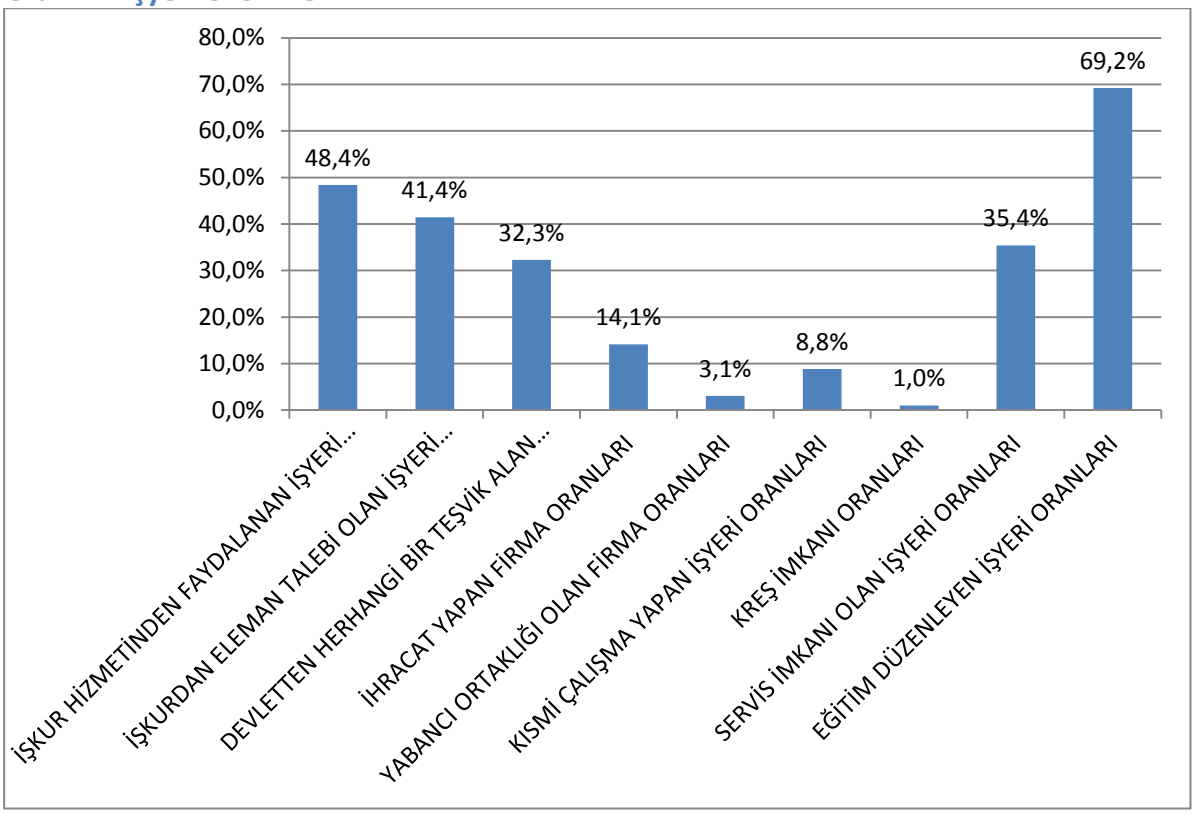

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde bulunan işyerlerinin %48,4'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalandıklarını beyan etmişlerdir. İŞKUR'dan talebi olan işyerlerinin oranı %41,4, devletten herhangi bir teşvik alan işyerlerinin oranı % 32,3, ihracat yapan firmaların oranı %14,1, yabancı ortaklığı olan firmaların oranı %3,1, kısmi çalışma yapan işyeri oranı %8,8, kreş imkânı olan işyeri oranı %1, servis imkânı olan işyeri oranı %35,4 ve eğitim düzenleyen işyeri oranı %69,2'dir.

Tabloda, Eğitim düzenleyen, İŞKUR hizmetlerinden faydalanan ve İŞKUR'dan eleman talebi olan işyerlerinin oranı dikkat çekmektedir.

Tablo 11: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları

SEKTÖRLER	İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI	SEKTÖRDEKİ İŞYERİ SAYISI	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	38	44,0%
İmalat	353	514	68,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	2	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	9	12	72,7%
İnşaat	212	697	30,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	441	862	51,1%
Ulaştırma ve depolama	195	484	40,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	88	169	52,2%
Bilgi ve iletişim	11	16	69,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	8	22	38,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	10	19	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	63	125	50,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	70	102	68,5%
Eğitim	66	156	42,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	62	91	67,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	7	28,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	44	93	47,1%
Genel Toplam	**1.651**	**3.409**	**48,4%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine sayısal açıdan bakıldığında en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret Sektöründe yer aldığı görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla İmalat ve İnşaat sektörleri takip etmektedir. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri sayısının en az olduğu sektörler ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Finans ve sigorta faaliyetleri şeklinde sıralanmaktadır.

Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları

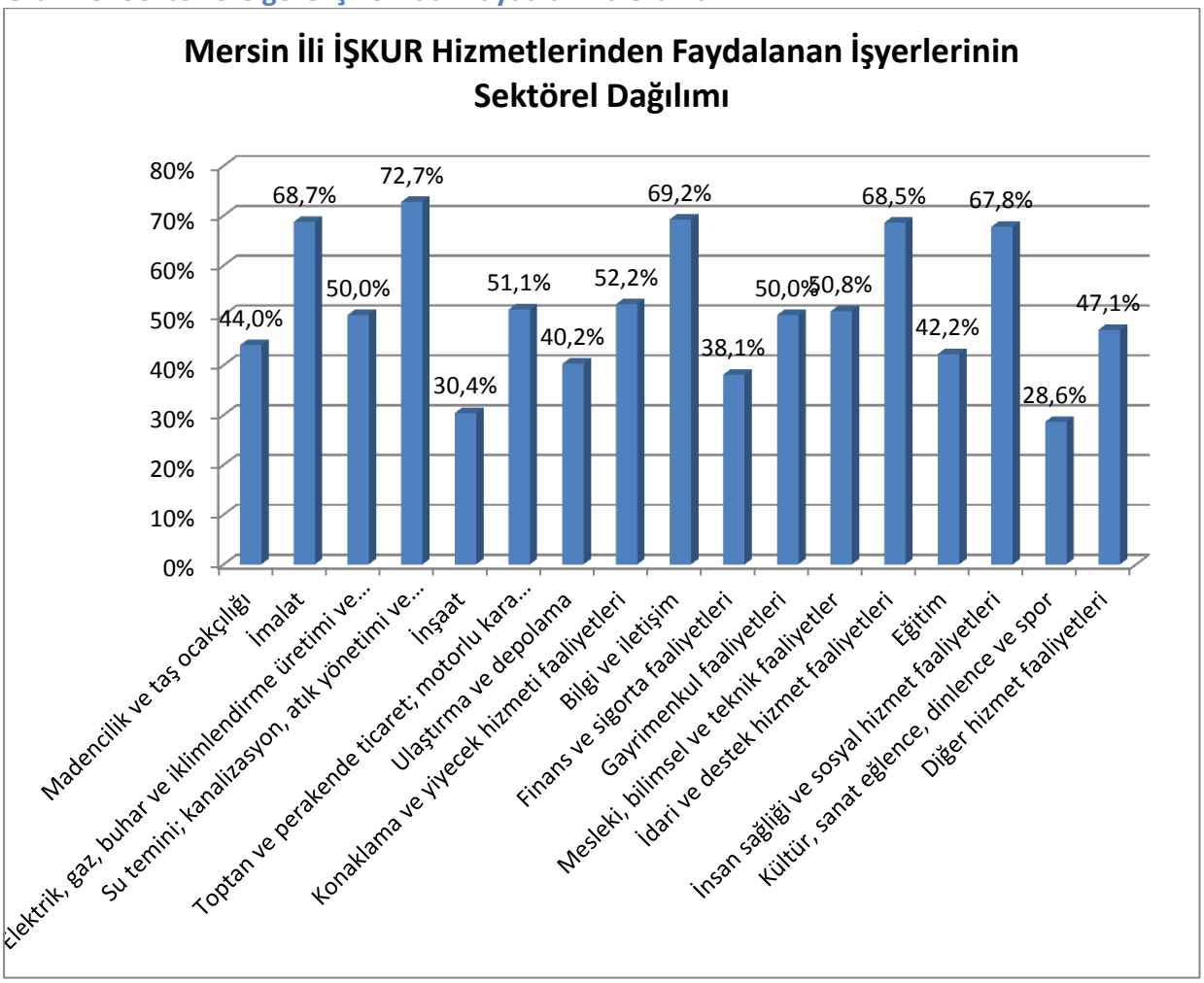

Kaynak: İL İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine oransal açıdan bakıldığında ise en yüksek oranın %72,7 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe olduğu göze çarpmaktadır. Bu sektörü sırasıyla Bilgi ve iletişim, İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri takip etmektedir.

Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, İnşaat ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörleri ise oransal açıdan İŞKUR hizmetlerinden en az faydalanan sektörledir. Burada dikkat çekici olan husus Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinin sayısal ve oransal açıdan paralellik göstermesine karşılık İnşaat sektöründe bu paralelliğin bulunmamasıdır. Bir başka deyişle İŞKUR faaliyetlerinden faydalanan inşaat şirketi sayısı yüksek olmakla birlikte bu durum sektörün geneline yansımamıştır.

Tablo 12: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı oranları

Sektörler	Yabancı Ortaklığı Olan İşyeri Sayısı	Mersin Geneli İşyeri Sayısı	Sektörün Kendi İçindeki Yabancı Ortakların Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	38	5,6%
İmalat	23	514	4,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	2	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	12	9,1%
İnşaat	6	697	0,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	31	862	3,6%
Ulaştırma ve depolama	25	484	5,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	169	1,2%
Bilgi ve iletişim	0	16	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	22	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	19	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	125	5,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	102	2,3%
Eğitim	1	156	0,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	91	2,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	7	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	93	1,1%
Genel Toplam	**104**	**3.409**	**3,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Mersin İli için referans dönemde yüz yüze görüşme gerçekleştirilen 3.409 adet işyerinden sadece 104 adedinde yabancı ortaklık bulunduğu beyan edilmiştir. Sektörel anlamda bu işyerlerinin dağılımına bakıldığında; 31 adedinin toptan ve perakende ticaret sektöründe, 25 adedinin ulaştırma ve depolama sektöründe ve 23 adedinin ise imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bazı sektörlerde çok az sayıda yabancı ortaklığa sahip firma bulunurken bazı sektörlerde ise hiç yabancı ortaklığa sahip firma bulunmamaktadır.

Grafik 4: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri oranları

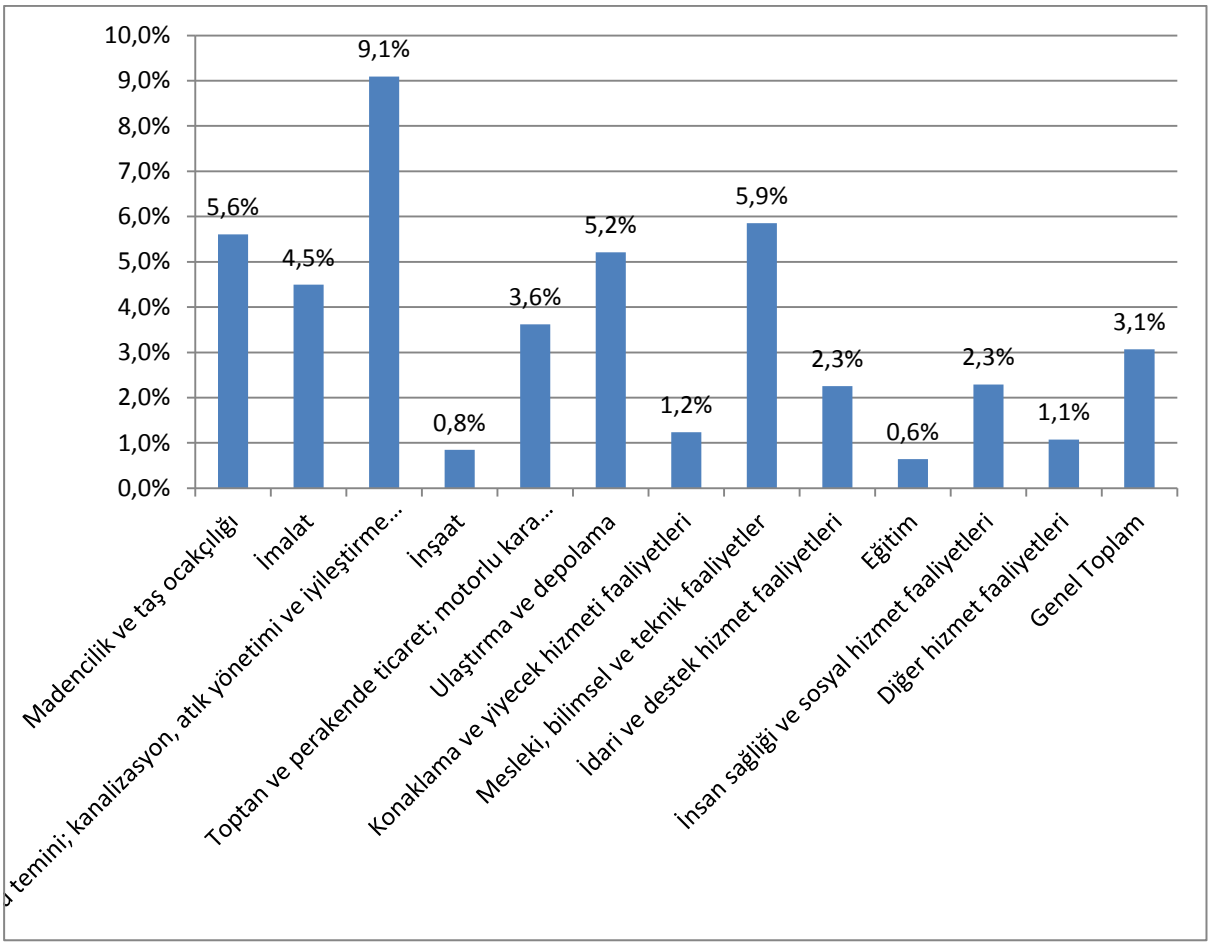

Kaynak: İL İPTA 2014

Sektörlerin kendi içindeki yabancı ortaklık oranına bakıldığında en yüksek oranın %9,1 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla %5,9 oranıyla mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, %5,6 oranıyla madencilik ve taş ocakçılığı ve %5,2 oranıyla ulaştırma ve depolama sektörleri takip etmektedir.

Genel olarak bakıldığında firmaların sadece %3,1'inin çeşitli oranlarda yabancı ortaklığa sahip olduğu ve %96,9 gibi oldukça yüksek oranlı kısmının ise tamamen yerli sermayeyi temsil ettiği görülmektedir.

Tablo 13: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri oranları

Sektörler	İhracat Yapan İşyeri Sayısı	Mersin Geneli İşyeri Sayısı	Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	38	16,3%
İmalat	222	514	43,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	2	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	12	9,1%
İnşaat	18	697	2,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	181	862	21,0%
Ulaştırma ve depolama	26	484	5,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	169	1,9%
Bilgi ve iletişim		16	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri		22	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	19	6,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10	125	7,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4	102	4,4%
Eğitim	2	156	1,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	91	1,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		7	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	93	5,5%
Genel Toplam	**482**	**3.409**	**14,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasını kapsayan dönem içerisinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması neticesinde 482 firmanın ihracat gerçekleştirdiği bilgisine ulaşılmıştır. Bu firmaların 222 tanesi imalat sektöründe 181 tanesi ise toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu iki sektörde yer alan ihracatçı firmalar Mersin İli genelinde ihracat yapan firmaların %83,6 gibi yüksek bir oranına karşılık gelmektedir.

Grafik 5: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri oranları

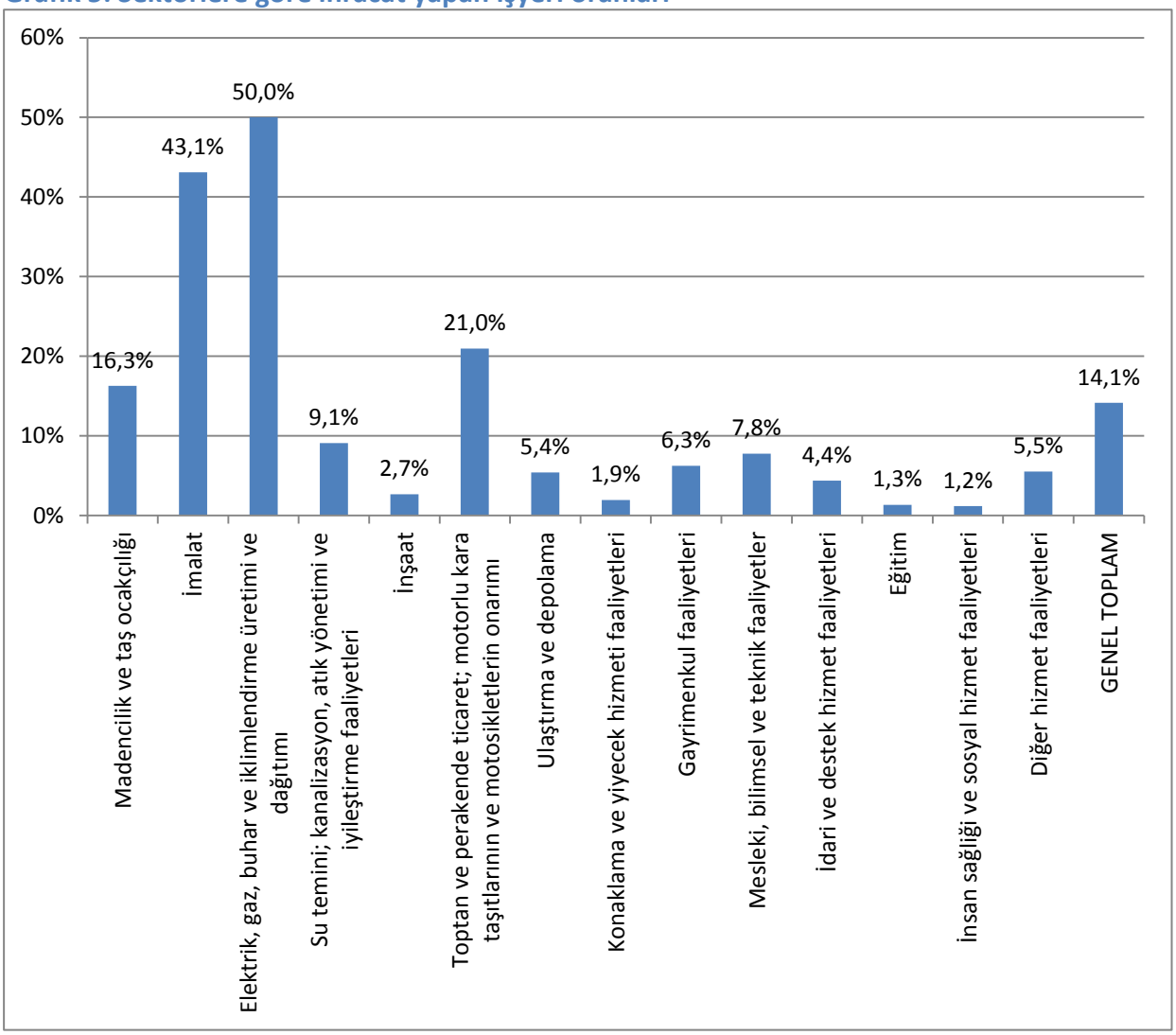

Kaynak: İL İPTA 2014

Sektörlerin kendi içindeki ihracat yapan firma oranları açısından ise en yüksek oran %50 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe olup bu sektörü %43,1 oranı ile imalat sektörü ve %21 oranı ile de toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir.

Mersin İli Geneli için bakıldığında ise ihracat yapan işyerlerinin oranı %14,1 gibi düşük bir seviyeye tekabül etmektedir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları

Sektörler	İşyeri Sayısı	Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı	Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Oranları
Madencilik ve taş ocakçılığı	38	1	2,8%
İmalat	514	35	6,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	1	9,1%
İnşaat	697	22	3,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	862	56	6,6%
Ulaştırma ve depolama	484	42	8,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	169	28	16,7%
Bilgi ve iletişim	16	1	7,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	22	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	19	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	125	19	15,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	102	15	14,7%
Eğitim	156	42	26,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	91	30	33,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	93	6	6,6%
Genel toplam	**3.409**	**300**	**8,8%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Sektörlere göre part-time çalışma yapan işyeri sayı ve oranlarını gösteren tablonun incelenmesi neticesinde Mersin İli genelinde part-time çalışma biçiminin çok yaygın olmadığı söylenebilir. Yüz yüze görüşme gerçekleştirilen 3.409 işyerinden sadece 300'ünde part-time çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Sayısal değerler açısından bakıldığında en fazla part-time çalışman toptan ve perakende ticaret, eğitim, ulaştırma ve depolama ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir.

Grafik 6: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Oranları

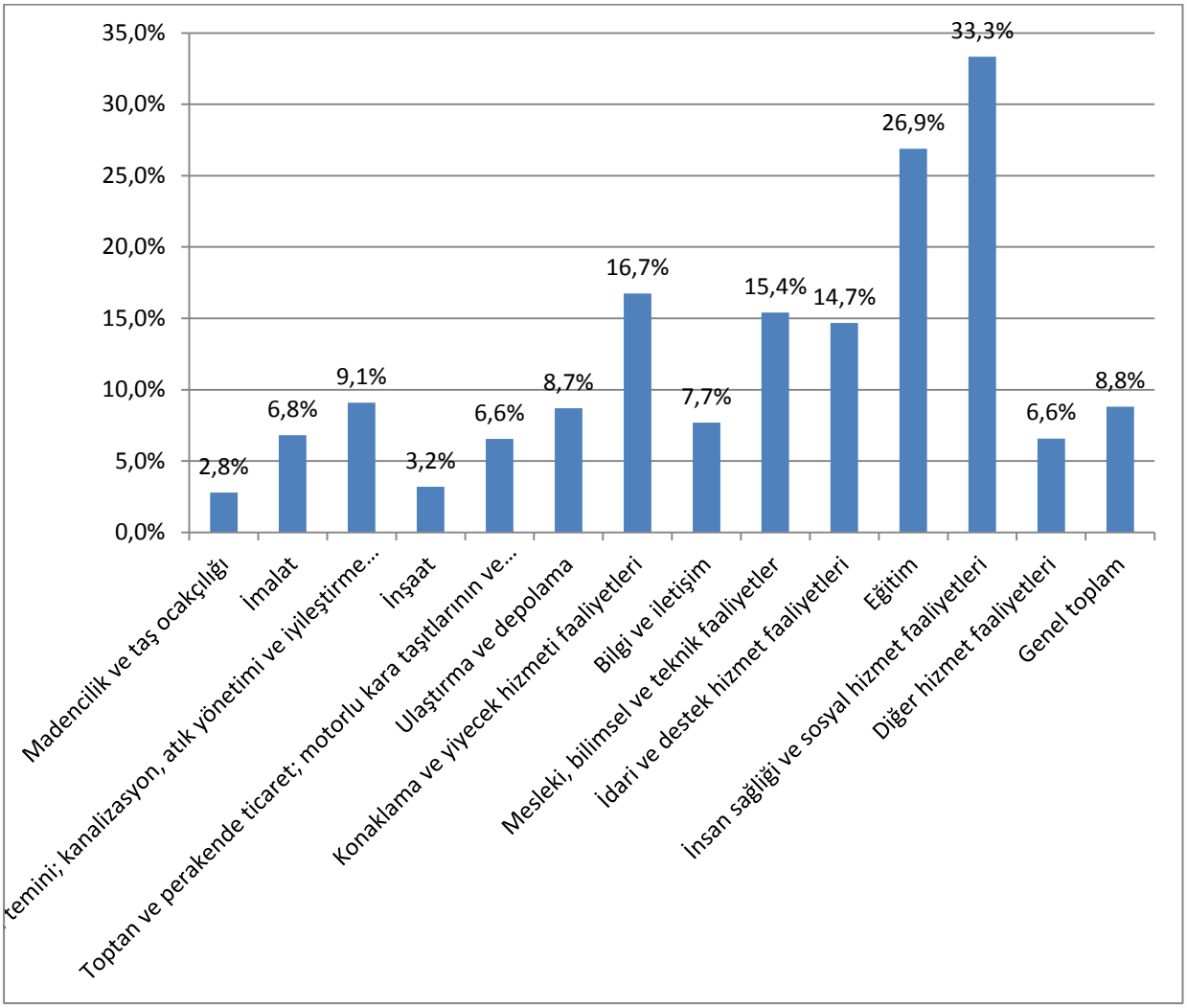

Kaynak: İL İPTA 2014

Part-time çalışma yapan işyerlerinin sektörel dağılımına oransal olarak bakıldığında en yüksek oranın %33,3 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu ve bu sektörü %26,9 oranıyla eğitim sektörü ve %16,7 oranıyla konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörünün izlediği görülmektedir. Toplam işyerlerinin ise sadece %8,8'lik bir kısmında part-time çalışma yöntemi uygulanmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranları

Sektörler	Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı	Mersin Geneli İşyeri Sayısı	Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	38	8,2%
İmalat	57	514	11,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	2	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	12	0,0%
İnşaat	72	697	10,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	107	862	12,4%
Ulaştırma ve depolama	31	484	6,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	34	169	20,0%
Bilgi ve iletişim	0	16	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	22	4,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	4	19	18,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	125	8,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	17	102	16,9%
Eğitim	7	156	4,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	91	2,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	7	28,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	6	93	6,6%
Genel Toplam	**354**	**3.409**	**10,4%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Araştırma kapsamında Mersin ili genelinde mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı 354 ile sınırlı kalmaktadır. Mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerine sektörel açıdan bakıldığında sayısal olarak en fazla mevsimlik işçi çalıştırılan işyerlerinin toptan ve perakende ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörde yer alan 107 adet işyerinde mevsimlik işçi çalıştırılmaktadır. Yine sayısal olarak bakıldığında inşaat sektöründe yer alan 72 adet firma ile imalat sektöründe yer alan 57 adet firmanın mevsimlik işçi çalıştırdıkları görülmektedir.

Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Oranları

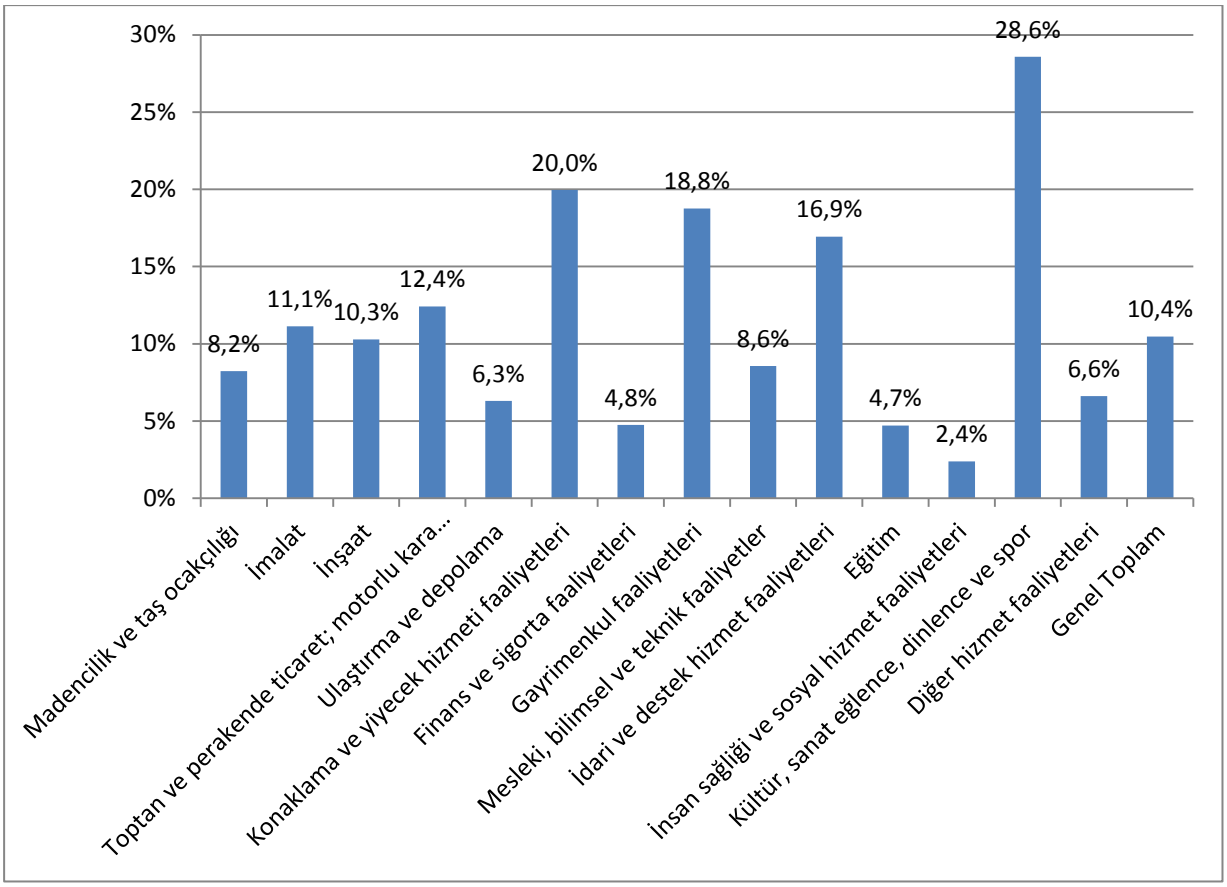

Kaynak: İL İPTA 2014

Sektörler açısından bakıldığında mevsimlik işçi çalıştırma oranının en yüksek olduğu sektörün %28,6 oranıyla kültür sanat eğlence dinlence ve spor sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü %20,0 oranıyla konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü, %18,8 oranıyla gayrimenkul faaliyetleri sektörü ve %16,9 oranıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir.

Mersin İli genelinde ise toplam işyerlerinin sadece %10,5'lik bir kısmının mevsimlik işçi çalıştırma yoluna gittiği ve dolayısıyla bu yöntemin yaygın kullanılan bir yöntem olmadığı görülmektedir.

Tablo 16: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları

Sektörler	Kuruluş yılları						
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	10	7	8	5	3	4	38
İmalat	100	119	81	104	55	55	514
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1	0	0	0	0	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	5	1	1	1	0	12
İnşaat	268	178	73	82	55	41	697
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	136	212	154	165	107	88	862
Ulaştırma ve depolama	119	103	88	78	58	38	484
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	45	40	28	26	12	17	169
Bilgi ve iletişim	4	4	4	0	5	0	16
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	4	2	3	0	12	22
Gayrimenkul faaliyetleri	4	6	0	5	2	2	19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	44	34	12	17	6	11	125
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30	33	17	13	6	3	102
Eğitim	50	40	24	17	11	14	156
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	29	43	9	5	2	2	91
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	1	1	0	1	2	7
Diğer hizmet faaliyetleri	20	23	4	4	7	35	93
Genel Toplam	**865**	**855**	**506**	**526**	**333**	**324**	**3.409**

Kaynak: İL İPTA 2014

Kuruluş yıllarına göre işyerlerinin sektörel dağılımı tablosu incelendiğinde toplam işyerlerinin %50,5 ile yarsından fazla bir kısmının 10 yılın altında bir geçmişe sahip olduğu göze çarpmaktadır. Bu işyerlerinin de 855 tanesi 5-9 yıl ve 865 tanesi ise sadece 0-4 yıl önce kurulmuştur. 10 ila 19 yıl arası geçmişe sahip işyerlerinin oranı ise %30,3 olup, bu işyerlerinden 506 tanesi 10-14 yıl arası, 526 tanesi ise 15-19 yıl arası geçmişe sahiptir. 20 ila 24 yıllık bir geçmişe sahip işyeri sayısı 333 ile toplam işyerlerinin %9,8'lik bir kısmını temsil ederken 25 ve üzeri yıllık geçmişe sahip işyeri sayısı sadece 324'tür. Bu sayı ise toplam işyerlerinin %9,5'lik bir kısmını oluşturmaktadır.

Bu verilerden yola çıkılarak Mersin İli için genç işyeri sayısının fazla oluşu girişimciliğin ve yatırımların olumlu yönde ilerlemesi şeklinde değerlendirilebilir. Ancak diğer taraftan 25 yıl ve üzeri bir geçmişe sahip işyeri sayısının oldukça az olması da işgücü piyasasında köklü firmaların yeterince yer bulamadığı görüntüsü sergilemektedir.

Sektörlerin kendi içindeki dağılım açısından bakıldığında da lokomotif sektörler için genel olarak durum benzerlikler göstermekle birlikte oransal olarak değişiklikler olabilmektedir. Toptan ve perakende ticaret, imalat ve ulaştırma ve depolama faaliyetleri gibi çok sayıda işyeri bulunan sektörlerde durum genel itibariyle birbirine ve il geneli oranlara yakın bir durumu işaret ederken, yine çok sayıda işyerinin yer aldığı inşaat sektöründe ise köklü işyeri sayısı genel ortalamanın oldukça altında genç işyeri sayısı ise genel ortalamanın üstünde seyretmektedir.

MEVCUT İSTİHDAM

Tablo 17: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları

Sektörler	Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.665	1,6%
İmalat	25.229	24,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	429	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	887	0,9%
İnşaat	15.613	15,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	18.841	18,4%
Ulaştırma ve depolama	13.454	13,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3.650	3,6%
Bilgi ve iletişim	1.605	1,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	548	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	350	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3.333	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5.688	5,6%
Eğitim	4.177	4,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.225	4,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	219	0,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	2.312	2,3%
Genel Toplam	**102.223**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Araştırma kapsamında ulaşılan işyerlerinde mevcut istihdam sayısı 102.223 olarak beyan edilmiştir. Mevcut istihdamın sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en çok çalışanın 25.229 kişi ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu rakam toplam çalışanların %24,7'lik bir kısmına tekabül etmektedir. Çalışan sayıları açısından imalat sektörünü ise toplam çalışanların %18,4'ü ile toptan ve perakende ticaret, %15,3'ü ile inşaat ve %13,2'si ile ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir.

Tablo 18: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları

Sektörler	Toplam Çalışan Sayısı	İşveren Sayısı	Ortalama Çalışan Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.665	38	44
İmalat	25.229	514	49
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	429	2	215
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	887	12	74
İnşaat	15.613	697	22
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	18.841	862	22
Ulaştırma ve depolama	13.454	484	28
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3.650	169	22
Bilgi ve iletişim	1.605	16	100
Finans ve sigorta faaliyetleri	548	22	25
Gayrimenkul faaliyetleri	350	19	18
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3.333	125	27
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5.688	102	56
Eğitim	4.177	156	27
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.225	91	46
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	219	7	31
Diğer hizmet faaliyetleri	2.312	93	25
Genel Toplam	**102.223**	**3.409**	**30**

Kaynak: İL İPTA 2014

Sektörlere göre ortalama çalışan sayılarına bakıldığında işveren başına en fazla çalışan sayısının 215 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü 100 kişilik ortalama çalışan sayısı ile bilgi ve iletişim sektörü takip etmektedir. Üçüncü sırada ise ortalama 74 çalışan sayısı ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektörler açısından dikkat çekici hususu toplam çalışan sayısı ve işveren sayısının nicelik olarak

lokomotif sektörlere göre az olmasıdır. Buradan hareketle söz konusu sektörlerde yer alan işyerlerinin nispeten diğer sektörlerde yer alan işyerlerine göre büyük ölçekli işyerleri olduğu söylenebilir.

Gerek çalışan sayıları gerekse işveren sayıları yüksek olan sektörler açısından bakıldığında ise inşaat sektörü ve toptan ve perakende sektöründe ortalama çalışan sayılarının 22 olduğu, ulaştırma ve depolama sektöründe 28 ile yine bu sektörlere yakın bir ortalama çalışan sayısı olduğu görülmektedir. Çalışan sayısı açısından en yüksek sektör olan imalat sektöründe ise bu rakamların üzerinde bir ortalama çalışan sayısı göze çarpmaktadır. Sektörün yapısı itibariyle nispeten söz konusu sektörlerden daha büyük çaplı işyerlerini bünyesinde barındıran imalat sektöründe ortalama çalışan sayısının 49 olduğu görülmektedir.

Tablo 19: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.605	60	1.665
İmalat	20.703	4.526	25.229
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	409	20	429
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	789	98	887
İnşaat	14.586	1.027	15.613
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	13.896	4.945	18.841
Ulaştırma ve depolama	11.896	1.557	13.454
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.729	921	3.650
Bilgi ve iletişim	660	945	1.605
Finans ve sigorta faaliyetleri	308	240	548
Gayrimenkul faaliyetleri	316	34	350
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2.768	565	3.333
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4.720	969	5.688
Eğitim	2.163	2.013	4.177
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.730	2.495	4.225
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	170	49	219
Diğer hizmet faaliyetleri	1.689	623	2.312
Genel Toplam	**81.136**	**21.088**	**102.223**

Kaynak: İL İPTA 2014

Grafik 8: Çalışanların Cinsiyete Göre Sektörel Dağılımı

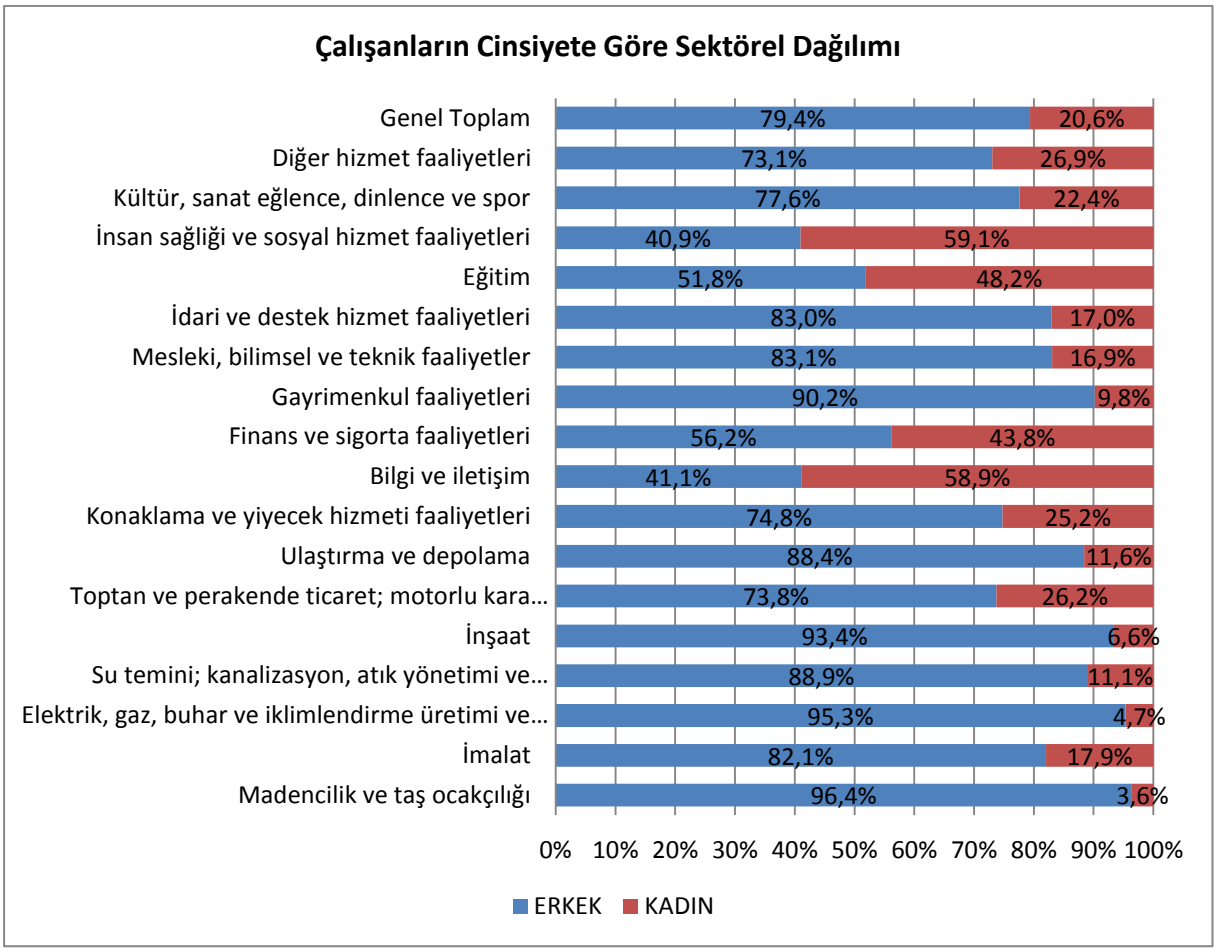

Kaynak: İL İPTA 2014

Araştırma kapsamında Mersin İli genelinde çalışanların %79,4'ünün erkek, %20,6'sının ise kadın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışanların cinsiyete göre sektörel dağılımına bakıldığında ağırlıklı olarak erkek çalışan sayılarının kadınlara göre oldukça yüksek olması dikkat çekmektedir. Çalışan sayısının yüksek olduğu sektörlerden imalat sektöründe çalışanların %82,1'ini, toptan ve perakende ticaret sektöründe %73,8'ini, inşaat sektöründe %93,4'ünü ve ulaştırma ve depolama sektöründe ise çalışanların %88,4'ünü erkekler oluşturmaktadır.

Kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından yüksek olduğu iki sektör; %59,1'lik kadın çalışan oranıyla insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ile %58,9'luk kadın çalışan oranıyla bilgi ve iletişim sektörüdür. Kadın çalışanların, erkeklerden az olmakla birlikte yine yoğunluklu olarak çalıştıkları sektörler ise %48,2'lik kadın çalışan oranıyla eğitim sektörü ve %43,8'lik kadın çalışan oranıyla finans ve sigorta faaliyetleri sektörleridir. Madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik gaz buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile inşaat sektörlerinde ise kadın çalışan sayısı neredeyse yok denecek kadar düşük seviyelerdedir.

Tablo 20: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları

Meslek Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	5.120	3.611	8.731
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	9.626	3.511	13.137
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	21.505	4.845	26.350
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	474	20	494
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	4.835	4.017	8.852
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	15.280	1.929	17.210
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	5.743	2.137	7.880
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	16.423	558	16.981
YÖNETİCİLER	2.129	459	2.589
GENEL TOPLAM	**81.136**	**21.088**	**102.223**

Kaynak: İL İPTA 2014

Çalışanların meslek grupları ve cinsiyete göre dağılımlarına sayısal açıdan bakıldığında kadın çalışanların en fazla olduğu meslek grubunun nitelik gerektirmeyen meslekler grubu olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla profesyonel meslek mensupları, büro hizmetlerinde çalışanlar ve hizmet ve satış elemanları meslek grupları izlemektedir.

Erkeklerinde sayısal olarak en fazla çalıştıkları meslek grubu nitelik gerektirmeyen mesleklerdir. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve hizmet ve satış elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Grafik 9: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

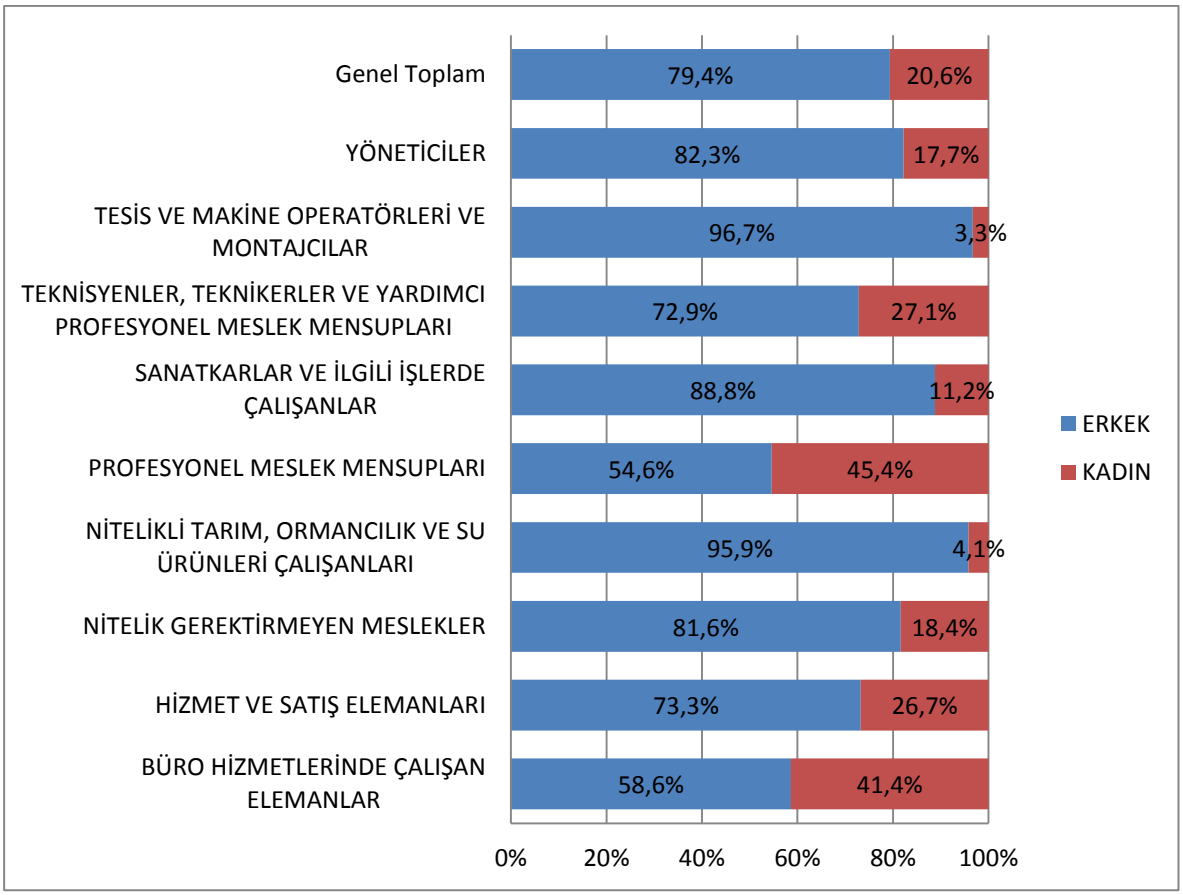

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü piyasasında erkek çalışanların kadın çalışanlara göre sayısal üstünlüğü çalışanların meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımı tablosunda da karşımıza çıkmaktadır. Oransal olarak bakıldığında kadın çalışanların nispeten diğer meslek gruplarına göre ön plana çıktığı meslek grupları; %45,4'lük kadın çalışan oranıyla profesyonel meslek mensupları ve %41,4'lük kadın çalışan oranıyla büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek gruplarıdır. Ayrıca %27,1'lik kadın çalışan oranıyla teknisyenler teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları ile %26,7'lik kadın çalışan oranıyla hizmet ve satış elemanları meslek grupları da kadın çalışan sayılarının genel ortalamanın üzerinde olduğu meslek gruplarıdır. Buna karşılık nitelikli tarım ormancılık ve su ürünleri çalışanları ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarında çalışan kadınların oranı göz ardı edilebilecek seviyede düşüktür.

Tablo 21: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler

GENEL	ERKEK	KADIN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	SATIŞ DANIŞMANI
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	BÜRO MEMURU (GENEL)
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ
SATIŞ DANIŞMANI	SATIŞ DANIŞMANI	MUHASEBECİ
BÜRO MEMURU (GENEL)	BÜRO MEMURU (GENEL)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	SEKRETER
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)
MUHASEBECİ	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	AŞÇI
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	HEMŞİRE
BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ	GARSON (SERVİS ELEMANI)	PAKETLEME İŞÇİSİ (EL İLE)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	KONFEKSİYON İŞÇİSİ
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	ELEKTRİKÇİ (GENEL)	ÖN MUHASEBECİ
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	MUHASEBECİ	KASİYER
AŞÇI	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	MAKİNECİ (DİKİŞ)
SEKRETER	SIVACI	ÇAYCI
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	AŞÇI	GARSON (SERVİS ELEMANI)
PAKETLEME İŞÇİSİ (EL İLE)	MERMER İŞÇİSİ	GÜVENLİK GÖREVLİSİ
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	BÜRO İŞÇİSİ

Kaynak: İL İPTA 2014

Erkek çalışanların işgücü piyasasındaki kadın çalışanlar karşısındaki sayısal üstünlüğünün sonuçlarından biri olarak, erkeklerin en çok çalışılan meslekler sıralaması ile genel olarak en çok çalışılan meslekler sıralaması birbirine paralel bir seyir izlemektedir. Bu sıralamaya göre erkeklerin en çok çalıştıkları meslekler beden işçiliği, şoförlük, güvenlik görevlisi, satış danışmanı ve büro memurluğu şeklindedir.

Kadın çalışanlar için ise sıralama değişiklik göstermekte olup ilk sırada satış danışmanlığı mesleği yer almaktadır. Genel sıralamada yer alan beden işçiliği ve büro memurluğu mesleklerinin ardından ise el ve makine dikişçisi, bilgisayar operatörü ve muhasebeci gibi meslekler gelmektedir.

AÇIK İŞ VERİLERİ

SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 22: Sektörlere Göre Açık İş Oranı

Sektörler	Toplam Açık Is Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	2013 Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0,1%	0,1%	2,9%
İmalat	627	34,0%	2,4%	3,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	14	0,8%	3,2%	4,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,1%
İnşaat	151	8,2%	1,0%	4,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	437	23,7%	2,3%	3,2%
Ulaştırma ve depolama	91	5,0%	0,7%	1,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	168	9,1%	4,4%	4,2%
Bilgi ve iletişim	6	0,3%	0,4%	0,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	10	0,6%	1,9%	1,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	0,4%	2,0%	0,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	48	2,6%	1,4%	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	144	7,8%	2,5%	13,6%
Eğitim	45	2,4%	1,1%	2,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	61	3,3%	1,4%	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%	9,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	35	1,9%	1,5%	3,8%
Genel Toplam	**1.846**	**100,0%**	**1,8%**	**4,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık iş verileri işgücü piyasasının ihtiyaçları ve seyri açısından önemli değerlendirmeleri yapma imkânı sunmaktadır. İşgücü piyasası talep araştırması kapsamında referans dönem içerisinde yapılan görüşmelerde işverenlerce 1.846 adet açık iş olduğu bildirilmiştir. Açık iş dağılımı; sektördeki açık iş sayısının toplam açık iş sayısına oranını ifade etmektedir. Bu açık işlerin sektörel açıdan dağılımına bakıldığında en çok açık işin 627 ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sayı toplam açık işlerin %34'üne tekabül etmektedir. Bir başka ifade ile her 3 açık işten biri imalat sektöründe yer almaktadır. Bu sektörü %23,7'lik açık iş dağılımı ile toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Ardından %9,1 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, %8,2 ile inşaat sektörü ve %7,8 ile de idari ve destek hizmet faaliyetleri gelmektedir.

Açık iş oranı ise sektördeki açık iş sayısının, çalışan sayısı ile açık iş sayısının toplamına olan oranını ifade etmektedir. Sektörlere göre açık iş oranı tablosu verilerine göre 2013 yılında Mersin İli geneli için geçerli açık iş oranı %4,1 iken 2014 yılında bu oran %1,8'e gerilemiştir. Sektörel bazda en büyük gerileme idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe yaşanmıştır. 2013 yılında bu sektör için açık iş oranı %13,6 olarak hesaplanmışken 2014 yılı için bu oran %2,5 olarak verilere yansımıştır. Benzer bir düşüşün yaşandığı sektörde kültür sanat eğlence dinlence ve spor sektörüdür. 2013 yılında bu sektör için açık iş oranı %9,0 iken 2014 yılında bu sektörde yer alan firmalardan alınan bir açık iş verisi bulunmamaktadır.

Çalışan sayıları açısından önde gelen sektörlerden imalat sektörüne bakıldığında açık iş oranında %1,3'lük bir düşüş göze çarpmaktadır. 2013 yılında hesaplanan açık iş oranı %3,7 iken 2014 yılında bu oran %2,4 olmuştur. Yine benzer şekilde inşaat sektöründe 2013 yılında %4 olan açık iş oranı 2014 yılında %1'e, toptan ve perakende ticaret sektöründe 2013 yılında %3,2 olan oran 2014 yılında %2,3'e ve ulaştırma ve depolama sektöründe 2013 yılında %1,6 olan açık iş oranı 2014 yılında %0,7'ye gerilemiştir.

CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 23: Cinsiyete Göre Açık Oranı

Cinsiyet	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Kadın	218	21.088	1,0%
Erkek	897	81.136	1,1%
Genel Toplam	**1.846***	**102.223**	**1,8%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Cinsiyete göre açık iş oranında erkek ve kadın çalışanlar açısından bir paralellik görülmektedir. İşverenlerin açık işler için talep ettikleri cinsiyet ile toplam çalışan sayılarının cinsiyet açısından dağılımı arasındaki oransal denge bu sonucu doğurmuştur. Genel açık iş oranındaki farklılık ise cinsiyet tercih etmeksizin açık iş talebine ''fark etmez'' cevabının verilmesinden kaynaklanmıştır.

AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Tablo 24: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	38	5,6%
İmalat	154	514	29,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	2	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	12	0,0%
İnşaat	49	697	7,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	158	862	18,4%
Ulaştırma ve depolama	42	484	8,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	36	169	21,3%
Bilgi ve iletişim	2	16	15,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	22	4,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	4	19	18,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24	125	19,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	26	102	26,0%
Eğitim	19	156	12,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21	91	22,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	7	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	10	93	11,0%
Genel Toplam	**550**	**3.409**	**16,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık işlerle ilgili doğru analizler yaparak daha tutarlı değerlendirmelere ulaşabilmek için açık iş sayısı kadar açık iş veren işyeri sayılarının da derlenmesi önem arz etmektedir. Açık iş verme oranı; açık işveren işyeri sayısının toplam işyeri sayısı oranını ifade etmektedir. Buna göre Mersin İli için açık iş verme oranı %16,1 olarak hesaplanmıştır. Bir başka deyişle araştırma kapsamında yüz yüze görüşme yapılan 3.409 işverenden 550 tanesi açık iş bildiriminde bulunmuştur.

Sektörler açısından açık iş verme oranlarına bakıldığında; en yüksek açık iş verme oranının %29,9 ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla %26,0 açık iş verme oranıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü, %22,6 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, %21,3 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve %19,0 açık iş verme oranı ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etmektedir.

Çalışan sayıları açısından önde gelen sektörlerden olan inşaat sektörünün %7,0'lik açık iş verme oranı ile genel ortalamanın altında kalmış olması dikkat çekmektedir. Ortalamanın altında kalan bir diğer lokomotif sektör ise %8,7'lik açık iş verme oranı ile ulaştırma ve depolama sektörüdür.

SEKTÖRLERE VE İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 25: Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

Sektörler	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	11,2%	14,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%
İmalat	27,6%	31,3%	27,5%	34,7%	21,2%	34,4%	29,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	5,2%	7,2%	8,1%	5,7%	10,6%	14,0%	7,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	23,3%	12,4%	21,8%	17,8%	22,5%	15,4%	18,4%
Ulaştırma ve depolama	8,9%	12,2%	4,8%	9,5%	5,5%	11,1%	8,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19,6%	24,3%	19,2%	20,8%	18,2%	25,1%	21,3%
Bilgi ve iletişim	33,3%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	15,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	33,3%	20,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	18,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24,4%	15,7%	9,1%	25,0%	0,0%	20,0%	19,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	34,8%	24,1%	33,6%	9,1%	0,0%	34,9%	26,0%
Eğitim	12,4%	13,2%	13,1%	12,5%	0,0%	15,4%	12,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	22,1%	25,0%	37,5%	0,0%	0,0%	0,0%	22,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	20,1%	13,7%	25,2%	0,0%	14,3%	2,9%	11,0%
Genel Toplam	**15,7%**	**15,7%**	**17,2%**	**17,5%**	**14,4%**	**16,4%**	**16,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşyerlerinin yaşına göre açık iş verme oranlarını içeren tablonun incelenmesi neticesinde Mersin İli geneli için dengeli bir seyir izlendiği söylenebilir. Mersin İlinde genel açık iş verme oranı %16,1 iken tüm yaş gruplarındaki iş verme oranının bu orana yakın bir

seviyede olduğu görülmektedir. 0-4 ve 5-9 yıl arası geçmişe sahip işyerleri için bu oran ortalamanın hemen altında %15,7 olarak gerçekleşirken büyük bir sapmaya sebep olmamaktadır. 10-14 yıllık geçmişi bulunan işyerleri için oran ortalamanın üzerinde %17,2 şeklinde gerçekleşirken 15-19 yıllık geçmişi bulunan işyerlerinin de açık iş verme oranı ortalamanın biraz üstünde %17,5 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yıllık geçmişe sahip işyerlerinde %14,4'lük açık iş verme oranı ile ortalamadan 1,5 puanlık bir sapma olduğu görülürken 25 yıl ve üzeri geçmişi bulunan işyerleri ortalamaya çok yakın bir seyirle %16,4'lük açık iş verme oranına ulaşmıştır.

Sektörler açısından duruma bakıldığında ise imalat sektöründe ortalama iş verme oranı %29,9 iken bu orandan en büyük sapmanın 20-24 yıllık geçmişi bulunan işyerlerinin %21,2'lik iş verme oranında olduğu görülmektedir. Diğer kuruluş yılı ve geçmişi dönemleri itibariyle nispeten ortalamanın altında ve üstünde ve fakat dengeli bir seyir görülmektedir.

%18,4'lük açık iş verme oranı bulunan toptan ve perakende ticaret sektöründe ise dalgalı bir seyir hâkimdir. Bu sektörde yer alan 0-4 yıllık geçmişe sahip işyerlerinin açık iş verme oranı %23,3 ile ortalamanın hayli üzerinde iken 5-9 yıl arası işyerleri için bu oran %12,4 ile ortalamanın oldukça altındadır. 10 yıl ve üzerindeki grupların her biri için de aynı dalgalı seyir ortalamaya göre artış ve azalış şeklinde kendini göstermektedir.

İnşaat sektöründeki açık iş verme oranları ise daha farklı bir görünüm arz etmektedir. Bu sektör için kuruluş yılları açısından açık iş verme oranlarına bakıldığında ortalama açık iş verme oranının %7,0 olduğu görülmektedir. Bu sektör için 20-24 yıl arası geçmişi bulunan işyerlerinin açık iş verme oranı %10,6 ve 25 yıl üzeri geçmişi bulunan işyerlerinin açık iş verme oranı ise daha da artarak %14,0 olarak ortalamanın 2 katı düzeyindedir. İnşaat sektörü için bir diğer dikkat çekici nokta da 0-4 yıllık geçmişe sahip daha genç olarak nitelendirilebilecek işyerlerinin açık iş verme oranının %5,2 ile ortalamanın oldukça altında olmasıdır.

SEKTÖRLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI

Tablo 26: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Sektörler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İmalat	80,1%	10,6%	47,0%	10,7%	0,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	85,7%	0,0%	14,3%	85,7%	0,0%
İnşaat	64,0%	23,5%	53,9%	18,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	70,9%	13,8%	68,1%	10,6%	1,7%
Ulaştırma ve depolama	79,2%	14,9%	42,6%	16,2%	8,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	77,9%	17,5%	31,2%	1,3%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	40,0%	40,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	70,5%	0,0%	56,8%	6,8%	18,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	79,2%	52,8%	71,2%	56,8%	0,8%
Eğitim	44,3%	23,3%	53,4%	25,6%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	35,5%	60,9%	69,8%	19,7%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	64,5%	20,7%	32,6%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**72,7%**	**18,3%**	**53,2%**	**16,0%**	**1,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşverenlerin açık işlerini karşılamak için kullandıkları arama kanallarının sektörler açısından değerlendirmesinin yapılmasına imkân veren tablo verilerine göre Mersin İlinde işverenlerin genel olarak kullanmakta oldukları arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı %72,7 oranıyla ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını takiben %53,2'lik oranı ile geleneksel bir arama kanalı olan ve işverenlerin hali hazırda aktif olarak kullanmaya devam ettikleri akraba-eş dost kanalı yer almaktadır. Gazete ilan vb. kanallar %18,3 oranında internet sosyal medya ise %16,0 oranında tercihler arasında bulunmaktadır. Mersin İli itibariyle özel istihdam bürolarının yaygın olmaması tabloya da yansımış olup %1,6'lık bir oranda bu arama kanalının tercih edildiği belirtilmiştir.

AÇIK İŞLERİN SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 27: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektörler	Açık İş Sayıları			Açık İş Oranları		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	0	1	50,0%	0,0%	50,0%
İmalat	38	362	227	6,1%	57,7%	36,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	2	12	0,0%	14,3%	85,7%
İnşaat	11	120	20	7,0%	79,8%	13,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	70	181	185	16,1%	41,5%	42,4%
Ulaştırma ve depolama	12	62	18	12,7%	67,7%	19,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	31	65	72	18,2%	39,0%	42,9%
Bilgi ve iletişim	4	0	2	60,0%	0,0%	40,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	10	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	2	4	16,7%	33,3%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	13	32	4,5%	27,3%	68,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6	70	68	4,0%	48,8%	47,2%
Eğitim	17	1	27	37,2%	2,3%	60,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23	2	36	37,6%	3,6%	58,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	15	16	8,9%	44,4%	46,7%
Genel Toplam	**218**	**897**	**731**	**11,8%**	**48,6%**	**39,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık işlerin sektörlere ve cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin %48,6'lık kısmı için erkek çalışan tercih edildiği %39,6'lık kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın ''fark etmez'' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin sadece %11,8'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği belirtilmiştir.

Sektörler açısında baktığımızda açık işler için imalat sektöründe kadın çalışanların tercih edilme oranının %6,1'e kadar düştüğü bu oranın inşaat sektöründe de %7,0 seviyesinde olduğu görülmektedir. Bu oran toptan ve perakende ticaret sektörü için %16,1

ve ulaştırma ve depolama sektöründe de %12,7'dir. Tüm sektörlerde yer alan fark etmez seçenekleri dikkat çekici olup kadınların istihdama katılımının arttırılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Sektörlere karşılık gelen fark etmez seçenekleri her ne kadar oransal olarak farklılık gösteriyor da olsa aynı kapsamda değerlendirilebilir.

MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	493	17.210	26,7%	2,8%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	409	13.137	22,2%	3,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	247	16.981	13,4%	1,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	236	26.350	12,8%	0,9%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	166	7.880	9,0%	2,1%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	157	8.852	8,5%	1,7%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	130	8.731	7,1%	1,5%
YÖNETİCİLER	6	2.589	0,3%	0,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1	494	0,1%	0,2%
GENEL TOPLAM	**1.846**	**102.223**	**100,0%**	**1,8%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Meslek grupları açısından açık iş dağılımında 493 açık iş sayısı ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar %26,7 oranıyla ilk sırada yer almaktadır. Bu meslek grubunu sırasıyla 409 açık iş ve %22,2 açık iş dağılımı ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu ve 247 açık iş ve %13,4 açık iş dağılımı ile tesis makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu takip etmektedir.

Açık iş oranları açısından bakıldığında ise ilk sırada yer alan meslek grubu %3,0 açık iş oranı ile hizmet ve satış elemanları meslek grubudur. Bu meslek grubunu sırasıyla %2,8 açık iş oranıyla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve %2,1 açık iş oranıyla teknisyenler teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları izlemektedir.

AÇIK İŞLERİN MESLEK GRUBUNA VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 29: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı			Açık İş Oranı		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	55	28	48	42,1%	21,1%	36,8%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	54	120	236	13,1%	29,4%	57,5%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	44	139	53	18,7%	58,8%	22,5%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0	1	0	0,0%	100,0%	0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	39	25	93	24,6%	15,8%	59,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	9	343	140	1,9%	69,6%	28,5%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	11	88	68	6,5%	53,0%	40,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	4	151	92	1,7%	61,2%	37,1%
YÖNETİCİLER	2	2	1	40,4%	40,6%	19,0%
GENEL TOPLAM	**218**	**897**	**731**	**11,8%**	**48,6%**	**39,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin %48,6'lık kısmı için erkek çalışan tercih edildiği %39,6'lık kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın ''fark etmez'' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin sadece %11,8'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği görülmektedir.

Meslek grupları açısında baktığımızda açık işler için tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda kadın çalışanların tercih edilme oranının %1,7'ye kadar düştüğü bu oranın sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda da %1,9 seviyesinde olduğu görülmektedir. Bu oran profesyonel meslek mensupları için %24,6 ve nitelik gerektirmeyen mesleklerde de %18,7'dir.

Açık işler konusunda kadınların en çok tercih edildikleri meslek grupları ise %42,1 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu ve %40,4 ile yöneticiler meslek grubudur.

Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda yer alan açık işler için belirtilen %59,5 oranlı fark etmez seçeneği ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu için belirtilen %57,5'lik fark etmez seçeneği dikkat çekici olup kadınların bu meslek gruplarında istihdama katılımının arttırılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Diğer meslek gruplarında yer alan fark etmez seçenekleri de her ne kadar oransal olarak bu meslek gruplarına göre düşük seviyede de olsa aynı kapsamda değerlendirilebilir.

MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

Tablo 30: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı

MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI	AÇIK İŞ DAĞILIMI
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	126	6,8%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	113	6,1%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	97	5,2%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	91	4,9%
SATIŞ DANIŞMANI	83	4,5%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	63	3,4%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	45	2,4%
ÖN MUHASEBECİ	37	2,0%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	37	2,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	27	1,5%
HEMŞİRE	25	1,4%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	25	1,3%
MUHASEBECİ	25	1,3%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	23	1,3%
BÜRO MEMURU (GENEL)	23	1,2%
KASİYER	22	1,2%
ÇELİK KONSTRÜKSİYON İŞÇİSİ	22	1,2%
PAZARLAMACI	21	1,1%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	20	1,1%
DİĞER	920	49,8%
GENEL TOPLAM	**1.846**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Mesleklere göre açık iş dağılımına bakıldığında ilk 19 sırada yer alan meslekler için bildirim yapılan açık iş sayısının 926 olduğu ve bu rakamın toplam açık işlerin %50,2'lik bir kısmını oluşturduğu görülmektedir. Geriye kalan tüm meslekler için belirtilen açık iş sayısı toplamı 920 olup bu rakam toplam açık işlerin %49,8'ine tekabül etmektedir.

Mersin İli genelinde en çok açık iş bildirimi yapılan meslek el ve makine dikişçisi olup araştırma kapsamında ve referans dönem içerisinde işverenler ve temsilcileri tarafından bu meslekte 126 açık iş bildirimi yapılmıştır. Bu toplam açık işlerin %6,8'lik kısmını oluşturmaktadır. Bu mesleği sırasıyla 113 kişi ve %6,1'lik oranı ile beden işçisi, 97 kişilik açık iş ve %5,2'lik açık iş dağılımı ile garson (servis elemanı), 91 kişi ve %4,9 açık iş dağılımı ile güvenlik görevlisi ve 83 kişilik açık iş ve %4,5'lik açık iş dağılımı ile satış danışmanı mesleği takip etmektedir.

AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 31: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI			AÇIK İŞ DAĞILIMI		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	5	0	121	2,4%	0,0%	13,5%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	6	76	31	2,9%	8,5%	3,5%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	8	14	74	3,7%	1,6%	8,3%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	0	37	54	0,0%	4,1%	6,0%
SATIŞ DANIŞMANI	19	11	53	8,7%	1,2%	5,9%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	4	0	59	2,0%	0,0%	6,6%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	0	44	1	0,0%	4,9%	0,1%
ÖN MUHASEBECİ	16	4	17	7,3%	0,5%	1,9%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	0	37	0	0,0%	4,1%	0,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	10	12	6	4,6%	1,3%	0,6%
HEMŞİRE	17	0	8	8,0%	0,0%	0,8%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	0	25	0	0,0%	2,8%	0,0%
MUHASEBECİ	10	2	13	4,4%	0,2%	1,4%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	0	23	0	0,0%	2,6%	0,0%
BÜRO MEMURU (GENEL)	8	2	13	3,6%	0,2%	1,5%
KASİYER	13	0	9	5,8%	0,0%	1,1%
ÇELİK KONSTRÜKSİYON İŞÇİSİ	0	22	0	0,0%	2,5%	0,0%
PAZARLAMACI	1	6	14	0,5%	0,7%	1,5%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	0	16	3	0,0%	1,8%	0,4%
DİĞER	101	565	255	46,1%	63,0%	46,9%
GENEL TOPLAM	**218**	**897**	**731**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Mersin İli genelinde en çok açık iş bildirimi yapılan el ve makine dikişçisi mesleğinde 5 kişilik kadın çalışan bildirimi yapılmış olmasına karşılık hiç erkek çalışan bildirimi yapılmamıştır. İşverenler 121 kişilik açık iş bildirimi için cinsiyet tercihi yapılmaksızın fark etmez seçeneğine yönelmişlerdir. Bu durum söz konusu meslek itibariyle kadın çalışanların istihdama katılımı açısından olumlu bir görüntü yaratmaktadır. İkinci sırada yer alan beden işçisi mesleğinde ise durum biraz farklı olup, 76 erkek çalışan tercihine karşılık kadın çalışan tercihi 6 ile sınırlı kalmış ve fark etmez seçeneği ise 31 olarak gerçekleşmiştir. Ancak bu meslek için fark etmez seçeneğinin erkek çalışanlar lehine bir istihdam görüntüsü oluşturduğu düşünülmektedir. Genel itibariyle açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin %48,6'lık kısmı için erkek çalışan tercih edildiği %39,6'lık kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın ''fark etmez'' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin sadece %11,8'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği görülmektedir. İşverenler tarafından birçok meslek için fark etmez seçeneğinin belirtilmesi genel anlamda işgücü piyasamızda yeterince yer alamayan kadın çalışanlar açısından işin gerektirdiği özelliklere sahip olmaları durumunda istihdamının arttırılması yönünde değerlendirilebilecektir.

MESLEKLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 32: Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı

MESLEKLER	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki ve Teknik Bilgi
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	0,0%	41,9%	66,3%	0,0%	12,6%	53,0%	0,0%	0,8%	0,0%	16,9%	41,9%	0,0%	48,8%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	0,0%	30,9%	70,9%	14,5%	29,4%	80,4%	1,9%	1,9%	12,1%	15,9%	48,9%	0,0%	33,3%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	0,0%	31,3%	60,4%	12,3%	67,4%	61,8%	0,0%	4,4%	6,8%	23,4%	45,3%	15,5%	52,7%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	7,6%	46,8%	58,2%	0,0%	69,6%	60,8%	7,6%	0,0%	0,0%	50,6%	40,5%	0,0%	55,7%
SATIŞ DANIŞMANI	29,0%	31,1%	37,4%	34,0%	68,3%	80,8%	13,2%	75,9%	9,9%	29,8%	60,7%	3,7%	45,3%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	0,0%	16,9%	66,7%	6,7%	6,7%	69,6%	16,9%	0,0%	0,0%	6,7%	52,8%	0,0%	87,3%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,3%	39,8%	53,1%	4,7%	9,4%	34,4%	0,0%	2,3%	46,2%	2,3%	14,1%	0,0%	67,2%
ÖN MUHASEBECİ	91,1%	16,9%	31,5%	54,4%	57,5%	62,7%	22,8%	11,9%	0,0%	34,6%	20,1%	2,8%	66,1%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	14,3%	78,5%	91,4%	20,0%	40,1%	77,1%	53,1%	2,9%	8,6%	20,0%	70,3%	0,0%	85,7%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	0,0%	55,2%	79,5%	0,0%	15,5%	71,0%	0,0%	0,0%	12,7%	4,0%	63,0%	0,0%	62,2%
HEMŞİRE	65,2%	30,4%	52,2%	34,8%	95,7%	78,3%	0,0%	0,0%	0,0%	17,4%	73,9%	0,0%	34,8%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	40,2%	65,9%	46,9%	53,0%	21,3%	74,4%	61,7%	4,3%	8,5%	17,0%	65,9%	0,0%	91,5%
MUHASEBECİ	91,5%	17,6%	31,0%	91,4%	60,9%	65,3%	9,0%	13,3%	4,8%	31,0%	43,2%	9,0%	74,3%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	0,0%	0,0%	45,5%	0,0%	22,7%	45,5%	0,0%	0,0%	18,1%	0,0%	9,1%	0,0%	100,0%
BÜRO MEMURU (GENEL)	94,9%	19,5%	24,0%	85,2%	90,9%	90,3%	76,6%	24,0%	14,3%	76,0%	71,4%	0,0%	71,5%

Kaynak: İL İPTA 2014

En çok açık iş bulunan meslekler için işverenler tarafından talep edilen beceriler incelendiğinde iş ahlakına sahip olmanın doğal olarak tüm meslekler için yüksek oranlarda talep edildiği gözlenmektedir. Ayrıca bilgisayar kullanımı ve yabancı dil bilme gibi spesifik özelliklerin ise mesleğin özelliğine uygun olarak sadece belirli meslekler için tercih edildiği görülmektedir. En çok açık iş bulunan meslekler listesinin üst sıralarında yer alan mesleklerin çoğunda bu beceriler talep görmemiştir. Fazla mesaiye kalabilme ise kaynakçılık, güvenlik görevlisi, garson, temizlik elemanı, el ve makine dikişçisi ve beden işçisi gibi mesleklerde yüksek oranlarda aranan bir özelliktir.

Fiziki ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki ve teknik bilgiye sahip olma ve takım çalışması becerileri farklı oranlarda olmakla beraber listede yer alan tüm meslekler için işverenler tarafından talep edilmektedir. Ancak mesleğin doğası gereği listede yer alan şoförlük mesleği için takım çalışması beceri talebi daha düşük seviyelerde yer almaktadır. Hesap yapabilme becerisi muhasebeci, ön muhasebeci ve satış danışmanı gibi mesleklerde yüksek oranlı olarak aranmaktadır. İletişim ve ifade yeteneği ise hemşire, büro memuru, güvenlik görevlisi, satış danışmanı ve garson gibi ağırlıklı olarak insanlarla birebir temas halinde olunan meslekler için yüksek oranlarda aranan bir beceri olarak ön plana çıkmaktadır. Proje tabanlı çalışma açık işlere göre oluşturulan listedeki çoğu meslekte talep görmezken, büro memuru, kaynakçı ve gaz altı kaynakçısı mesleklerinde yoğun olarak aranan bir beceridir.

Satış ve pazarlama becerisi de Mersin İli için araştırma kapsamında tespit edilen açık işlere göre oluşturulan listede yer alan mesleklerin çoğu için işverenlerce talep edilmemiş olup doğal olarak satış danışmanı mesleği için yüksek oranda aranan bir beceri olarak ön plana çıkmıştır. Seyahat edebilme esnekliği yine çalışma şekli itibariyle şoförlük mesleği için yüksek oranlı talep edilirken temizlik görevlisi ve satış danışmanı için de çok yüksek oranlarda olmamakla beraber talep edilen beceriler arasındadır. Burada dikkat çekici olan husus büro memuru mesleği için bile işverenler tarafından seyahat edebilme becerisinin talepler arasında yer buluyor olmasıdır. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri büro memurları, güvenlik görevlileri, muhasebeciler ve kısmen de satış danışmanları için talep edilen becerilerdir.

MESLEKLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI

Tablo 33: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Meslekler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	90,0%	0,0%	56,2%	0,0%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	86,0%	5,6%	31,2%	5,6%	0,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	70,0%	22,3%	48,7%	16,7%	0,0%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	77,2%	69,6%	86,1%	75,9%	0,0%
SATIŞ DANIŞMANI	62,2%	10,1%	57,1%	20,0%	0,0%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	93,3%	0,0%	56,9%	0,0%	0,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	69,5%	11,7%	39,8%	14,1%	2,3%
ÖN MUHASEBECİ	79,5%	17,6%	57,2%	17,6%	5,6%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	97,1%	0,0%	50,2%	15,8%	0,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	71,1%	50,4%	84,1%	42,5%	0,0%
HEMŞİRE	26,1%	82,6%	78,3%	21,7%	0,0%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	91,5%	24,4%	41,3%	0,0%	0,0%
MUHASEBECİ	69,6%	8,5%	51,9%	25,7%	12,8%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	68,2%	0,0%	63,6%	0,0%	0,0%
BÜRO MEMURU (GENEL)	90,3%	5,1%	4,6%	66,9%	0,0%
KASİYER	66,5%	24,1%	66,7%	19,0%	14,2%
ÇELİK KONSTRÜKSİYON İŞÇİSİ	100,0%	36,1%	54,3%	26,6%	0,0%
PAZARLAMACI	84,9%	29,9%	30,2%	5,0%	0,0%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	83,3%	55,6%	27,8%	0,0%	0,0%
PAKETLEME İŞÇİSİ (EL İLE)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü piyasası talep araştırması kapsamında ulaşılan işverenlerle yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde alınan açık iş bildirimlerine göre oluşturulan listede yer alan en çok açık iş bulunan meslekler için kullanılan arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı farklı oranlar ihtiva etmekle birlikte ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını geleneksel bir arama yöntemi olan akraba eş dost aracılığı takip etmektedir. İnternet ve sosyal medya ile gazete ve ilan vb. arama kanallarının ise tüm meslekler için olmasa da bazı mesleklerde aktif olarak tercih

edildiği görülmektedir. Özellikle internet ve sosyal medya kanalı ile yapılan aramaların zaman içerisinde gazete ilan vb. yöntemlerin yerini alması beklenebilir. Mersin İlinde yaygın olmaması nedeniyle özel istihdam büroları mesleklerin çoğunluğu için bir arama kanalı olma özelliğini taşımamaktadır. Listede yer alan muhasebeci ve kasiyer mesleklerindeki düşük oranlar dışında bu kanalın kullanımı göz ardı edilebilecek bir düzeydedir.

Listenin ilk sırasında yer alan el ve makine dikişçisi mesleği için İŞKUR ve akraba eş dost aracılığı dışında bir arama kanalı kullanılmamaktadır. Listenin ikinci sırasında yer alan beden işçisi mesleği için de genel olarak aynı durum söz konusu olmakla beraber çok çok düşük oranlarda gazete ilan vb. ile internet ve sosyal medya kanallarına yer verildiği görülmektedir. Üçüncü sırada yer alan garson (servis elemanı) mesleği ile beşinci sırada yer alan satış danışmanı mesleğinde arama kanalı ağırlıklı olarak İŞKUR ve akraba eş dost aracılığı olmakla birlikte dikkate alınabilecek oranlarda gazete ilan vb. ile internet ve sosyal medya kanallarının kullanıldığı belirtilmektedir. Listenin dördüncü sırasında yer alan güvenlik görevlisi mesleğinde ise özel istihdam büroları haricinde tüm arama kanallarının aktif bir şekilde kullanımda olduğu göze çarpmaktadır.

EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

Grafik 10: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

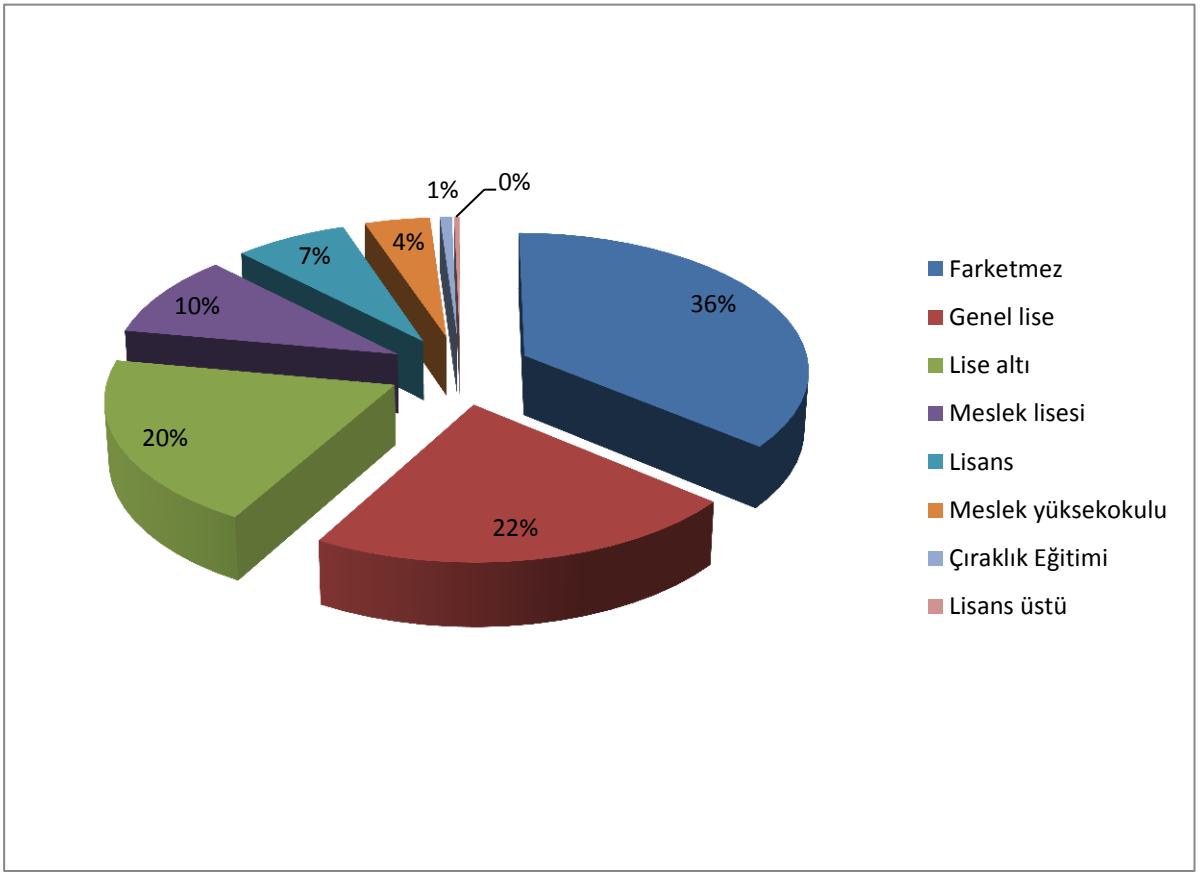

Kaynak: İL İPTA 2014

Eğitim durumuna göre açık iş dağılımına bakıldığında işverenlerin açık işler için talep ettikleri eğitim seviyeleri arasında herhangi bir eğitim seviyesine karşılık gelmeyen ''fark etmez'' cevabının %36 gibi oldukça yüksek bir oranla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla %22 oranıyla genel lise eğitim seviyesi, %20 oranıyla lise altı eğitim seviyesi ve %10 oranıyla da meslek lisesi düzeyinde eğitim talebi izlemektedir. Aslında eğitim durumuna göre açık iş dağılım oranları arasında yer alan fark etmez ve lise altı eğitim düzeyinin toplamı %56 seviyesiyle çok çarpıcı olmakla birlikte en çok açık iş bulunan meslek sıralamaları ile söz konusu oranlar paralellik göstermekte ve örtüşmektedir.

EĞİTİM DURUMU VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

Grafik 11: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

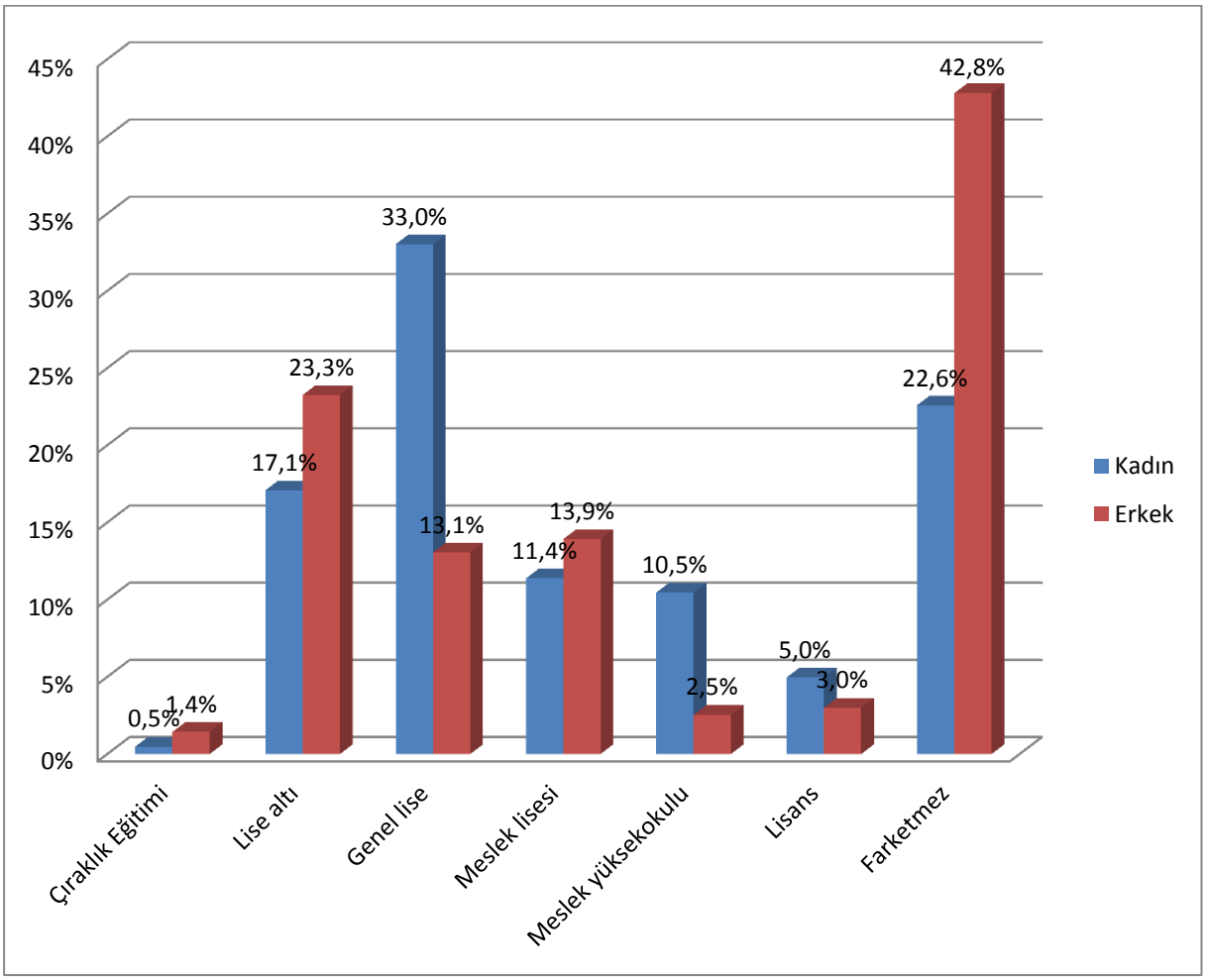

Kaynak: İL İPTA 2014

Eğitim durumu ve cinsiyete göre açık iş dağılımında işverenlerin bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri erkek çalışanların %42,8'inin eğitim durumuna önem vermedikleri görülmektedir. Bu oran çok ciddi bir seviyede olup kadın çalışanlar için fark etmez oranı erkeklerin neredeyse yarısı düzeyinde %22,6'dır. Açık işler için talep edilen erkek çalışanların %23,3'lük bir kısmı için ise işverenler lise altı eğitim seviyesini yeterli görmektedirler. Açık işler için lise altı eğitim seviyesinin yeterli görüldüğü kadın çalışan oranı ise %17,1'dir. Meslek lisesi düzeyinde eğitim talep edilen açık işler için diğer eğitim düzeylerine göre erkek ve kadınlar arasında nispeten daha yakın oranlar bulunmakta olup bu eğitim düzeyi için erkeklerde oran %13,9 kadınlarda ise %11,4'tür.

İşverenler, bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri kadın çalışanların %33,0'lük kısmının genel lise düzeyinde olmasını istemektedirler. Bu eğitim seviyesi için erkeklerin oranı sadece %13,1'dir. Erkek ve kadın çalışan talepleri için benzer bir durum meslek yüksekokulu ve lisans eğitim düzeylerinde de görülmektedir. İşverenler talep ettikleri kadın çalışanların %10,5'inin meslek yüksekokulu seviyesinde eğitim almış olmasını isterken erkeklerde bu oran %2,5 seviyesindedir. Lisans eğitim seviyesi için ise kadınlarda oran %5,0 iken erkeklerde %3,0 seviyesindedir. İşverenlerin, lisansüstü eğitim talep etmedikleri görülmüştür. Bu verilerden hareketle kadın çalışanların eğitim seviyesi yükseldikçe işgücü piyasasına girişinin nispeten daha kolay olacağı söylenebilir.

EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI (İHRACAT YAPAN FİRMALAR-YABANCI ORTAKLIĞI OLAN FİRMALAR)

Tablo 34: Eğitim durumuna Göre Açık İş Dağılımı

Eğitim Durumu	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Dağılımı	Yabancı Ortaklığı Olan Firmaların Açık İş Sayısı	Yabancı Ortaklığı Olan Firmaların Açık İş Dağılımı
Çıraklık Eğitimi	14	0,8%	3	0,7%	0	0,0%
Lise altı	364	19,7%	83	18,2%	9	18,9%
Genel lise	408	22,1%	50	11,0%	11	25,3%
Meslek lisesi	181	9,8%	50	10,9%	0	0,0%
Meslek yüksekokulu	76	4,1%	12	2,5%	5	11,4%
Lisans	132	7,1%	26	5,7%	10	21,1%
Lisans üstü	6	0,3%	0	0,0%	0	0,0%
Fark etmez	665	36,0%	231	50,9%	11	23,2%
Genel toplam	**1.846**	**100,0%**	**455**	**100,0%**	**45**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İhracat yapan firmaların bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri eğitim düzeylerine bakıldığında, eğitim düzeyinin önemsiz olduğu belirtilen (fark etmez seçeneği) açık iş dağılımı oranının %50,9 ile Mersin İli genelindeki aynı seçeneğe karşılık gelen %36,0'lık oranın bir hayli üstünde olduğu görülmektedir. Talep edilen eğitim düzeyi lise altı için %18,2 ile Mersin İli geneline yaklaşık bir seyir izlerken, genel lise için %11,0 ile Mersin İli geneli olan %22,1 oranının oldukça altındadır.

Yabancı ortaklığı olan firmaların bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri eğitim düzeylerine bakıldığında ise eğitim düzeyinin önemsiz olduğu belirtilen (fark etmez seçeneği) açık iş dağılımı oranının %23,2 ile Mersin İli genelindeki aynı seçeneğe karşılık gelen %36,0'lık oranın bir hayli altında olduğu görülmektedir. Talep edilen eğitim düzeyi lise altı için %18,9 ile Mersin İli geneline yaklaşık bir seyir izlerken, genel lise için %25,3 ile Mersin İli geneli olan %22,1 oranının biraz üzerindedir. Yabancı ortaklığı olan firmalar için dikkat çekici husus meslek yüksekokulu ve lisans eğitim seviyelerinde karşımıza çıkmaktadır. Yabancı ortaklığı olan firmaların bildirim yaptıkları açık işlerde talep ettikleri meslek yüksekokulu seviyesinde eğitime sahip çalışan oranı %11,4 iken bu oran Mersin İli genelinde sadece %4,1'dir. Yine benzer şekilde Yabancı ortaklığı olan firmaların bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri lisans seviyesinde eğitime sahip çalışan oranı %21,1 iken bu oran Mersin İli genelinde sadece %7,1'dir.

Bu noktadan hareketle yabancı ortaklığı olan işyerlerinin açık işler için talep ettikleri elemanlarda aradıkları eğitim düzeylerinin Mersin İli genelinde ve ihracat yapan işyerleri özelinde aranan eğitim düzeylerine oranla daha dengeli bir dağılım sergilediği söylenebilir. Ayrıca iş arayanlar açısından bakıldığında, bu tablodan, her eğitim seviyesinde eleman talebi olmasına karşılık yabancı ortaklı firmaların meslek yüksekokulu ve lisans eğitimi almış kişileri daha çok talep ettiği görülmektedir.

AÇIK İŞLERİN EĞİTİM DURUMUNUN ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 35: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	54,1%	0,0%	45,9%	23,0%	0,0%
Lise altı	86,2%	22,5%	51,5%	13,3%	0,0%
Genel lise	70,2%	25,5%	60,5%	25,2%	2,6%
Meslek lisesi	69,7%	29,5%	58,0%	17,2%	0,6%
Meslek yüksekokulu	80,0%	11,2%	41,8%	24,3%	5,6%
Lisans	48,6%	25,1%	46,6%	36,5%	7,3%
Lisans üstü	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Fark etmez	72,7%	7,5%	51,5%	5,5%	0,5%
Genel Toplam	**72,7%**	**18,3%**	**53,2%**	**16,0%**	**1,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık işlerin eğitim durumunun arama kanallarına göre dağılımı konusunda işverenlerin lisansüstü dışında tüm eğitim düzeyleri için İŞKUR aracılığı kanalını tercih ettiği belirtilmiştir. Ancak bu oran lisans eğitim seviyesinde %48,6, çıraklık eğitim seviyesinde de %54,1'e kadar düşmektedir. Genel ortalamanın %72,7 olduğu düşünüldüğünde bu oranlar ciddi bir sapmaya işaret etmektedir. Lisansüstü eğitim seviyesi talep edilen açık işler söz konusu olduğunda işverenlerin İŞKUR aracılığı kanalını kullanmadıkları gibi akraba eş dost kanalını da tercih etmedikleri görülmektedir. Bu eğitim seviyesinde işverenler tarafından tercih edilen kanallar gazete ilan vb. ile internet ve sosyal medya gibi başvuranların kendi vasıflarının dışında bir önceliğe sahip olmadıkları kanallardır.

AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

Grafik 12: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

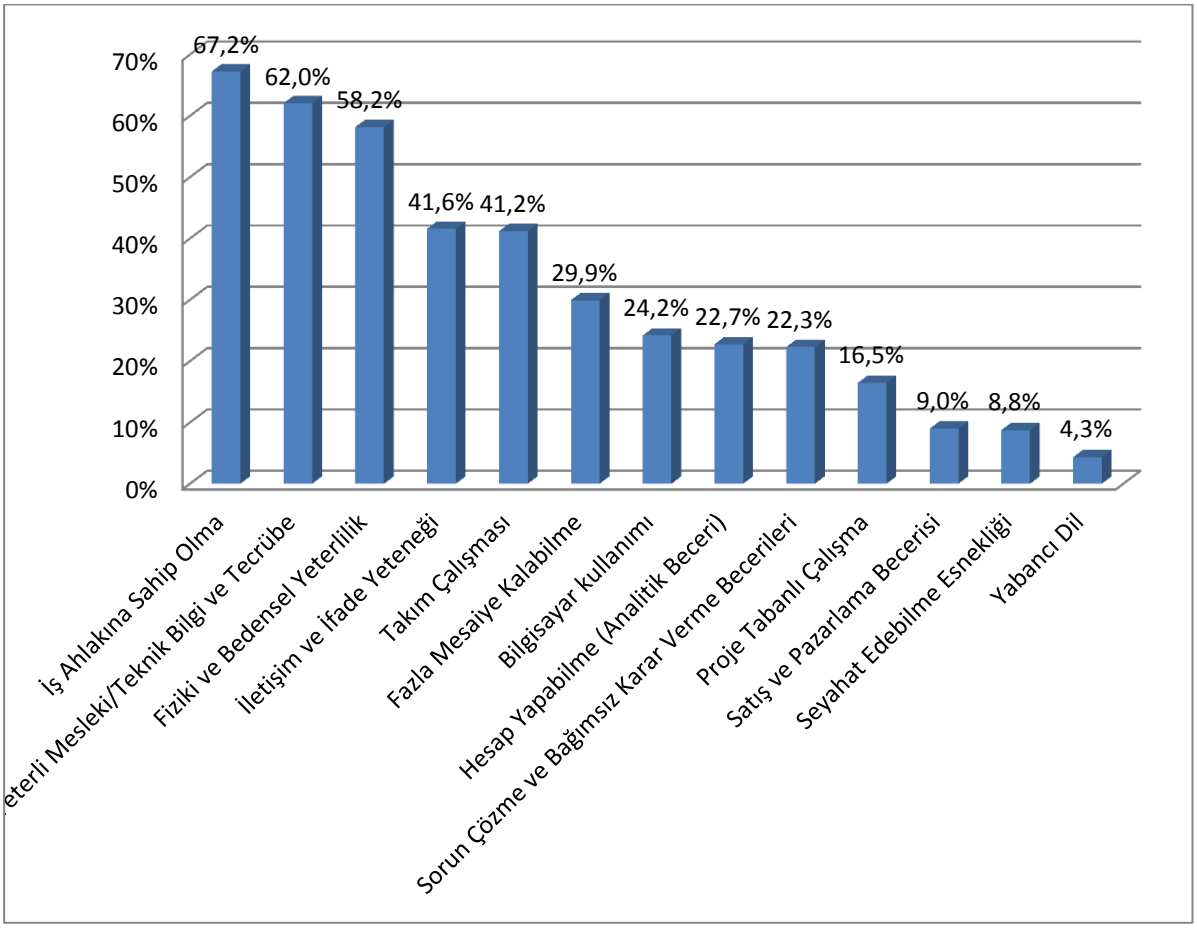

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık işler için işverenler tarafından adaylarda aranan becerilerin ilk sırasında %67,2 oranıyla iş ahlakına sahip olma becerisi gelmektedir. Bu becerinin ilk sırada yer almasının çok doğal olmasına karşılık tüm işverenler tarafından ve tüm açık işler için talep edilmemiş olması da dikkat çekicidir. İşverenler tarafından açık işler için talep edilen becerilerden ikincisi %62,0 oranıyla yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübeye sahip olmadır. Bu beceriyi takiben üçüncü sırada yer alan beceri ise %58,2 ile fiziki ve bedensel yeterliliktir. İletişim ve ifade yeteneği ile takım çalışması becerileri de işverenler tarafından öncelikli ve ağırlıklı olarak talep edilen beceriler arasında yer almaktadır.

Buna karşılık olarak bazı becerilerin ise işverenler arasında fazla talep görmediği söylenebilir. Proje tabanlı çalışma becerisi %16,5 oranı ile çok fazla talep edilmeyen bir beceri olarak son sıralarda yer almakla birlikte %10 düzeyinin altında kalan 3 beceriden satış ve pazarlama becerisi %9,0, seyahat edebilme esnekliği ise %8,8 oranına sahiptir. Yabancı dil becerisi ise %4,3 oranı ile listenin son sırasında yer almaktadır.

BECERİLER VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

Grafik 13: Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

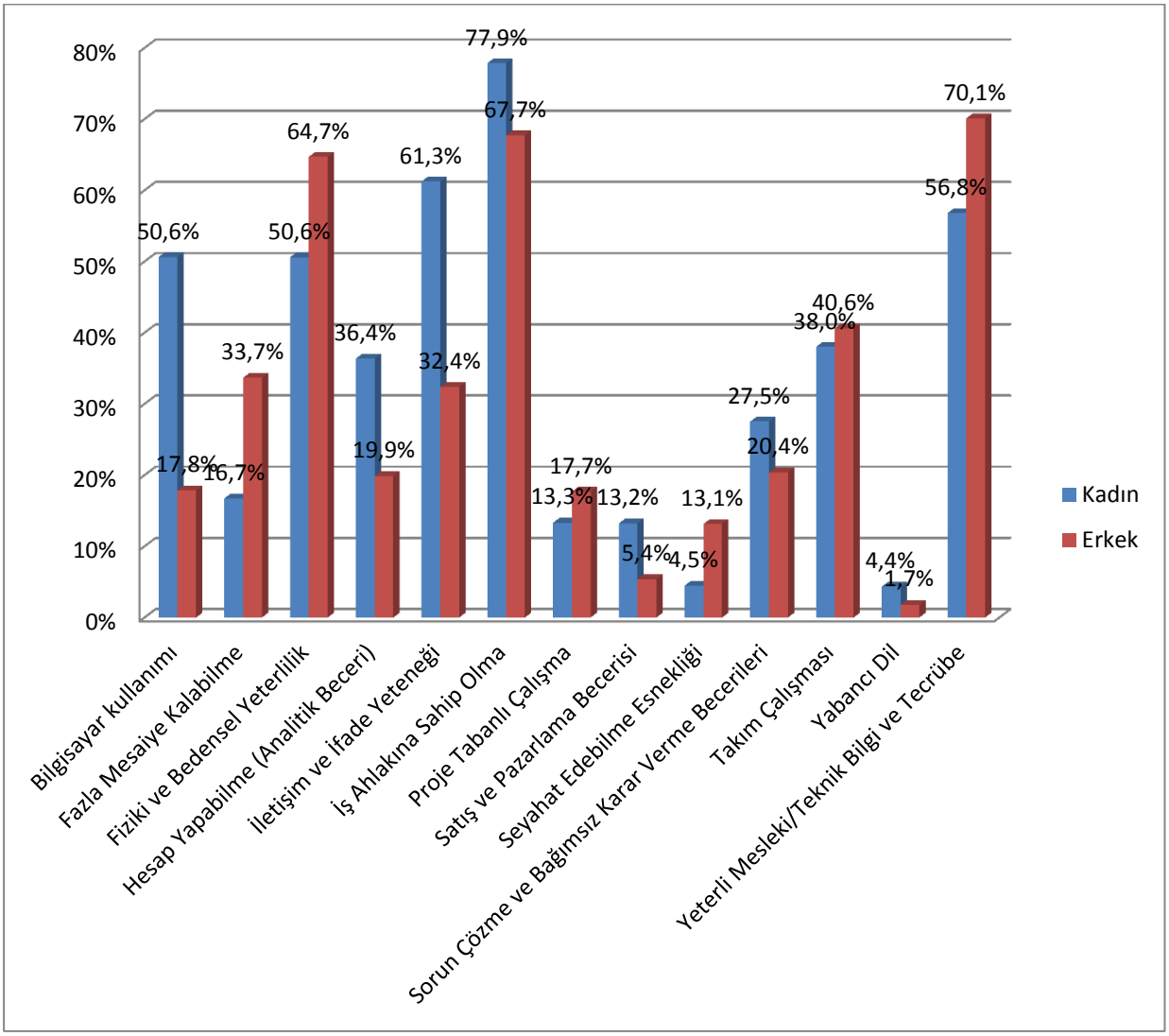

Kaynak: İL İPTA 2014

İşverenler tarafından açık işler için talep edilen becerilerin cinsiyete göre dağılımına baktığımızda erkekler için en yüksek oranda talep edilen becerilerin %70,1 oranı ile yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe, %67,7 oranı ile iş ahlakına sahip olma ve %64,7 ile fiziki ve bedensel yeterlilik olduğu görülmektedir.

Kadınlar açısından bir değerlendirme yapıldığında ise en yüksek oranda talep edilen becerinin %77,9 gibi yüksek bir oranla iş ahlakına sahip olma çıktığı göze çarpmaktadır. Bu oran, hem kadın çalışanlar açısından en fazla talep edilen beceri olması hem de erkeklerde bu beceri için talep edilen oranın 10 puandan fazla üzerinde olması açısından dikkat çekici, çarpıcı ve üzerinde değerlendirme yapılması gereken bir orandır.

İşverenler tarafından açık işler için talep edilen becerilerin cinsiyete göre dağılımına baktığımızda kadınlar için en yüksek oranda talep edilen ikinci becerinin %61,3 oranı ile iletişim ve ifade yeteneği olduğu görülmektedir. Bu beceri için de erkeklerde talep edilen oran sadece %32,4'tür. Kadınlarda aranan bir diğer beceri ise %56,8 oranı ile yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübedir. Bunun yanında işverenler tarafından kadın çalışanların %50,6 oranıyla bilgisayar kullanımı becerisine ve yine aynı oranla fiziki ve bedensel yeterliliğe sahip olması beklenmektedir.

EĞİTİM DURUMUNUN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 36: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı

Beceri	Eğitim Düzeyleri								
	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	MYO	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	31,5%	2,3%	35,9%	57,1%	66,7%	66,2%	0,0%	6,9%	24,2%
Fazla Mesaiye Kalabilme	77,3%	17,3%	34,0%	32,9%	28,5%	20,5%	0,0%	34,9%	29,9%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	61,9%	58,8%	48,8%	47,3%	46,6%	53,8%	0,0%	69,2%	58,2%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	31,5%	10,9%	30,1%	49,0%	55,9%	57,1%	0,0%	7,1%	22,7%
İletişim ve İfade Yeteneği	69,6%	43,1%	62,4%	35,0%	66,6%	72,4%	0,0%	20,6%	41,6%
İş Ahlakına Sahip Olma	100,0%	76,1%	57,6%	74,8%	76,5%	72,4%	0,0%	64,1%	67,2%
Proje Tabanlı Çalışma	0,0%	9,7%	18,4%	30,0%	28,9%	47,8%	0,0%	8,2%	16,5%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,0%	4,1%	22,6%	1,8%	11,9%	21,3%	0,0%	2,7%	9,0%
Seyahat Edebilme Esnekliği	8,5%	4,1%	5,6%	4,7%	14,9%	21,0%	0,0%	11,3%	8,8%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	46,8%	28,8%	25,0%	18,1%	37,1%	39,2%	0,0%	12,8%	22,3%
Takım Çalışması	62,0%	45,8%	39,0%	51,1%	41,8%	52,1%	0,0%	35,0%	41,2%
Yabancı Dil	0,0%	1,8%	6,0%	0,7%	13,8%	18,8%	100,0%	1,0%	4,3%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	62,0%	67,1%	48,7%	67,7%	51,8%	59,2%	100,0%	67,3%	62,0%

Kaynak: İL İPTA 2014

Her eğitim düzeyinde yer alan becerilerdeki açık iş sayısını eğitim düzeyinin toplam açık iş sayısına bölümüyle oranlar bulunur.

Eğitim durumunun becerilere göre dağılımı tablosunda çıraklık eğitim düzeyinde yabancı dil, proje tabanlı çalışma ve satış ve pazarlama becerisi hiç talep edilmezken seyahat edebilme esnekliği de göz ardı edilebilecek düzeydedir. Buna karşılık söz konusu eğitim düzeyinde en çok talep edilen beceriler ise %100 oranıyla iş ahlakına sahip olma, %77,3 oranıyla fazla mesaiye kalabilme ve %69,6 ile iletişim ve ifade edebilme becerisidir. Lise altı eğitim düzeyinde en çok talep edilen beceriler ise sırasıyla %76,1 oranıyla iş ahlakına sahip olma, %67,1 oranıyla yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe ile %58,8 oranıyla fiziki ve bedensel yeterliliktir.

Genel lise eğitim düzeyi için işverenler tarafından hemen hemen tüm beceriler farklı oranlarla da olsa talep edilmekte olup, bu becerilerden yabancı dil ve seyahat edebilme esnekliği göz ardı edilebilir seviyelerdedir. Meslek liseleri için de genel liselere benzer bir durum söz konusu olmakla birlikte bu eğitim düzeyi için göz ardı edilebilecek beceriler arasına satış ve pazarlama becerisi de eklenmektedir.

Meslek yüksekokulu ve lisans eğitim düzeylerinde tüm beceriler konusunda işverenlerin talepleri bulunmakta olup oranlarda farklılıklar göze çarpmakla birlikte göz ardı edilebilecek düzeyde düşük bir beceri oranı bulunmamaktadır. Meslek yüksekokulu için en yüksek orana sahip beceri %76,5 oranıyla iş ahlakına sahip olmaktır. Bunu sırasıyla %66,7 oranı ile bilgisayar kullanımı ve %66,6 oranı ile iletişim ve ifade yeteneği takip etmektedir. Bu eğitim düzeyi için düşük oranlarda talep edilen beceriler ise satış ve pazarlama becerisi ile yabancı dildir. Lisans eğitim düzeyi için ise en yüksek orana sahip beceri %72,4 oranıyla iş ahlakına sahip olma ve yine %72,4 oranıyla iletişim ve ifade yeteneğidir. Bu becerileri sırasıyla %66,2 oranıyla bilgisayar kullanımı be %59,2 oranıyla yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe takip etmektedir.

İHRACAT YAPAN FİRMALARDA AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 37: İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

Beceri	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Beceri Dağılımı	Toplam Açık İş Sayısı	Beceri Dağılımı
Bilgisayar kullanımı	96	21,2%	446	24,2%
Fazla Mesaiye Kalabilme	156	34,2%	553	29,9%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	275	60,5%	1.074	58,2%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	92	20,2%	420	22,7%
İletişim ve İfade Yeteneği	146	32,0%	768	41,6%
İş Ahlakına Sahip Olma	310	68,1%	1.241	67,2%
Proje Tabanlı Çalışma	77	16,9%	304	16,5%
Satış ve Pazarlama Becerisi	23	5,0%	166	9,0%
Seyahat Edebilme Esnekliği	32	7,1%	162	8,8%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	101	22,2%	412	22,3%
Takım Çalışması	180	39,6%	760	41,2%
Yabancı Dil	14	3,0%	80	4,3%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	236	51,9%	1.145	62,0%
Genel Toplam	**455**		**1.846**	

Kaynak: İL İPTA 2014

İhracat yapan firmalar için açık işlerin beceri dağılımı tablosu incelendiğinde Mersin İli geneli açık işler için tüm işverenler tarafından talep edilen becerilerin tamamının talep gördüğü sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca ihracat yapan firmaların her bir beceri düzeyi için ortaya çıkan oranlar da genel ortalamalara paralel bir seyir izlemektedir. İhracat yapan firmalarda Mersin ortalamasına göre fiziki ve bedensel yeterlilik, iş ahlakına sahip olma ve proje tabanlı çalışma becerileri için nispeten daha fazla talep görülmekle birlikte diğer tüm becerilerde oranların ortalamadan daha düşük seviyede olduğu görülmektedir.

AÇIK İŞ ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI

Grafik 14: Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı

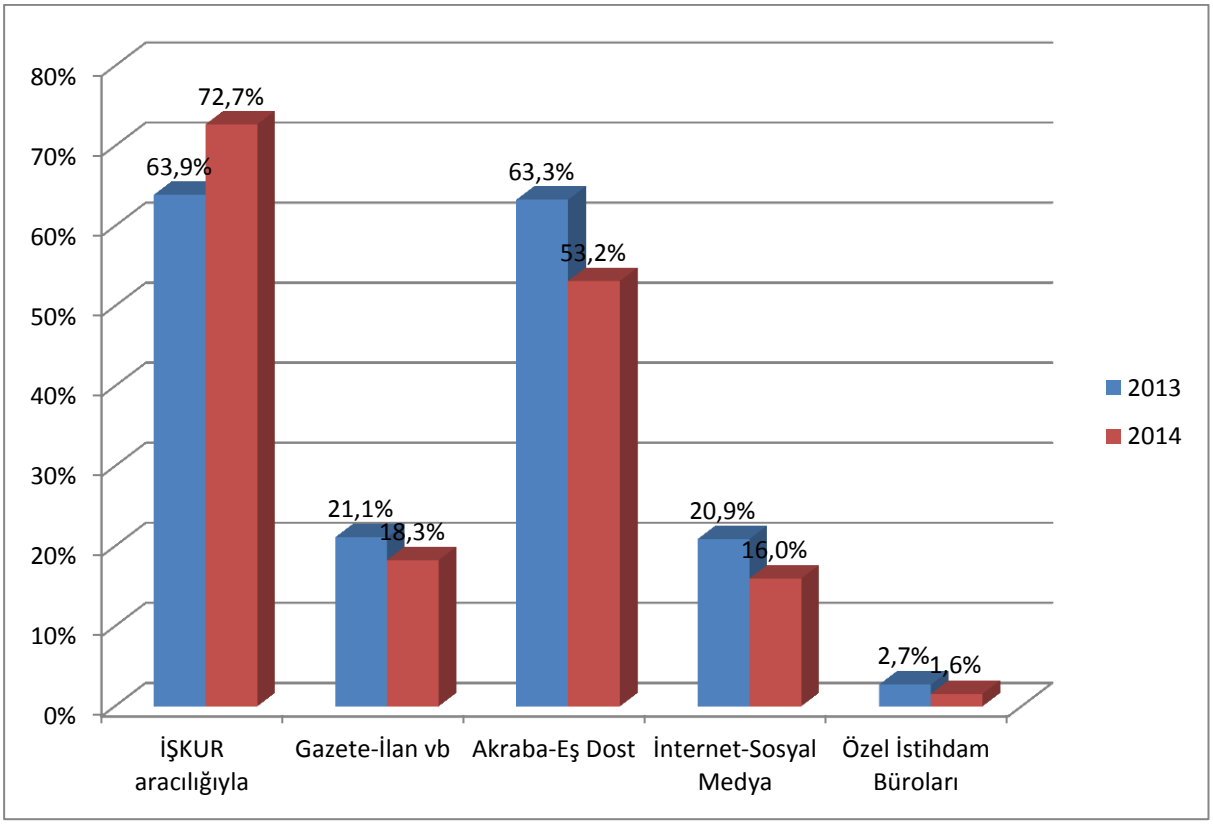

Kaynak: İL İPTA 2014

Açık işlerin arama kanallarının dağılımı konusunda 2013 ve 2014 yılları arasında karşılaştırma yapıldığında, İŞKUR aracılığı kanalının kullanımında bir artış gözlenirken diğer arama kanallarında ise belirli oranlarda düşüşler göze çarpmaktadır. 2013 yılında İŞKUR aracılığı kanalının kullanım oranı %63,9 iken 2014 yılı için bu oran %72,7'ye yükselmiştir. Akraba eş dost arama kanalının açık işler için kullanımı 2013 yılında %63,3 iken 2014 yılında bu oran 53,2'ye gerilemiştir. Gazete ilan vb. arama kanalı ile internet ve sosyal medya arama kanallarında ise yaklaşık olarak 3 ila 4 puanlık düşüşler olduğu görülmektedir.

AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI (YABANCI ORTAKLIĞI OLAN FİRMALAR- İHRACAT YAPAN FİRMALAR)

Tablo 38: Açık İşlerin Arama Kanlına Göre Dağılımı

Arama Kanalı	Yabancı Ortaklığı Olan Firmalar	İhracat Yapan Firmalar	Mersin Geneli
İŞKUR aracılığıyla	86,3%	83,0%	72,7%
Gazete-İlan vb	16,4%	12,1%	18,3%
Akraba-Eş Dost	34,6%	46,3%	53,2%
İnternet-Sosyal Medya	18,7%	16,4%	16,0%
Özel İstihdam Büroları	9,4%	0,7%	1,6%

Kaynak: İL İPTA 2014

Araştırma sonucunda işverenlerin beyanlarına göre yabancı ortaklığı olan firmalar ve ihracat yapan firmaların da ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığı kanalını kullandığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Hatta bu oranların yabancı ortaklığı olan firmalar için %86,3, ihracat yapan firmalar için ise %83,0 ile Mersin geneli için hesaplanan %72,7 oranının bile üzerinde olduğu görülmektedir. Bu oranların doğal sonucu olarak diğer arama kanallarının kullanım oranları da farklı düzeylerde olmakla birlikte Mersin geneli oranların altında çıkmaktadır.

İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE ARAMA KANALININ DAĞILIMI

Tablo 39: İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanalının Dağılımı

Arama Kanalı	İşyeri Büyüklüğü				
	1-9	10-49	50-249	250+	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	57,7%	66,6%	87,9%	44,2%	67,3%
Gazete-İlan vb	12,3%	15,9%	17,6%	44,2%	15,8%
Akraba-Eş Dost	53,2%	55,2%	42,2%	22,5%	52,4%
İnternet-Sosyal Medya	14,5%	13,0%	23,2%	78,2%	15,9%
Özel İstihdam Büroları	1,7%	1,9%	2,7%	0,0%	1,9%

Kaynak: İL İPTA 2014

İşyeri büyüklüğüne göre arama kanalı tercihleri konusunda 1-9 ve 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerinin İŞKUR aracılığını tercih etme oranlarının, 50-249 arası işçi çalıştıran işyerlerine oranla ve genel ortalamaya göre nispeten düşük oldukları görülürken, 250 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinde bu oranın %44,2'ye kadar düşmesi dikkat çekmektedir.

250 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin gazete ilan vb. arama kanalını kullanma oranı %44,2 ve internet ve sosyal medyayı arama kanalı olarak kullanma oranı ise %78,2 ile ortalamanın bir hayli üzerinde gerçekleşme göstermektedir. Yine bu büyük ölçekli firmaların akraba eş dost gibi geleneksel arama kanalını kullanım oranı da diğer arama kanallarında gerçekleşen oranların doğal sonucu olarak %22,5 gibi ortalamanın oldukça altında gerçekleşmektedir.

Bir başka deyişle büyük ölçekli ve kurumsallaşmış firmaların nisbi olarak İŞKUR aracılığını ve eş dost akraba bağlantılarını arama kanalı olarak tercih etmedikleri veya ağırlıklı olarak internet sosyal medya ve kısmi olarak da gazete ilan vb. arama kanallarını tercih ettikleri söylenebilir.

TEŞVİKTEN YARARLANAN İŞYERLERİNİN ARAMA KANALINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 40: Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı

Arama Kanalı	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	71,1%	28,9%	67,3%
Gazete-İlan vb	17,1%	82,9%	15,8%
Akraba-Eş Dost	48,6%	51,4%	52,4%
İnternet-Sosyal Medya	18,2%	81,8%	15,9%
Özel İstihdam Büroları	2,6%	97,4%	1,9%

Kaynak: İL İPTA 2014

Teşvikten yararlanan firmaların arama kanalları arasında İŞKUR aracılığını arama kanalı olarak tercih etme oranı %71,1 olarak ilk sırada yer almaktadır. Bunu %48,6 ile akraba eş dost arama kanalı, %18,2 ile internet sosyal medya arama kanalı ve %17,1 ile gazete ilan vb. arama kanalları izlemektedir.

İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANMA DURUMUNA GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI

Grafik 15: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

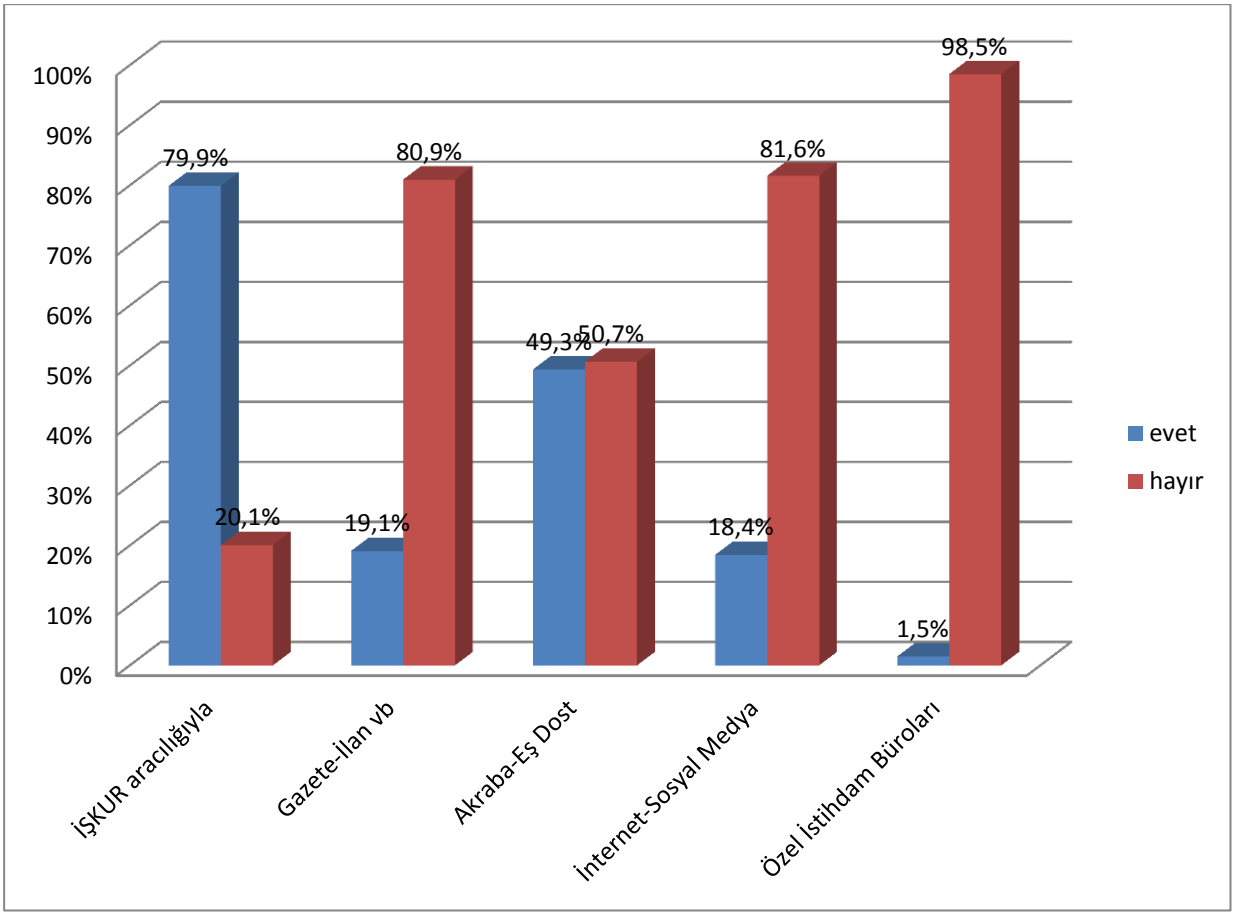

Kaynak: İL İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden yararlananların arama kanalı tercihleri ise %79,9 oranıyla İŞKUR aracılığı, %49,3 oranıyla akraba eş dost arama kanalı, %19,1 oranıyla gazete ilan vb. arama kanalları ve %18,4 oranıyla internet sosyal medya arama kanallarıdır.

İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANAN VE AÇIK İŞ TALEBİ VEREN İŞYERLERİNİN ARAMA KANALLARINA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

Tablo 41: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan Ve Açık İş Talebi Veren İşyerlerinin Arama Kanallarına Göre Açık İş Dağılımı

Arama Kanalı	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı
İŞKUR aracılığıyla	1.072	81,5%
Gazete-İlan vb	253	19,2%
Akraba-Eş Dost	645	49,1%
İnternet-Sosyal Medya	242	18,4%
Özel İstihdam Büroları	20	1,5%

Kaynak: İL İPTA 2014

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve açık iş talebi veren işyerlerinin açık iş dağılımı tablosunda yer alan arama kanalı tercihleri İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranları ile çok küçük farklar dışında hemen hemen aynıdır. Buradaki açık iş dağılımı; %81,5 oranıyla İŞKUR aracılığı, %49,1 oranıyla akraba eş dost arama kanalı, %19,2 oranıyla gazete ilan vb. arama kanalları ve %18,4 oranıyla internet sosyal medya arama kanalları şeklindedir.

İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 42: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı

İşyeri Büyüklüğü	Toplam Açık Is Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı	Açık Is Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş verme Oranı
1-9	276	5.229	5,0%	124	1.094	11,3%
10-49	1.044	41.014	2,5%	339	1.903	17,8%
50-249	473	39.127	1,2%	78	379	20,7%
250+	53	16.853	0,3%	9	33	27,6%
Genel Toplam	**1.846**	**102.223**	**1,8%**	**550**	**3.409**	**16,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

1-9 arası işçi çalıştıran işverenlerin açık iş oranı %5, açık iş verme oranı %11,3'tür. 10-49 arası işçi çalıştıran işverenin açık iş oranı, %2,5 ve açık iş verme oranı %17,8'dir. 50-249 arası işçi çalıştıran işverenlerin toplam açık iş sayısı 473, açık iş oranı %1,2 ve açık iş verme oranı %20,7'dir. 250+ işçi çalıştıran işverenlere baktığımızda ise, açık iş oranının %0,3 ve açık iş verme oranının ise %27,6 olduğunu görüyoruz.

İşyeri büyüklüğü arttıkça, açık iş verme oranının orantılı bir şekilde arttığını söyleyebiliriz.

İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 43: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

İşyerinin Yaşı	Acık Is Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
0-4	136	865	15,7%
5-9	135	855	15,7%
10-14	87	506	17,2%
15-19	92	526	17,5%
20-24	48	333	14,4%
25+	53	324	16,4%
Genel Toplam	**550**	**3.409**	**16,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

0-4 yaş aralığında olan 865 işyerinden 136'sı açık iş vermiştir. Bu yaş aralığında olan işverenlerin açık iş verme oranı %15,7'dir. 5-9 yaş aralığında olan 855 işyerinin %15,7(135 işyeri)'si açık iş vermiştir. 10-14 yaş aralığında olan 506 işyerinin %17,2(87 işyeri)'si, 15-19 yaş aralığında olan 526 işyerinin %17,5'i, 20-24 yaş aralığında olan 333 işyerinin %14,4'ü ve 25 ve üstü yaşı olan 324 işyerinin %16,1'i açık iş vermiştir.

En fazla açık iş verme oranı, 15-19 yaş grubundadır. Bu yaş grubunu 10-14 yaş grubu ve 25+ yaş grubu izlemektedir.

İŞYERLERİNİN YAŞINA GÖRE AÇIK İŞ

Tablo 44: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı

İşyerinin Yaşı	Toplam Açık Is Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
0-4	522	21.481	2,4%
5-9	376	24.832	1,5%
10-14	352	14.115	2,4%
15-19	298	18.543	1,6%
20-24	135	10.481	1,3%
25+	163	12.771	1,3%
Genel Toplam	**1.846**	**102.223**	**1,8%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Tablo incelendiğinde; 10-14 yaş grubunda olan işyerlerinden %2,4 ve 0-4 yaş grubunda olan işyerlerinden aynı şekilde %2,4 oranında açık iş alındığı ve en fazla açık iş alınan yaş gruplarının bu iki yaş grubu olduğu görülmektedir. 15-19 yaş grubundan %1,6, 20-24 yaş grubundan %1,3, 25+ yaş grubundan da %1,3 açık iş alınmıştır. İşyerinin yaşı arttıkça, açık iş oranının düştüğü görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine 2014 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi önemli bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler bize işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla doldurulamamaları veya zorluk çekerek doldurmaları ifade eder.

TGÇM SEKTÖREL DAĞILIMI

Tablo 45: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

Sektörler	Mersin		Türkiye	
	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayisi	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	0,5%	3.295	1,2%
İmalat	854	27,3%	111.361	39,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0,1%	384	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	11	0,3%	377	0,1%
İnşaat	449	14,4%	34.347	12,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	708	22,6%	48.979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	281	9,0%	9.957	3,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	207	6,6%	21.918	7,8%
Bilgi ve iletişim	18	0,6%	3.631	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	13	0,4%	1.305	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	10	0,3%	1.452	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	94	3,0%	8.630	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	183	5,8%	18.839	6,7%
Eğitim	107	3,4%	4.027	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	146	4,7%	7.960	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	833	0,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	30	0,9%	5.408	1,9%
Genel Toplam	**3.129**	**100,0%**	**282.704**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde toplam 3.129 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmıştır. Temininde güçlük çekilen kişi sayısına sektörel anlamda bakıldığında; en fazla temininde güçlük çekilme bildirimi İmalat sektöründe yapılmıştır. Bu sektörde 854 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmış olup, toplam içerisindeki payı %27,3'tür. İmalat sektörünü sırasıyla, 708 kişi ve %22,6 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, 449 kişi ve %14,4 oranıyla İnşaat sektörü ile 281 kişi ve %9,0 oranıyla Ulaştırma ve Depolama Faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Söz konusu oranlara Türkiye geneli açısından bakıldığında Mersin ili ile oransal anlamda farklılıklar olmakla birlikte sıralama anlamında benzerlikler olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen kişi sayısına sektörel anlamda bakıldığında; en fazla temininde güçlük çekilme bildirimi yapılan ilk üç sektör sıralaması Mersin İli sıralaması ile aynıdır. İmalat sektöründe yapılan bildirimler, toplam temininde güçlük çekilenlerin %39,4'üne tekabül etmektedir. Bu sektörün ardından %17,3 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret ile %12,1 oranıyla İnşaat sektörleri gelmektedir.

Gerek Türkiye geneli için gerekse Mersin İli özelinde, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Kültür, Sanat, Eğlence Dinlence ve Spor sektörlerinde, temininde güçlük çekildiği bildirilen kişi sayısının yok veya yok denecek kadar az seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 46: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

Sektörler	2013		2014	
	Toplam Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Oranı	Toplam Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Oranı
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	27	0,7%	17	0,5%
İMALAT	997	24,3%	854	27,3%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	0	0,0%	2	0,1%
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	3	0,1%	11	0,3%
İNŞAAT	536	13,1%	449	14,4%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	965	23,5%	708	22,6%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	246	6,0%	281	9,0%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	232	5,7%	207	6,6%
BİLGİ VE İLETİŞİM	19	0,5%	18	0,6%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	5	0,1%	13	0,4%
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	20	0,5%	10	0,3%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	142	3,5%	94	3,0%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	532	13,0%	183	5,8%
EĞİTİM	139	3,4%	107	3,4%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	170	4,1%	146	4,7%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	1	0,0%	0	0,0%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	68	1,7%	30	0,9%
GENEL TOPLAM	**4.102**	**100%**	**3.129**	**100%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 2013 yılında 4.102, 2014 yılında ise 3.129 kişinin temininde güçlük çekildiği bildirilmiştir. Gerek sayısal gerekse oransal anlamda bakıldığında, en fazla temininde güçlük bildirimi yapılan sektör hem 2013 hem de 2014 yılı için de İmalat sektörü olmuştur. Bu sektörü Toptan ve Perakende ve İnşaat sektörleri takip etmektedir. 2013 yılında 4.sırada olan İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü, 2014 yılında 6. Sıraya gerilemiştir.

Gerek 2013 yılı gerekse 2014 yılı için, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, ile Kültür, Sanat, Eğlence Dinlence sektörlerinde, temininde güçlük çekildiği bildirilen kişi sayısının yok veya yok denecek kadar az seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 47: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Oranları

Sektörler	İşveren Sayısı	TGCM İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	38	5	14,0%
İmalat	514	247	48,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	1	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	7	54,5%
İnşaat	697	144	20,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	862	280	32,5%
Ulaştırma ve depolama	484	110	22,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	169	68	40,0%
Bilgi ve iletişim	16	9	53,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	22	3	14,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	19	6	31,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	125	45	36,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	102	25	24,8%
Eğitim	156	52	33,6%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	91	50	54,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7		0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	93	18	19,8%
Genel Toplam	**3.409**	**1.071**	**31,4%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki 3.409 işyerinden 1.071'i eleman temininde güçlük çektiklerini bildirmişlerdir. Sektörel bazda ve sayısal anlamda bakıldığında en fazla temininde güçlük bildirimi yapılan sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektörü olmuştur. Bu sektörde yer alan 280 adet işyeri temininde güçlük bildiriminde bulunmuştur. Bu sektörü 247 adet işyeri ile İmalat sektörü, 144 adet işyeri ile İnşaat sektörü ve 110 adet

işyeri ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir. Bu sektörlerin ortak özelliği toplam işyeri sayılarının da fazla olmasıdır.

Sektörlerin kendi içinde değerlendirilmesinde daha anlamlı sonuçlara oransal açıdan bakıldığında ulaşılabilmektedir. Temininde güçlük çekilen meslekler bu açıdan değerlendirmeye tabii tutulduğunda; ilk sırada İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünün geldiği görülmektedir. Bu sektörde yer alan toplam işyerlerinin %54,8 gibi oldukça yüksek orandaki bir kısmı temininde güçlük bildiriminde bulunmuşlardır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünü %54,5 oranıyla Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile %53,8 oranıyla Bilgi ve İletişim sektörü takip etmektedir. Bu sektörlerde temininde güçlük bildirimi yapan işyeri sayısı toplam işyerleri içerisinde önemli bir yer tutmazken, sektör kendi içinde değerlendirildiğinde ciddi oranda temininde güçlük çekildiği tespitine ulaşılabilmektedir.

TGÇM MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo 48: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları

Meslek Grupları	TGÇM Eleman Sayısı	Meslek Grubu içerisindeki Oranı	Toplam Açık Is Sayısı	Meslek Grubu içerindeki Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	96	3,1%	130	7,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	544	17,4%	409	22,2%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	258	8,3%	236	12,8%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	17	0,5%	1	0,1%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	355	11,3%	157	8,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.063	34,0%	493	26,7%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	280	9,0%	166	9,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	510	16,3%	247	13,4%
YÖNETİCİLER	5	0,2%	6	0,3%
GENEL TOPLAM	**3.129**	**100,0%**	**1.846**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerdeki eleman sayısına meslek grupları açısından bakıldığında; eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubunun Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda temininde güçlük çekilen eleman sayısı 1.063 olup, bu rakam toplam temininde güçlük çekilen kişi sayısının %34'üne tekabül etmektedir. Bu meslek grubunda 493 açık iş sayısı alınmış olup, bu rakam, toplam açık iş oranının %26,7'sine denk gelmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre toplam içerisindeki oranları ile toplam açık işler içindeki dağılımları birlikte değerlendirildiğinde, oranlar arasında bir paralellik göze çarpmaktadır. En fazla temininde güçlük çekilen meslek gruplarında açık iş oranlarının da yüksek olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, bu meslek gruplarında eleman temininde güçlük çekilmesi sebebiyle, açık işlerin bir kısmı veya tamamı karşılanamamaktadır.

Tablo 49: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları

Meslek Grupları	TGÇM Eleman Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	96	3,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	544	17,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	258	8,3%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	17	0,5%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	355	11,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.063	34,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	280	9,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	510	16,3%
YÖNETİCİLER	5	0,2%
GENEL TOPLAM	**3.129**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 3.129 kişinin temininde güçlük çekildiği bildirilmiştir. Temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubu 1.063 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olmuştur. bu rakam toplam temininde güçlük çekilen kişi sayısının %34'üne tekabül etmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla; %17,4 ile Hizmet ve Satış Elemanları, %16,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri, %11,3 ile Profesyonel Meslek Mensupları ve %9,0 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları izlemektedir.

Tablo 50: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Toplam Çalışan Sayısına oranları

Meslek Grupları	Toplam Çalışan Sayısı	TGÇM Eleman Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	8.731	96	1,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	13.137	544	4,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	26.350	258	1,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	494	17	3,4%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	8.852	355	4,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	17.210	1.063	6,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	7.880	280	3,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	16.981	510	3,0%
YÖNETİCİLER	2.589	5	0,2%
GENEL TOPLAM	**102.223**	**3.129**	**3,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında görüşülen işverenlerin çalıştırdığı işçi sayısı toplam 102.223 olup, bu işverenler 3.129 kişinin temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. En fazla çalışanı olan nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda temininde güçlük çekilen kişi sayısına oransal olarak bakıldığında; bu oranın %1,0 gibi çok küçük bir oran olduğu görülmektedir.

Meslek grupları bazında temininde güçlük çekilen eleman sayısı, oransal açıdan değerlendirildiğinde; temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubunun %6,2 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla, %4,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları, %4,0 ile Profesyonel Meslek Mensupları ve %3,6 ile Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı Profesyonel meslek mensupları meslek grupları izlemektedir.

Tablo 51: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama oranları

MESLEK GRUPLARI	Evet	Genel Toplam	Karşılama Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	25	64	39,5%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	83	178	46,9%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	16	60	26,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0	3	0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	92	175	52,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	103	300	34,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	51	126	40,8%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	78	161	48,3%
YÖNETİCİLER	2	5	31,9%
GENEL TOPLAM	**449**	**1.071**	**42,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki 3.409 işyerinden 1.071'i eleman temininde güçlük çektiklerini bildirmişlerdir. Bu işverenlerin %42'si temininde güçlük çekilen mesleği karşıladıklarını belirtmişlerdir.

Meslek grubu bazında ve sayısal anlamda, en fazla temininde güçlük bildirimi yapılan meslek grubu Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu olmuştur. Bu meslek grubunda yer alan 300 adet işyeri temininde güçlük bildiriminde bulunmuştur. Bu meslek grubuna tabi olan işverenlerin temininde güçlük çektikleri meslekleri karşılama oranı %34,2'dir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin Meslek grupları itibariyle işverenlerce karşılanma oranlarına bakıldığında; en fazla karşılanma oranı %52,5 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla; %48,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve montajcılar, %46,9 ile Hizmet ve Satış Elemanları ve %40,8 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları takip etmektedir.

TGÇM MESLEK DAĞILIMI

Tablo 52: Mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımının geçen yıl ile karşılaştırılması

MESLEKLERE GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME DAĞILIMI			
MESLEKLER	2014 ORAN	MESLEKLER	2013 ORAN
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	6,3%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	5,3%
SATIŞ DANIŞMANI	3,6%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	4,4%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	3,6%	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	4,3%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	2,9%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	3,4%
HEMŞİRE	2,7%	AMBALAJCI (EL İLE)	3,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2,7%	SATIŞ DANIŞMANI	2,9%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	2,4%	TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	2,8%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	2,3%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	2,3%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	2,0%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2,3%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	2,0%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	1,6%
AŞÇI	1,7%	MUHASEBECİ	1,5%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,6%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,3%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	1,6%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,3%
MUHASEBECİ	1,5%	SIVACI	1,3%
ÇELİK KONSTRÜKSİYON İŞÇİSİ	1,5%	HEMŞİRE	1,3%
MERMER İŞÇİSİ	1,3%	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	1,3%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	1,2%	MOBİLYA İMALATÇISI/MOBİLYACI (AHŞAP)	1,1%
ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA MESLEK ELEMANI	1,1%	ÇELİK KONSTRÜKSİYON İŞÇİSİ	1,1%
PAZARLAMACI	1,0%	AŞÇI	1,1%
ÖN MUHASEBECİ	1,0%	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	1,0%

Kaynak: İL İPTA 2014

2014 yılında Temininde güçlük çekilen birçok mesleğin, 2013 yılında da temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Mesleklerin her ne kadar sıralamaları değişmiş olsa da bu tablo, 2013 yılında temininde güçlük çekilen mesleklerin 2014 yılında büyük çoğunlukla karşılanamadığını göstermektedir.

2014 yılında temininde en fazla güçlük çekilen meslek %6,3 oranı ile El ve Makine Dikişçisi mesleği olmuştur. Bu mesleği sırasıyla; %3,6 ile Satış Danışmanı, %3,6 ile Şoför-Yük Taşıma, %2,9 ile Garson(Servis Elemanı) ve %2,7 ile Hemşire meslekleri izlemektedir.

2013 yılına bakıldığında ise temininde en fazla güçlük çekilen mesleğin, %5,3 oranı ile Güvenlik Görevlisi mesleği olduğu görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla; %4,4 ile Temizlik Görevlisi, 4,3 ile El ve Makine Dikişçisi, %3,4 ile Makineci (Dikiş) ve %3,0 ile Ambalajcı (El ile) meslekleri takip etmektedir. 2014 yılında temininde en fazla güçlük çekilen meslek olan El ve Makine Dikişçisi mesleğinin 2013 yılında 3.sırada olduğu görülmektedir.

TGÇM NEDENLERİ

Tablo 53: TGÇM nedenlerinin Meslek içindeki dağılım oranları

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	22,5%	86,0%	89,2%	19,9%	16,6%	5,4%	0,0%	18,7%
SATIŞ DANIŞMANI	18,7%	90,3%	81,6%	26,7%	3,8%	0,0%	1,0%	5,6%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	28,3%	76,5%	62,3%	2,8%	2,9%	2,1%	0,0%	1,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	30,8%	82,2%	80,6%	17,0%	5,8%	4,7%	2,4%	9,4%
HEMŞİRE	75,4%	45,5%	41,5%	3,9%	19,5%	1,3%	10,4%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	39,4%	60,1%	16,6%	14,6%	59,5%	1,3%	5,1%	3,8%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	15,2%	37,9%	91,0%	9,0%	60,7%	15,2%	0,0%	0,0%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	26,1%	85,1%	78,5%	7,5%	25,4%	3,0%	0,0%	0,0%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	72,7%	100,0%	93,2%	17,0%	17,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	8,6%	89,7%	94,8%	8,6%	10,3%	0,0%	1,7%	8,6%
AŞÇI	12,2%	81,8%	81,7%	12,2%	10,3%	4,2%	8,2%	4,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	8,9%	91,3%	86,9%	2,0%	6,7%	0,0%	0,0%	2,0%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	2,3%	93,0%	95,9%	31,8%	6,5%	0,0%	6,2%	0,0%
MUHASEBECİ	11,3%	84,2%	79,7%	6,8%	4,5%	0,0%	4,5%	0,0%
ÇELİK KONSTRÜKSİYON İŞÇİSİ	27,4%	100,0%	88,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
MERMER İŞÇİSİ	34,2%	60,6%	86,9%	31,6%	47,2%	0,0%	0,0%	0,0%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	28,4%	100,0%	94,3%	5,7%	8,6%	0,0%	0,0%	0,0%
ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA MESLEK ELEMANI	96,8%	0,0%	0,0%	96,8%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%
PAZARLAMACI	42,8%	80,2%	89,7%	3,3%	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%
ÖN MUHASEBECİ	13,7%	89,6%	62,0%	14,1%	13,6%	3,4%	7,0%	13,6%

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında işverenlere temininde güçlük çekilen meslekler ve temininde güçlük çekilme nedenleri sorulmuştur. Buna göre El ve Makine Dikişçisi mesleğinde en fazla güçlük çekilme nedenleri; %89,2 ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, %86 ile Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedenleri öne çıkmaktadır. En fazla güçlük çekilen ikinci meslek olan Satış Danışmanı mesleğinde en fazla güçlük çekilme nedenleri de; %90,3 ile Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve %81,6 ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleridir.

Temininde güçlük çekilen diğer mesleklerin güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında birçok mesleğin, en fazla güçlük çekilme nedenlerinin ilk iki meslekte olduğu gibi Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri göze çarpmaktadır.

Tablo 54: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları

TGÇ Nedenleri	TGÇM İşveren Sayısı	Oran
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	1.020	32,6%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	2.537	81,1%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	2.390	76,4%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	430	13,8%
Önerilen ücretin az bulunması	438	14,0%
Vardiyalı çalışma olması	120	3,8%
İşyerine ulaşım zorluğu	97	3,1%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	118	3,8%
Genel Toplam	**3.129**	**100,0%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 3.129 kişinin temininde güçlük çekildiği bildirilmiştir Temininde güçlük çekilen mesleklerin işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılım oranları incelendiğinde; En fazla temininde güçlük nedeni olarak, %81,1 oranı ile Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve %76,4 oranı ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri öne çıkmaktadır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında düzenlenen bilgi formları işveren, işveren vekili veya yetkililer tarafından doldurulmuştur. Bu noktadan hareketle temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma sürelerinin uzunluğu, vardiyalı çalışma olması gibi işyerinden kaynaklı nedenleri çok fazla sorun olarak görmemişlerdir. Bu veriler ışığında mesleksizlik sorunu ile işgücü piyasasının gerektirdiği eğitim düzeyi, nitelik ve becerilere sahip olmama durumu bir kez daha ortaya konulmakla birlikte, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanların temininde yaşanan güçlükler konusunda işverenden ve piyasa koşullarından kaynaklanan nedenlerin, tablolara yansıyan düşük oranlardan bağımsız olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tablo 55: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması

TGÇ Nedenleri	MERSİN	TÜRKİYE
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	32,6%	38%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	81,1%	74%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	76,4%	60%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	13,8%	17%
Önerilen ücretin az bulunması	14,0%	19%
Vardiyalı çalışma olması	3,8%	5%
İşyerine ulaşım zorluğu	3,1%	6%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	3,8%	5%
Genel Toplam	**100,0%**	**100%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Grafik 16: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması

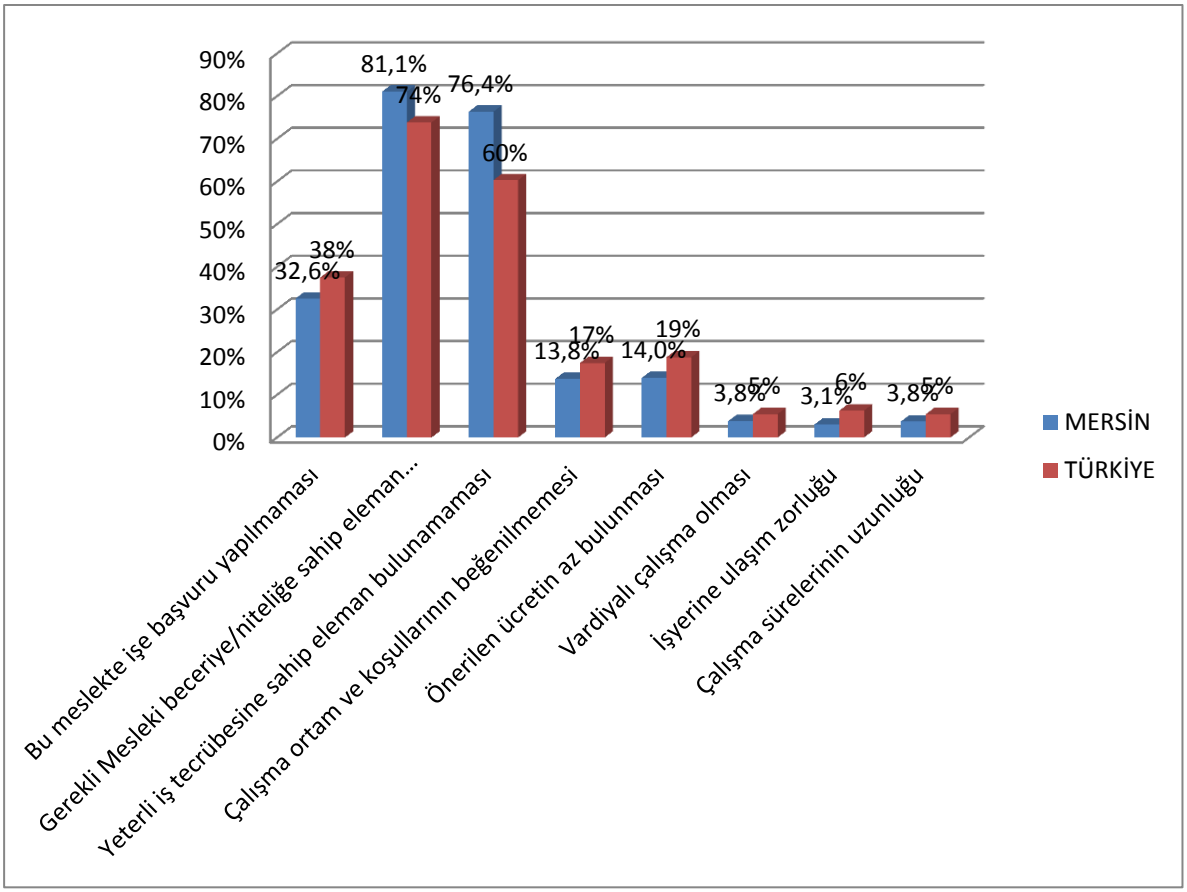

Kaynak: İL İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranlarına Türkiye geneli için bakıldığında; Mersin İli ile benzerlikler olduğu görülmektedir. Oransal anlamda farklılıklar olsa da ilk beş sırada yer alan nedenler aynıdır. Mersin ilinde olduğu gibi Türkiye genelinde de işverenler eleman temininde güçlük çekilmesinin en önemli nedeni olarak gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasını göstermişlerdir. Bu nedenin oranı %74 olarak görülmektedir. İş tecrübesine sahip eleman olmaması %74'lük oranıyla ikinci sırada yer alırken, ardından %38 oranıyla meslekte eleman olmaması ve %19 ile önerilen ücretin az bulunması nedenleri gelmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Grafik 17: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Veren İşyerlerinin Oranı

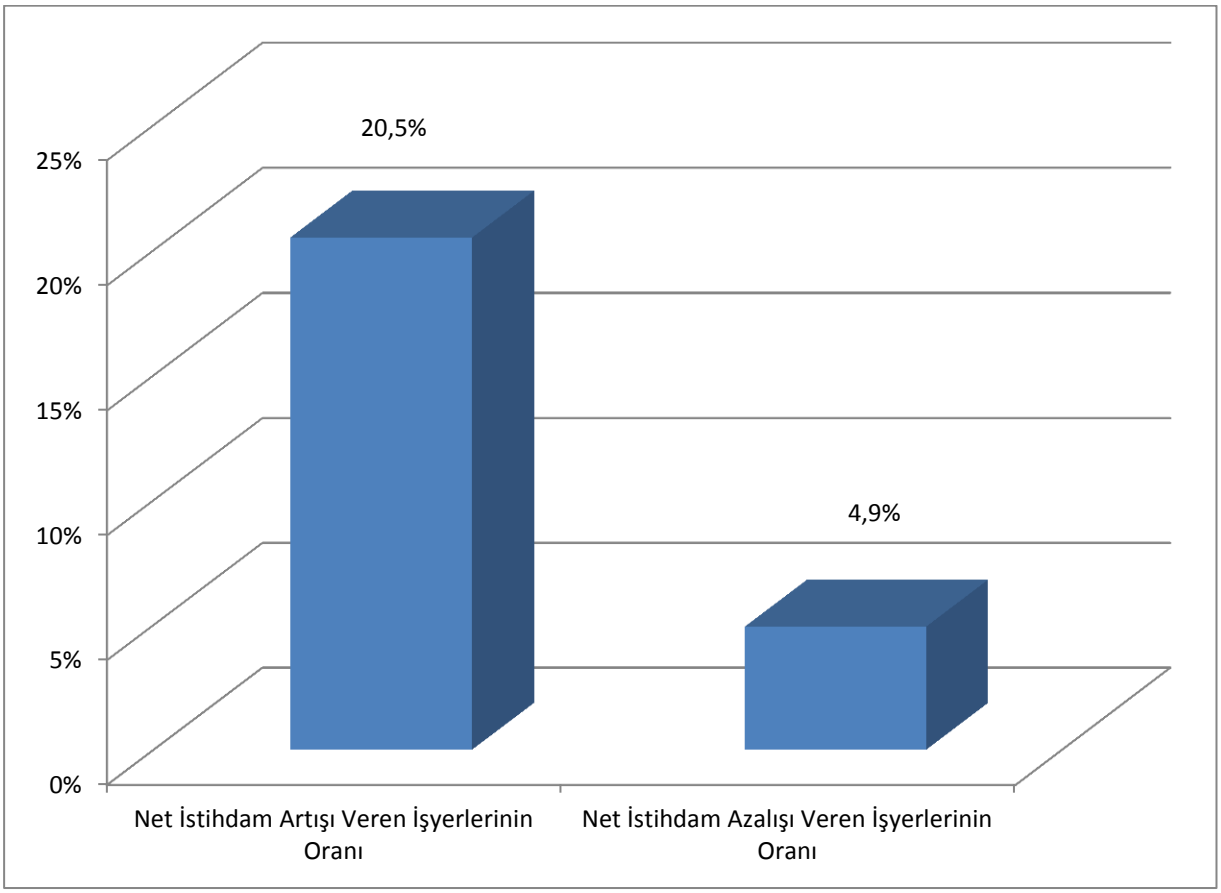

Kaynak: İL İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Net istihdam artışı veren işyerlerinin oranı %20,5 iken, net istihdam azalışı veren işyerlerinin oranı ise %4,9 olmuştur.

SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ

Tablo 56: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları

Sektörler	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.665	41	2,5%
İmalat	25.229	917	3,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	429	12	2,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	887	14	1,6%
İnşaat	15.613	1.321	8,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	18.841	986	5,2%
Ulaştırma ve depolama	13.454	236	1,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3.650	459	12,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	548	16	2,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	350	34	9,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3.333	80	2,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5.688	1.095	19,2%
Eğitim	4.177	15	0,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.225	283	6,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	219	5	2,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	2.312	30	1,3%
Genel Toplam	**102.223**	**4.698**	**4,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Sektörler itibariyle net istihdam değişimi, sayısal olarak ele alındığında; en fazla istihdam artışının olacağı öngörülen sektörün, 1.321 kişi ile İnşaat sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörde net istihdam değişim oranı %8,5'tir.

Net istihdam değişim oranları bize sayısal verilerden daha açıklayıcı bilgi verecektir. Net istihdam değişim oranının en fazla olduğu sektör, %19,2 artış ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü sırasıyla; %12,6 artış ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, %9,8 artış ile Gayrimenkul faaliyetleri ve %8,5 artış ile inşaat sektörü izlemektedir.

Net istihdam beklentisinin en düşük olduğu sektörler sırası ile %0,4 artış ile Eğitim, %1,3 artış ile Diğer hizmet faaliyetleri, %1,6 artış ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve %1,8 artış ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir.

MESLEK GRUPLARI İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ

Tablo 57: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

MESLEK GRUPLARI	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	8.731	128	1,5%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	13.137	1.533	11,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	26.350	1.965	7,5%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	494	27	5,4%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	8.852	133	1,5%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	17.210	900	5,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	16.981	737	4,3%
YÖNETİCİLER	2.589	7	0,3%
GENEL TOPLAM	**102.223**	**4.698**	**4,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

İstihdam beklentilerine meslek grupları bazında baktığımızda; en fazla istihdam artışı Nitelik Gerektirmeyen meslekler meslek grubunda beklenmektedir. Bu meslek grubunda 1.965 kişilik bir istihdam artışı öngörülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla 1.533 kişilik artış beklentisi ile Hizmet ve Satış Elemanları ile 900 kişilik istihdam artış beklentisi ile Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar meslek grubu takip etmektedir.

Meslek gruplarının net istihdam değişim oranlarına göre en yüksek meslek grupları; %11,7 artış oranı ile Hizmet ve Satış Elemanları, %7,5 artış oranı ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler %85,4 artış oranı ile Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubudur.

Meslek gruplarının net istihdam değişim oranlarına göre en düşük meslek grupları; %0,3 ile Yöneticiler ve %1,5 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubudur.

MESLEKLER İTİBARİYLE NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ

Tablo 58: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 20 Meslek

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER	NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	DİĞER ÖĞRETMENLER
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	SOĞUTMA VE HAVALANDIRMA TEÇHİZATI TECRİTÇİSİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	MATEMATİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
GARSON (SERVİS ELEMANI)	ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)
AŞÇI	MONTAJCI (KURGUCU)
SATIŞ DANIŞMANI	BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	BETON DİREK KALIP HAZIRLAMA İŞÇİSİ
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	ÇELİK KAYNAKÇISI
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	BEKÇİ
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	AHŞAP KALIPÇI
PAKETLEME İŞÇİSİ (EL İLE)	İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)
MERMER BLOK ÇIKARMA VE PLAKA İMALATÇISI	PERAKENDE SATIŞ ELEMANI (GIDA)
ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA MESLEK ELEMANI	DÖŞEME VE DUVAR KAPLAMACISI
MAKİNECİ (DİKİŞ)	NEZARETÇİ VE USTABAŞI (İNŞAAT İŞLERİ)
OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)	BETONARMECİ
AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (HIZARCI-KERESTECİ)	KASAP
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (MAKİNEYLE)	İNŞAAT MÜHENDİSİ-BİNA
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	SATIŞ TEMSİLCİSİ (ENDÜSTRİYEL ÜRÜNLER)
BETON VE BETONARME KALIPÇISI	ELEKTRONİK TEKNİSYENİ

Kaynak: İL İPTA 2014

İstihdam artış beklentisine meslekler bazında bakıldığında, Mersin İlinde en fazla istihdam artış beklentisi olan mesleğin güvenlik görevlisi olduğu görülmektedir.

Artış beklentisine göre ilk 20 meslek listesine baktığımızda güvenlik görevlisi dışında, beden işçisi (genel), beden işçisi (inşaat), temizlik görevlisi, garson (servis elemanı), aşçı, satış danışmanı gibi meslekler olduğu görülmektedir.

İstihdam azalışı beklenen meslekler; bilgisayar operatörü, soğutma ve havalandırma teçhizatı tecritçisi, alçı dekorasyonu (kartonpiyer), montajcı (kurgucu) gibi mesleklerdir.

Tablo 59: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
30 Haziran 2014	30 Haziran 2015	30 Haziran 2014	30 Haziran 2015
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	TARIM İŞÇİSİ (TARLA ÜRÜNLERİ)	BİLGİSAYAR OPERATÖRÜ
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	İNŞAAT BAKIM İŞÇİSİ	DİĞER ÖĞRETMENLER
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	MEYVE SEBZE AYIKLAMA İŞÇİSİ	SOĞUTMA VE HAVALANDIRMA TEÇHİZATI TECRİTÇİSİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)	MATEMATİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	GARSON (SERVİS ELEMANI)	ALÇI SIVA UYGULAYICISI	ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	AŞÇI	YÖNETİCİ (İNŞAAT)	MONTAJCI (KURGUCU)
SATIŞ DANIŞMANI	SATIŞ DANIŞMANI	ASFALT İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	TARIM İŞLETMECİLİĞİ VE PAZARLAMA MESLEK ELEMANI	BETON DİREK KALIP HAZIRLAMA İŞÇİSİ
SOSYAL HİZMETLER YARDIMCI ELEMANI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	SERAMİK SATIŞ ELEMANI	ÇELİK KAYNAKÇISI
ORTACI	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	DİREKSİYON EĞİTMENİ	BEKÇİ

Kaynak: İL İPTA 2014

30 Haziran 2014 tarihi itibariyle net istihdam artışı beklenen meslekler; güvenlik görevlisi, beden işçisi (inşaat), beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, el ve makine dikişçisi (genel) gibi mesleklerdir.

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle net istihdam artışı beklenen meslekler; güvenlik görevlisi, beden işçisi (genel), beden işçisi (inşaat), temizlik görevlisi, garson (servis elemanı) gibi mesleklerdir. 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler; tarım işçisi (tarla ürünleri), inşaat bakım işçisi, meyve sebze ayıklama işçisi, alçı dekorasyon (kartonpiyer), alçı sıva uygulayıcısı şeklindedir.

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler; bilgisayar operatörü, soğutma ve havalandırma teçhizatı tecritçisi, alçı dekorasyonu (kartonpiyer), montajcı (kurgu) şeklindedir.

Gerek 30 Haziran 2014, gerekse 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle Net istihdam artışı beklenen ilk üç meslek, kendi aralarındaki sıralamaları değişiklik gösterse de aynıdır.

Tablo 60: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

Sektörler	Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerinin		Toplam İşyerlerinin	
	NİDO	NET DEĞİŞİM PAYI	NİDO	NET DEĞİŞİM PAYI
İmalat	5,6%	17,8%	3,6%	19,5%
İnşaat	18,2%	32,2%	8,5%	28,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	8,6%	22,2%	5,2%	21,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22,4%	16,3%	12,6%	9,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	2,9%	0,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	53,7%	3,0%	9,8%	0,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14,8%	2,9%	2,4%	1,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,0%	12,6%	19,2%	23,3%
Eğitim	2,6%	0,5%	0,4%	0,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,0%	0,1%	6,7%	6,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	10,2%	0,4%	2,3%	0,1%

Kaynak: İL İPTA 2014

Mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinin sektörler itibariyle net istihdam değişim oranları bakıldığında; net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu sektörün %53,7 oranı ile gayrimenkul faaliyetler sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörün net değişim payı %3'tür. Aynı sektörün toplam işyerlerinin içindeki net istihdam değişim oranı %9,8, net değişim payı %%0,7'dir.

Mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinin sektörler itibariyle net değişim payları incelendiğinde; en yüksek en yüksek payın %32,2 ile inşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü; %22,2 ile toptan ve perakende ticaret, %17,8 ile imalat, %16,3 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri takip etmektedir.

Tablo 61: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyeri Büyüklüğü	Part Time çalışanı Olan İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı	Part Time çalışanı Olmayan İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı	Toplam İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı
1- 9	27,8%	25,9%	26,0%
10-49	11,2%	5,7%	6,2%
50-249	2,6%	2,4%	2,4%
250+	-0,6%	-0,9%	-0,8%

Kaynak: İL İPTA 2014

Net İstihdam Değişim Oranına işyeri büyüklükleri açısından bakıldığında 1-9 arası işçi çalıştıran işyerlerinde bu oranın %26,0 olduğu görülmektedir. 10-49 arası işçi çalıştıran işyerleri için NİDO %6,2 iken 50-249 arası işçi çalıştıran işyerlerinde bu oran %2,4'e kadar düşmektedir. 250 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinde ise NİDO negatif bir gerçekleşme göstermektedir.

Part time çalışılan işyerlerinde de durum genel oranlara paralellik göstermektedir. Part time çalışanı olan ve toplamda 1-9 arası işçi çalıştıran işyerlerinde NİDO %27,8, 10-49 işyeri büyüklüğünde %11,2 ve 50-249 işyeri büyüklüğünde ise %2,6'dır. 250 üzeri işçi çalıştıran ve part time çalışanı bulunan işyerlerinin ise Net İstihdam değişim oranı negatif bir görüntü sergilemektedir.

SONUÇ

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. Mevcut ortam koşullarında gerçekleştirilecek işgücü piyasası analizlerinin de, ihtiyaç duyulan tüm detayları kapsayacak derinlikte, yapılan değerlendirme ve ortaya konulan önerilerin uygulamaya dönüşümünü sağlayacak en doğru zamanda kullanıcılara sunulması zorunluluk halini almıştır.

Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında ilin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir. Bu noktada özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin çoğunluğunun Mersin ili özelinde değil, Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 bölgesi genelinde mevcut olmasından kaynaklanan sıkıntılar yaşanmıştır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından birbirine benzer özellikler taşımakla birlikte, derlenen verilerin bölge bazında olması, ilin gerçek durumunun değerlendirilmesine tam olarak imkân sağlamamıştır.

Bu sebeple 2014 yılı araştırma raporu hazırlanırken arz bileşenlerine ilişkin veriler konusunda sadece bir kısım ekonomik göstergeye değinilmiş olup, bu verilere ek olarak İŞKUR veri tabanından elde edilen verilerinden faydalanılmıştır. Bu değişikliğin sonucu olarak da önceki dönemlerde hazırlanan raporlarda yer alan arka plan veri setlerinin üretilememesi sebebiyle bu çalışma kapsamında bir karşılaştırmaya tabii tutulamaması sonucu ortaya çıkmıştır.

Her ne kadar Kurumumuz verileri Kurumumuza başvuru yapan iş arayan verilerini ve Kurumumuzdan hizmet alan işveren verilerini içeriyor olsa da işgücü piyasasının tüm aktörlerine ulaşılamamış olması sebebiyle kısıtlı bir içeriğe sahiptir. Ayrıca Kurumumuz verilerinin işgücü piyasasının dinamizmi karşısında sürekli güncelleme ve ayıklamaya tabii

tutulması bir zorunluluk halini almış olup tüm ekonomik ve sosyal taraflarca kabul edilebilir ve sağlıklı verilere kavuşmak için veri tabanımız ve teknolojik altyapımız konusunda da geliştirmeler yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

İşgücü piyasasının talep tarafında, verilerin derlenmesi amacıyla referans dönem içerisinde, tamamen bu amaca yönelik bir talep araştırması düzenlenmiş olmasına karşılık, bu araştırmada verilerin temin edilmesinde ve temin edilen verilerin değerlendirilmesinde önceki yıllarda yaşananlara çok benzer bazı kısıtlarla karşılaşılmıştır. Her ne kadar talep araştırması öngörülen zaman dilimi içerisinde tamamlanmış olsa da, en önemli kısıt, saha çalışması yoluyla verilerin toplanması aşamasında, araştırmanın temelini oluşturan ve Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) çekilen firma listelerinden kaynaklanmıştır. TÜİK' in idari kayıtları esas alarak oluşturduğu listelerde yer alan bilgilerle, bir kısım işyerinin fiili durumları uyumsuzluk göstermektedir. Kurumumuzca yapılan bildirimlere rağmen söz konusu listelerde yer alan firma unvan ve adreslerinin hala güncel olmaması, bir yandan örneklemlere ulaşma konusunda ek çalışmalar yapılmasına ve zaman kaybına yol açarken, bir yandan da hiçbir şekilde ulaşılamayan örneklemler sebebiyle, talep araştırmasında kullanılan formların %13,4'lük kısmının veri tabanına ''cevapsızlık formu'' olarak yansımasına sebep olmuş ve söz konusu firmalardan temin edilmesi planlanan verilere ulaşmak mümkün olamamıştır. Bu oranın 2013 yılı çalışmasındaki %13,7'lik orana çok yakın olarak gerçekleşmesi listelerle ilgili yaşanan sıkıntının süreklilik arz ettiği görüntüsü oluşturmaktadır.

Gerçekleştirilen talep araştırması neticesinde elde edilen verilerin sağlıklı olma düzeyi, bu aşamadan sonra gerçekleştirilen değerlendirme ve analiz çalışmalarına direkt olarak etkide bulunmaktadır. Talep veri setlerinin oluşturulması konusunda karşılaşılan kısıtlardan biri de; yine önceki çalışma dönemlerinde olduğu gibi yapılan saha çalışmaları esnasında, bir kısmı çalışmaya katılan kurum personelinden kaynaklı, bir kısmı da işverenden kaynaklı sebeplerle, sorulan sorulara tam olarak sağlıklı yanıtlar alınamamış olmasıdır. Bu sonuca, firmalar için düzenlenen formlarda yer alan bilgiler ile verilen cevapların karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde ulaşılmış olmasına karşılık, bu değerlendirmeyi veri setlerine yansıtacak bir ölçek bulunmamaktadır. Ayrıca saha çalışması sürecinde ve saha çalışmasının tamamlanması sonrasında koordinasyon ekibi tarafından saha çalışmasına katılan elemanlarla yapılan birebir görüşmeler ve değerlendirme toplantılarında da yine ölçülebilir olmamakla beraber benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

İŞKUR tarafından tüm ülkeyi kapsayacak şekilde düzenlenen İşgücü Piyasası Talep Araştırmaları, Cumhuriyet tarihinde eşi görülmemiş çapta büyük ve önemli araştırmalardır. Bu çalışmaların ölçeğinin büyüklüğü takdire şayan olmakla birlikte, işgücü piyasası açısından yapılacak analizler neticesinde ortaya konulacak sonuç ve çözüm önerilerinin gerçekçi olabilme ölçütü, analizin kapsamının genişliği ve ne kadar derinlemesine uygulandığı ile yakından ilintilidir. Bu çerçevede gerçekleştirilen analizlerin saha çalışması aşamasının, işgücü piyasasının tüm taraflarını kapsayacak şekilde uygulanması önem arz etmektedir. Gerek 2012 ve 2013 yıllarında gerekse 2014 yılında gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırmalarının saha

çalışmaları sadece ‘’talep’’ boyutuyla sınırlı kalmış olup, ‘’arz’’ boyutuna ilişkin olarak, işverenlere uygulanan yüz yüze görüşme yönteminin uygulanmamış olması sebebiyle, ne çalışanlardan ne de işsizlerden elde edilmiş herhangi bir veri seti oluşturulabilmiştir.

2014 yılı talep araştırmasının veri setlerine ilişkin bir diğer kısıt ise yine 2012 ve 2013 raporlarında olduğu gibi işyeri büyüklükleri ile ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Ancak süreç içerisinde çeşitli gerekçelerle bir kısım işyerinin 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerlerine dönüştüğü görülmüştür. Bu noktada 2013 yılı raporunda yapılan iki farklı değerlendirmeyi tekrarlamakta fayda vardır. Birinci olarak; 1-9 kişi aralığına düşen işyeri sayısının oldukça yüksek olmasıyla ilgilidir. Bu açıdan bakıldığında, verilerin derlenmesi ve bunun sonucunda yapılan analizlerde, toplam istihdam içindeki paylarının yüksekliğine karşılık, 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinin sadece bir kısmı çalışma kapsamında yer alabilmiştir. İkinci olarak ise; bir kısım işyerinin 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyeri konumundan 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerine dönüşmesi gibi, 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerlerinin de gelişim göstererek 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyeri konumuna geçmesi ihtimali karşımıza çıkmaktadır. Ancak talep araştırması kapsamında elde edilen verilerle bu ihtimalin gerçekleşme düzeyini ölçme imkânı bulunmamaktadır. Burada işyeri büyüklüklerinin alınan listelere idari kayıtlarda yer alan boyutuyla yansımış olması önemli bir etkendir.

Bir diğer kısıt ise işgücü piyasasının genel sorunlarından biri olan kayıt dışı çalışma ile ilgilidir. Kayıt dışı çalışma Türkiye genelinde bir sorun olarak karşımıza çıkmakta olup, TR62 Bölgesi için kayıt dışılık oranları Türkiye ortalamasının da üstünde seyretmektedir. Kayıt dışı çalışma ve çalıştırma olgusu toplumun tüm kesimleri tarafından bilinen bir olgu olmakla beraber, işverenlerin kamu kurum/kuruluşları ile yaptıkları ortak çalışmalarda kayıt dışı çalıştırdıkları personellere ilişkin bilgileri paylaşmama yönünde bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Bu değerlendirme ışığında, işgücü piyasası talep araştırması kapsamında yapılan saha çalışması esnasında ulaşılan işverenlerin de sadece kayıtlı çalışanlarına ilişkin veri ve bilgileri paylaştığı düşünülmektedir. Koordinasyon ekibinin saha elemanları ile yaptığı görüşmelerden alınan geri bildirimler de bu görüşü kuvvetlendirmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında işverenlere uygulanan bilgi formlarının içeriğinde yıllar itibariye geliştirmeye yönelik olarak çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda akademik çevrelerle gerçekleştirilen toplantılar ve çalıştaylar neticesinde, oluşturulan komisyon tarafından 2014 yılı İşveren Bilgi Formunda çerçeve yapı korunmakla birlikte önemli değişikliklere gidilmiştir. Bu değişiklikler neticesinde üretilen veri setlerinde de değişiklikler gerçekleşmiş ve sonuç itibariyle yapılan analizler de önceki raporlara göre ciddi farklılıklar göstermiştir. Arz veri setlerinde ve İşyeri Bilgi Formunda ortaya çıkan bu farklılıklar kendini kitabın adında da göstermiş olup, 2012 ve 2013 yıllarında İşgücü Piyasası Analizi Raporu olan isim 2014 yılında İşgücü Piyasası Araştırma Raporu haline dönüşmüştür.

2013 ve 2014 yılları İşgücü Piyasası Talep Araştırmalarının yapıldığı dönem açısından bakıldığında mevsimsellik etkisine açık bir dönem olduğu görülmektedir. Mevsimsellik etkisi

işyerleri açısından çalışan sayılarının değişiklik göstermesine sebep olmasının yanında, cevapsızlık oranlarına da olumsuz bir şekilde yansımaktadır. 2012 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırması ile 2013 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının yılın farklı dönemlerinde gerçekleştirilmiş olması, saha çalışması neticesinde elde edilen verilerin karşılaştırılmasını mümkün kılmamaktadır. 2014 yılı çalışmasında ortaya çıkan ve önceki paragraflarda değinilen değişiklikler de 2013 ve 2014 yılları arasında yapılacak karşılaştırmaların çok kısıtlı kalmasına sebep olmuştur. Mevsimsellik etkisi ve saha çalışmalarının gerçekleştirildiği dönemler arasında standardizasyonun olmamasına ek olarak çalışmaya veri sağlayan bilgi formlarında değişikliklere gidilmiş olması raporun bir diğer kısıtıdır.

Gerek 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri ve bu işyerlerinde çalışanların büyük bir kısmının kapsam dışında kalması, gerekse kayıt dışı çalışma sebebiyle araştırma kapsamında ulaşılan işverenlerden alınan bilgilerin belirli sınırlılıklar dâhilinde edinilmiş olması nedeniyle, araştırmanın kapsamı oldukça daralmıştır. Buna bağlı olarak da elde edilen verilerle yapılan analizlerin kısıtlı sayıda işyeri ve çalışan açısından geçerli olduğu düşünülebilir. Tüm bu kısıtlara rağmen yapılan çalışma neticesinde Türkiye genelinde ve iller düzeyinde standart ve geniş bir veri tabanı oluşturma yolunda önemli bir adım atılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun önümüzdeki yıllar itibariyle periyodik bir şekilde hazırlanacağı düşünüldüğünde, oluşturulan veri setlerinin ve yapılan analizlerin, yapılacak karşılaştırmalar açısından da fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim düzeyinin düşük olması bir yandan işgücü piyasasına dâhil olmayı zorlaştırdığı gibi, diğer yandan da işgücü piyasasına girenlerin oldukça düşük ücretlere razı olması ve kayıt dışı istihdam gibi sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Bu aşamada, daha önce yapılan çalışmalarda da ortaya konulan bir analizi, geçerliliğini koruyor olması sebebiyle paylaşmak gerekliliği bulunmaktadır. İşgücü piyasalarının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için eğitim ve istihdam arasında ilişkide herhangi bir kopukluk yaşanmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gerek Mersin İli gerekse Türkiye genelinde eğitim sürecini tamamlayarak herhangi bir okuldan mezun olanların, bir başka ifadeyle; işgücü piyasasına arz tarafından dâhil olmak isteyenlerin, bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve davranışlarının piyasanın taleplerini karşılamaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bir taraftan öğrencilere verilen eğitimler işgücü piyasasında talep edilen nitelikleri karşılayamazken, diğer taraftan ekonomi, işgücü piyasasında eğitimli işsizlere uygun işler yaratamamaktadır.

Eğitim ve istihdam arasındaki kopuklukların yerel düzeyde en alt seviyelere düşürülebilmesi kurumlar arasında sağlanacak üst düzeyde işbirlikleri ile sağlanabilecektir. Bu çerçevede bir işbirliğine ulaşabilmek için, İŞKUR İl Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve işverenleri temsilen Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlikleri başta olmak üzere, ekonomik ve sosyal tüm tarafları bünyesinde barındıran İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK)

oluşturulmuştur. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK), mesleki ve teknik eğitim ile işgücü piyasası arasında kurumsal bir bağ oluşturması ve işbirliğine dayalı bir yönetim mekanizması sağlaması açısından önem arz etmekte olup, bu kurulların, yapılacak çalışmalar ve alınacak kararlar yoluyla etkinliklerini daha üst düzeylere taşıması gerekmektedir.

İşgücü piyasası araştırması kapsamında açık işler için yapılan bildirimlerin cinsiyet dağılımının incelenmesi bazı değerlendirmeler yapmamıza imkân sağlamaktadır. İşverenler, bildirim yaptıkları açık işler için talep ettikleri kadın çalışanların %33,0'lük kısmının genel lise düzeyinde olmasını istemektedirler. Bu eğitim seviyesi için erkeklerin oranı sadece %13,1'dir. Erkek ve kadın çalışan talepleri için benzer bir durum meslek yüksekokulu ve lisans eğitim düzeylerinde de görülmektedir. İşverenler talep ettikleri kadın çalışanların %10,5'inin meslek yüksekokulu seviyesinde eğitim almış olmasını isterken erkeklerde bu oran %2,5 seviyesindedir. Lisans eğitim seviyesi için ise kadınlarda oran %5,0 iken erkeklerde %3,0 seviyesindedir. Bu durumda, eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini söyleyebiliriz. 2014 yılı çalışmasında yaş grupları açısından bir değerlendirme yapılmamış olmasına karşılık önceki dönem çalışmalarında yer alan verilerle edinilen mevcut veriler birlikte değerlendirildiğinde, kadınların ve gençlerin işgücüne katılımlarının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması amacıyla, bu kesimler için özel önlemler alınması gerekmektedir. Bu önlemler il düzeyinde belirlenecek istihdam politikalarının yanında Kurumumuzca düzenlenecek eğitim ve programları da kapsamalıdır. Sonuç itibariyle; düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve genç nüfus olmalıdır.

Mersin İlinde yer alan işyerlerinin kuruluş yıllarına göre sektörel dağılımı incelendiğinde toplam işyerlerinin %50,5 ile yarısından fazla bir kısmının 10 yılın altında bir geçmişe sahip olduğu göze çarpmaktadır. Bu işyerlerinin de 855 tanesi 5-9 yıl ve 865 tanesi ise sadece 0-4 yıl önce kurulmuştur. 10 ila 19 yıl arası geçmişe sahip işyerlerinin oranı ise %30,3 olup, bu işyerlerinden 506 tanesi 10-14 yıl arası, 526 tanesi ise 15-19 yıl arası geçmişe sahiptir. 20 ila 24 yıllık bir geçmişe sahip işyeri sayısı 333 ile toplam işyerlerinin %9,8'lik bir kısmını temsil ederken 25 ve üzeri yıllık geçmişe sahip işyeri sayısı sadece 324'tür. Bu sayı ise toplam işyerlerinin %9,5'lik bir kısmını oluşturmaktadır. Bu verilerden yola çıkılarak Mersin İli için genç işyeri sayısının fazla oluşu girişimciliğin ve yatırımların olumlu yönde ilerlemesi şeklinde değerlendirilebilir. Ancak diğer taraftan 25 yıl ve üzeri bir geçmişe sahip işyerlerinin sayısının oldukça az olması da işgücü piyasasında köklü firmaların yeterince yer bulamadığı görüntüsü sergilemektedir.

Gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması sonucunda, işgücü talebi açısından, imalat sektörü, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörünün önde geldiği ve en fazla açık iş ile temininde güçlük çekilen mesleklerin bu sektörlerde olduğu görülmektedir. Mersin İli için en fazla açık işin el ve makine dikişçisi (genel) mesleğinde olduğu görülmektedir Diğer açık iş bulunan meslekler ise sırasıyla, beden işçisi (genel), garson (servis elemanı) , güvenlik

görevlisi, satış danışmanı, şoför (yük taşıma), ön muhasebe ve gaz altı kaynakçılığıdır. Bu sonuçlara bağlı olarak, düzenlenmesi planlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin, bahsi geçen sektörlerdeki ve mesleklerdeki eleman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak düzenlenmesi fayda sağlayacaktır. Buna karşılık olarak; kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor, su temini-kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde ise açık işler ve temininde güçlük çekilen meslekler açısından bir hareketlilik görülmemektedir. Dolayısıyla işgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken bu sektörlerdeki durağanlığın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Mersin İli genelinde en çok açık iş bildirimi yapılan el ve makine dikişçisi mesleğinde 5 kişilik kadın çalışan bildirimi yapılmış olmasına karşılık hiç erkek çalışan bildirimi yapılmamıştır. İşverenler 121 kişilik açık iş bildirimi için cinsiyet tercihi yapılmaksızın ''fark etmez'' seçeneğine yönelmişlerdir. Bu durum söz konusu meslek itibariyle kadın çalışanların istihdama katılımı açısından olumlu bir görüntü yaratmaktadır. İkinci sırada yer alan beden işçisi mesleğinde ise durum biraz farklı olup, 76 erkek çalışan tercihine karşılık kadın çalışan tercihi 6 ile sınırlı kalmış ve fark etmez seçeneği ise 31 olarak gerçekleşmiştir. Ancak bu meslek için fark etmez seçeneğinin erkek çalışanlar lehine bir istihdam görüntüsü oluşturduğu düşünülmektedir. Genel itibariyle açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin %48,6'lık kısmı için erkek çalışan tercih edildiği %39,6'lık kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın ''fark etmez'' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin sadece %11,8'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği görülmektedir. İşverenler tarafından birçok meslek için fark etmez seçeneğinin belirtilmesi genel anlamda işgücü piyasamızda yeterince yer alamayan kadın çalışanlar açısından işin gerektirdiği özelliklere sahip olmaları durumunda istihdamının arttırılması yönünde değerlendirilebilecektir.

İşgücü Piyasası Analizinin en temel göstergesi açık iş oranıdır. İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. Açık iş oranı; toplam açık iş sayısı ile mevcut istihdamın birlikte değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bir orandır. Bu noktadan hareketle en fazla açık iş bulunan sektör ile açık iş oranı en yüksek sektör farklı olabilmektedir.

Mersin İli için açık iş oranı en yüksek sektör konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörü olup bu sektörü kültür, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, idari ve destek hizmetleri faaliyetleri ve imalat sektörü izlemektedir. İmalat dışında bu sektörler en fazla istihdama sahip sektörler olmamasına karşılık, açık iş oranlarının yüksekliği bu sektörlerdeki gelişimin bir göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi çeşitli gerekçelerle personel sirkülasyonunun bu sektörlerde fazla olmasının da bir sonucu olabilir. Bir diğer

neden de çalışan sayılarının az olması sebebi ile küçük hareketliliklerin bile oransal anlamda yüksek ifade edilmesine sebep olabileceğidir.

Sektörlere göre açık iş oranı tablosu verilerine göre 2013 yılında Mersin İli geneli için geçerli açık iş oranı %4,1 iken 2014 yılında bu oran %1,8'e gerilemiştir. Sektörel bazda en büyük gerileme idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe yaşanmıştır. 2013 yılında bu sektör için açık iş oranı %13,6 olarak hesaplanmışken 2014 yılı için bu oran %2,5 olarak verilere yansımıştır. Benzer bir düşüşün yaşandığı sektörde kültür sanat eğlence dinlence ve spor sektörüdür. 2013 yılında bu sektör için açık iş oranı %9,0 iken 2014 yılında bu sektörde yer alan firmalardan alınan bir açık iş verisi bulunmamaktadır.

Mersin İlindeki açık işlerin %36'sı için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. %20'lik kısmı için lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. İşverenlerin bu yaklaşımlarında, talep ettikleri elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade fiziki ve bedensel yeterlilik ile mesleğe ilişkin yeterli bilgi gibi özellikleri aramaları etken olmaktadır. Aslında eğitim durumuna göre açık iş dağılım oranları arasında yer alan fark etmez ve lise altı eğitim düzeyinin toplamı %56 seviyesiyle çok çarpıcı olmakla birlikte en çok açık iş bulunan meslek sıralamaları ile söz konusu oranlar paralellik göstermekte ve örtüşmektedir. Bu durum kendini mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinde de göstermektedir. Mersin İlinde işverenler eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasını belirtirken ikinci sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir.

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında el ve makine dikişçisi (genel) mesleği gelmektedir. Bu mesleğin dışında; satış danışmanı, şoför (yük taşıma), garson (servis elemanı), hemşire, beden işçisi (genel) ve güvenlik görevlisi meslekleri de temininde güçlük çekilen meslekler arasındadır. İşgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken çalışma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve rapor sonuçlarının göz önünde bulundurulması işgücü arzları ile işgücü taleplerinin eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Ancak bu anlamda yapılacak çalışmalar neticesinde yıllık işgücü eğitim planları oluşturulurken, Kurumun söz konusu mesleklerde düzenlediği eğitimlerden mezun olanlar ve/veya Kurum veri tabanında kayıtlı bu mesleğe sahip elemanların da değerlendirmeye tabii tutulması gerekmektedir.

Temininde güçlük çekilen meslekler, açık işler ile birlikte değerlendirildiğinde açık işler ile temininde güçlük çekilen meslekler arasında paralellik olduğu, en fazla açık iş olan meslekler ile temininde güçlük çekilen mesleklerin büyük oranda aynı olduğu görülmektedir. Söz konusu mesleklere bakıldığında birçoğunun ara eleman kategorisinde olduğu görülmekte olup, ara eleman bulunması noktasında önemli sıkıntılar olduğu söylenebilir. Bu meslekler analize tabii tutulduğunda, açık veya temininde güçlük çekilenlerin, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanlar olduğu da görülmektedir. Bu verilere ve değerlendirme rağmen bu mesleklerin temininde neden güçlük çekildiğine ilişkin hem işveren hem de işçiler ve işsizler tarafından temin edilecek bilgilere ihtiyaç vardır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında düzenlenen bilgi formları işveren, işveren vekili veya yetkililer tarafından doldurulmuştur. Bu noktadan hareketle temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma sürelerinin uzunluğu, vardiyalı çalışma olması gibi işyerinden kaynaklı nedenleri çok fazla sorun olarak görmemişlerdir. Bu veriler ışığında mesleksizlik sorunu ile işgücü piyasasının gerektirdiği eğitim düzeyi, nitelik ve becerilere sahip olmama durumu bir kez daha ortaya konulmakla birlikte, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanların temininde yaşanan güçlükler konusunda işverenden ve piyasa koşullarından kaynaklanan nedenlerin, tablolara yansıyan düşük oranlardan bağımsız olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

İşgücü piyasasında işverenlerin mevcut açık işlerini karşılamak için kullandıkları çeşitli arama kanalları bulunmaktadır. 2014 yılı işgücü piyasası araştırması saha çalışması kapsamında işverenlere kullanmakta oldukları arama kanalları konusunda da sorular yöneltilmiş ve belirli veri setlerine ulaşılmıştır. Bu veri setlerine göre Mersin İlinde işverenlerin genel olarak kullanmakta oldukları arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı %72,7 oranıyla ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını takiben %53,2'lik oranı ile geleneksel bir arama kanalı olan ve işverenlerin hali hazırda aktif olarak kullanmaya devam ettikleri akraba-eş dost kanalı yer almaktadır. Gazete ilan vb. kanallar %18,3 oranında internet sosyal medya ise %16,0 oranında tercihler arasında bulunmaktadır. Mersin İli itibariyle özel istihdam bürolarının yaygın olmaması tabloya da yansımış olup %1,6'lık bir oranda bu arama kanalının tercih edildiği belirtilmiştir.

Açık işlerin eğitim durumunun arama kanallarına göre dağılımı konusunda işverenlerin lisansüstü dışında tüm eğitim düzeyleri için İŞKUR aracılığı kanalını tercih ettiği belirtilmiştir. Ancak bu oran lisans eğitim seviyesinde %48,6, çıraklık eğitim seviyesinde de %54,1'e kadar düşmektedir. Genel ortalamanın %72,7 olduğu düşünüldüğünde bu oranlar ciddi bir sapmaya işaret etmektedir. Lisansüstü eğitim seviyesi talep edilen açık işler söz konusu olduğunda işverenlerin İŞKUR aracılığı kanalını kullanmadıkları gibi akraba eş dost kanalını da tercih etmedikleri görülmektedir. Bu eğitim seviyesinde işverenler tarafından tercih edilen kanallar gazete ilan vb. ile internet ve sosyal medya gibi başvuranların kendi vasıflarının dışında bir önceliğe sahip olmadıkları kanallardır.

Açık işler için kullanılan arama kanalları konusu eğitim düzeyinin yanında işyeri büyüklüğü, firmanın ihracat yapıp yapmaması ve firmanın yabancı ortaklığı olup olmaması gibi değişkenlere göre de değerlendirilmiştir. Söz konusu değerlendirmeler sonucunda işyeri büyüklüğü açısından büyük ölçekli ve kurumsallaşmış firmaların nisbi olarak İŞKUR aracılığını ve eş dost akraba bağlantılarını arama kanalı olarak tercih etmedikleri veya ağırlıklı olarak internet sosyal medya ve kısmi olarak da gazete ilan vb. arama kanallarını tercih ettikleri söylenebilir. Araştırma sonucunda işverenlerin beyanlarına göre yabancı ortaklığı olan firmalar ve ihracat yapan firmaların da ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığı kanalını kullandığı

sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak farklı değişkenler kullanılarak gerçekleştirilen tüm veri setleri sonucunda İŞKUR aracılığının hemen hemen her düzeyde oldukça yüksek oranlarda arama kanalı olarak tercih ediliyor görünmesi, gerek işgücü piyasasına hâkimiyet, gerek Kurum faaliyetlerinin sonuçları gerekse piyasaya etki oranları açısından değerlendirildiğinde tartışmaya açık bir konudur. Veri setlerinin bu sonuçları yansıtıyor olmasında saha çalışmasına katılan Kurum personelinin iş ve meslek danışmanı olmalarından kaynaklı, ''çalışmalarının etkinliğini'' araştırma raporuna yansıtma çabasının yanı sıra işverenlerin saha çalışması yapan elemanların İŞKUR personeli olmasından kaynaklı ''iyi niyetli'' ama tam anlamıyla mevcut durumu işaret etmeyen bildirimlerinin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler ölçülebilir olmamakla beraber belirtilen gerekçelerle arama kanalları konusunda yapılan çalışma daha fazla detaylandırmaya ve belki de verilerin temin edilmesinde yöntem değişikliğine gidilmesine muhtaçtır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir sahibi olmamızı mümkün kılmaktadır. Mersin için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçtan yola çıkıldığında, Haziran 2015 sonu itibariyle işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olduğu söylenebilir. İşverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olması, işgücü piyasasında talep yaratmaları sonucunu doğuracaktır. Bu aşamada dikkatle üzerinde durulması gereken konu, ortaya çıkan veya çıkacak olan talebin işgücü arzıyla en doğru şekilde eşleştirilmesidir. Eşleştirmenin doğru gerçekleşmesi yolunda kamu istihdam kurumu olarak İŞKUR'un faaliyetlerinin yanında üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve işveren temsilcileri ile yapılacak işbirlikleri de önem arz etmektedir.

İşgücü piyasasında istihdam artışını sınırlayan faktörleri belirlemek ve bunları ortadan kaldırmak için gerekli ekonomik ve sosyal tedbirlerin eğitim alanındaki tedbirlerle birlikte uygulanması gerekmektedir. Ancak bu şekilde işgücü piyasalarının toplam iş yaratma kapasiteleri artacak, istihdamda genişleme sağlanabilecek ve işsizliğin çözümü anlamında önemli mesafeler kat edilebilecektir. Ayrıca, aktif işgücü programlarının işgücü piyasası analizleri doğrultusunda etkin bir biçimde uygulanması ve yaygınlaştırılması, işsizliğin işgücü piyasası üzerindeki etkilerini nötralize etme yolunda önemli bir değişkendir. Gerçek anlamda aktif bir işgücü piyasası oluşturabilmek için; mevcut işgücünün becerilerinin arttırılması, işsizlere yeni beceri ve nitelikler kazandırılması, genç işsizlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayacak işbaşı eğitim programları ve benzeri uygulamalar geliştirilmesi ile çalışma ortam ve koşullarının uygun hale getirilmesi ön plana çıkan tedbirlerdir.

Dünyada gelişen teknolojilere bağlı olarak bilgi ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı değişimler ve ekonomik yapının küreselleşmesiyle birlikte birçok sektörde ve meslek dalında, farklı periyotlarda, dinamik dönüşümler ortaya çıkmaktadır. Bu durum bir yandan, yapılan işlerin niteliği, işverenlerin beklentileri ve çalışanların özellikleri üzerinde değişim ve gelişim baskısı oluştururken, diğer yandan, yapısal değişikliklerin zamanlaması, beklentilerin

karşılanması ve insan kaynaklarının yeni koşullara uyumlulaştırılması konularında en doğru reaksiyonların verilmesini sağlayacak yeni yaklaşımlar geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. İşgücü piyasasının işgücü talebi de ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak dinamik bir şekilde değişim göstermekte olup, işverenlerde yüksek vasıflı bir işgücü profili beklentisi oluşmaktadır. Bu durumda gelişen koşullara uygun şekilde işgücü arzı oluşturabilmek için, işgücünün niteliklerinin sürekli öğrenme yöntemi ile yenilenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek istihdam stratejileri yoluyla, değişen piyasa koşullarına, yeni teknolojik altyapılara ve üretim modellerine karşı oluşturulacak uyum yetenekleri, hem mevcut hem de potansiyel işgücünün istihdam edilebilme imkânını arttıracaktır.

İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, sonuç kısmında değinilen tüm kısıtlara, ölçülebilir olmamakla birlikte çalışma veri setleri dışında göstergelere dayalı değerlendirmelere rağmen, işgücü piyasasındaki ihtiyaçlar, arz ve talep eşleşmesinde yaşanan sorunlar ve ulaşılması gereken hedef kitleler açısından birçok veri seti, gerçekçi değerlendirme ve hayata geçirilebilir öneriyi içermektedir. İşgücü arz ve talebinin eşleştirilmesi konusunda olumlu sonuçlar alınabilmesi; hazırlanmış olan rapor, yapılan analizler ve değerlendirmeler ışığında il düzeyinde oluşturulacak istihdam politikaları ve kurum düzeyinde gerçekleştirilecek işgücü yetiştirme faaliyetleri ve tüm ekonomik ve sosyal tarafların katılımını sağlayacak mekanizmalar ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hane Halkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
	Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../	.....	@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz.
(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)

Evet ☐

Hayır ☐

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. ⇒ **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	10.183
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- 2014 yılı İşkur İşgücü Piyasası Analiz Çalışması (İPA) Örnek Planı

Coğrafi kapsam:

Coğrafi kapsam olarak nüfus büyüklüklerine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm il ve ilçe merkezleri ile köyler kapsama dahil edilmiştir.

Sektörel Kapsam :

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri

Kapsanan kitle: Sektörel kapsam dahilinde tüm yerel birimler anket kapsamını oluşturmaktadır.

Örnekleme çerçevesi: 2014 yılı Türkiye İstatistik Kurumu İş Kayıtları Sistemi altlık olarak kullanılmak üzere sektörel kapsam dahilinde ilgili sektörde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip yerel birimler çalışmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Örnekleme birimi: Örnekleme birimi yerel birimdir.

Gözlem birimi: Gözlem birimi yerel birimdir.

Tahmin boyutu: 2014 yılı İŞKUR İPA çalışması, 17 sektörde yerel birim bazında Türkiye tahmini vermek üzere planlanmıştır. Ayrıca C sektöründe 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 bölümlerinde tahmin verilecek boyutta tabakalama değişkenleri aşağıda verilmiştir.

Kısımlar
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
P
Q
R
S

Örnekleme yöntemi: 2014 yılı İŞKUR İPA çalışmasında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İŞKUR İPA çalışmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektörler bazında Türkiye tahmini vermektir. Çalışma 6 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli) örnekleme, diğer illerde tamsayım uygulanmak üzere planlanmıştır. Bursa il için ayrıca 2-9, 10+ çalışan sayısı tabakalaması istenmiştir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak, 6 ilde 40.353 olarak hesaplanmıştır. Diğer illerde ise birim sayısı 87.151 olarak belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$n_h = ñ [K^2 + (1- K^2) M_h^2]^{½}$

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.ñ$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla yerel birim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka

bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde yerel birimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h^{\,2} v\left(\bar{y}_h\right) = N_h^{\,2} \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h \right)^2 / n_h \left(n_h - 1 \right) \right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise $v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$ olarak elde edilir.

Ek 5- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM, TÜRKİYE

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.722	83.891	1.450	3.295	4.329	1,7%	5,2%
İmalat	50.597	2.510.806	87.006	111.361	115.160	3,3%	4,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	676	37.222	188	384	308	0,5%	0,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	498	31.312	295	377	1.271	0,9%	4,1%
İnşaat	37.791	832.881	14.074	34.347	60.506	1,7%	7,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	46.693	1.119.724	34.783	48.979	55.307	3,0%	4,9%
Ulaştırma ve depolama	11.428	324.949	8.051	9.957	9.754	2,4%	3,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12.594	540.430	14.863	21.918	15.853	2,7%	2,9%
Bilgi ve iletişim	2.722	102.669	2.773	3.631	5.413	2,6%	5,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.962	189.181	1.277	1.305	7.353	0,7%	3,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	1.514	37.515	1.111	1.452	1.797	2,9%	4,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9.638	196.305	4.424	8.630	9.490	2,2%	4,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8.066	546.251	15.218	18.839	59.204	2,7%	10,8%
Eğitim	5.712	190.977	3.298	4.027	992	1,7%	0,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.171	191.334	5.084	7.960	9.343	2,6%	4,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	849	23.694	504	833	698	2,1%	2,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	4.278	90.551	4.182	5.408	4.987	4,4%	5,5%
Genel Toplam	**200.911**	**7.049.691**	**198.582**	**282.704**	**361.764**	**2,7%**	**5,1%**

Kaynak: İL İPTA 2014

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM, MERSİN

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	38	1.665	2	17	41	0,1%	2,5%
İmalat	514	25.229	627	854	917	2,4%	3,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	429	14	2	12	3,2%	2,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	887	0	11	14	0,0%	1,6%
İnşaat	697	15.613	151	449	1.321	1,0%	8,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	862	18.841	437	708	986	2,3%	5,2%
Ulaştırma ve depolama	484	13.454	91	281	236	0,7%	1,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	169	3.650	168	207	459	4,4%	12,6%
Bilgi ve iletişim	16	1.605	6	18	-846	0,4%	-52,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	22	548	10	13	16	1,9%	2,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	19	350	7	10	34	2,0%	9,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	125	3.333	48	94	80	1,4%	2,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	102	5.688	144	183	1.095	2,5%	19,2%
Eğitim	156	4.177	45	107	15	1,1%	0,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	91	4.225	61	146	283	1,4%	6,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	219	0	0	5	0,0%	2,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	93	2.312	35	30	30	1,5%	1,3%
Genel Toplam	**3.409**	**102.223**	**1.846**	**3.129**	**4.698**	**1,8%**	**4,6%**

Kaynak: İL İPTA 2014

Ayrıntılı bilgi için iletişim:

Emrah ÇAKAR

Şef V.

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servisi

Tel: 0324 231 15 09 Faks: 0324 231 66 92

GSM: 0506 509 69 79

e-posta: emrah.cakar@iskur.gov.tr

Ferize ESKİOCAK

İstatistikçi

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servisi

Tel: 0324 231 15 09 Faks: 0324 231 66 92

e-posta: ferize.eskiocak@iskur.gov.tr